

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Slovenska obletnica

525 letnica ustoličenja slovenskih vojvod

Dne 18. marca l. 1414 je bil zadnjikrat slovensko slovensko ustoličen na Gosposvetskem polju na Koroškem Nemec Ernest Zelezni za slovenskega vojvodo po običaju starih Slovencev še iz poganskega časa. Od tedaj je poteklo že 525 let — in ostal je samo spomin na knežji kamen v celovškem muzeju ter vojvodski prestol na polju pod najstarejšo slovensko cerkvijo Gospo Sveto, obdan z železno ograjo. Pred petindvajsetimi leti — ob poltisočletnici svetega spomina — se je ves slovenski narod hotel zbrati na Gosposvetskem polju ob tem kamnu svoje davne mogočnosti in veljavnosti, in od tam razmakniti teme nad našo zibelko in našo zatemnelo slavo — toda sila in svetlovi požar sta uničila željo po novem ustoličenju slovenskega duha na prestol slovenskih pradedov, za katerim ni več vetala zarja prvotne svobode. Zdaj počiva kamen kot kamen na polju, ne sedit več nanj ne domači kmet in ne tuji gospod, da bi prisegala v slovenskem jeziku na poslavo, staro tisočletja, na svet spomin edinstvenega prvotnega prava, kakor se je v vsej Evropi ohranil samo v spominu slovenskega naroda.

»Koroško vojvodsko ustoličenje nima para na svetu,« je pisal francoski sociolog Bodin in Slovence dr. Mal piše v svoji najnovejši nemški razpravi: »V vsej neslovenski Evropi iščemo zastoj podobnosti s karantanskim vojvodskim ustoličenjem... kakor tudi stoji edinstveno v zgodovini primer, da se ustoličuje izven cerkve in v ljudskem, v tem primeru slovenskem jeziku, kajti drugod so se ustoličenja vršila s cerkvenimi obredi in v latinščini.« Vse to je dokaz za izredno starost slovenskega obreda, ki tega prav po teh znakih sodeč v davno, še poganske preteklosti Slovencev, ko so na odprtih zborovanjih, na staroslovanskih »večah«, po svoji volji izbirali svoje gospodare, tedaj še iz slovenskega plemstva, ga vprašali po poreklu, po njegovi osebnosti, in ga zaprilegli, da bo nepriistranost delil pravičnost vsem, čuval vdove in sirote in ostal do konca zvest svoji obljubi! In šele nato mu je svobodni kmet, človek iz ljudstva, odstopil svoj knežji kamen, kamor se je usedel on, ki je oblast dobil samo iz ljudstva, da jo uporabi za ljudstvo! Čudovito lepa simbolika, ki je zrasla iz osnov slovenskega ljudstva in slovenske stare pravde, in se tako zrasla s slovensko zgodovino in pravnim čutom, da je na isti način tudi zaprilegal ne samo svojo pečico slovenskih vojvod, temveč tudi tujca, kateremu je dajal oblast nad seboj, tudi Nemca, tudi Čeha (Otokarja), do zadnjega Habsburžana l. 1414. »Windischer rede sol er phlegen,« pravi stara rimana kronika o tem obredu: v slovensščini je slovenski kmet izročal tujemu vladarju oblast nad seboj, v slovensščini mu je izbrane moral zaščititi pravice, v slovensščini je tožil svojega vojvodo pred cesarjem in v slovensščini se je moral vojvoda zagovarjati! Slovenščina je bila obredni jezik na koroškem dvoru še tudi potem, ko vojvoda sam ni bil več mož naše krvi. »Boge te primi gralva Venus,« je lep pozdrav iz tistega časa in tistih razmer, in »boge te primi« so gotovo tedaj karantanci vzklikali tujcem, ki so si jih izbrali za svoje gospodarje in ki so hoteli priseči na njihovo staro pravdo!

Ali ni na ta stari edinstveni način bilo izpričano naziranje, da oblast izvira iz ljudstva in so jo pozneje redakcije, ko so peljali ustoličenega kneza tudi v cerkev, potrdili z resnico, da je oblast od Boga, dana zato, da vladar ščiti ljudstvo, ki mu vlada? Koroško ustoličenje je čudovit dokaz prvotne slovenske demokracije, soudeležbe na oblasti in celo sodnika nad vladarjem. Ljudski glas — je v osnovi tega obreda, in ljudski izbiro se pokori boritelj sam z vso voljo in zvestobo. In prevzematelj oblasti od ljudstva priseže na svetinje naroda, ki mu vlada in apoštuje njegov jezik tako, da mu dá vse pravice svobodnega jezika, da, celo uradnega, kajti on se prilagodi jeziku pokrajine, ki ji vlada.

Pol tisočletja in več je že, kar je slovenski narod ob svoji narodnopolitični zibelki zaprilegal po svoje svoje vladarje in odslej je bil pol tisočletja odpahnen od vladajočih krogov ter je rasel in se razvijal v ljudskih plasteh, dokler ga l. 1918 zopet ni postavilo tja, kjer je bil na koroškem dvoru že pred tisočletjem: kot jezik tistega, ki prihaja med nas kot vladar in nas pozdravlja v našem jeziku in prisega, da bo čuvar naše stare pravde!

Zato je spomin na ustoličenje koroških vojvod po starem slovenskem običaju in v slovenskem jeziku tako velik dogodek v slovenski zgodovini in ima tako veliko narodno politični pomen, da spada resnično med največje podobe naše zgodovine, vredne, da jo vsak naš človek hrani v svojem srcu kot dokaz na soudeležbo pri vladanju tudi takrat, ko smo vabili in prevzemali tuje kneze, da nam dele pravico, čuvajo naše življenje in spoštujejo naš jezik. Toda tako je bilo še pred pol tisočletjem — odtedaj pa je tudi običaj sam šel v pozabljenje, ne v pozabljenje pri narodu, ki ga je izumil in ljubil, temveč pri tistih, ki so se po njem vezali na našo pravdo in je niso več imeli namena spoštovati v vsej polnosti. In ko eo l. 1800 prodali posestva tistemu slovenskemu kmetu iz Koroškega, ki je imel od pamtveka dolžnost, predajati oblast novoizbranim knezom v imenu ljudstva, je bila s tem še bolj simbolno poudarjena zgodovinska tragika slovenskega svobodnega kmeta izpred tisočletja, ki je utonil v germanemskemu morju in bankrotiral pod neupoštevanjem stare demokracije, glasu iz ljudstva.

Knežji kamen je danes samo še spomin, spomin na svobodnega kmeta slovenskega rodu, ki

Poljska in Madžarska srečni da sta dobili skupne meje

V Karpatski Ukrajini pa boji še vedno trajajo

Varšava, 17. marca. AA. Pat. Časopisje so glasno pozdravljali vzpostavitev skupne poljsko-madžarske meje.

»Poljska Zbrojna«, organ poljske vojske piše, da je skupna meja vzpostavljena kakor je to zahtevala zgodovinska tradicija obeh prijateljskih narodov. Naj bi poljske in madžarske roke, ki se krepko stiskajo na skupni meji, ostale vedno združene.

»Express Porany« objavlja članek, v katerem pravi: Vzpostavitev skupne poljsko-madžarske meje je bila sprejeta z velikim in iskrenim navdušenjem na Madžarskem in na Poljskem. S tem je uresničena življenska zahteva zunanje politike Madžarske, ki jo je Poljska vedno cenila in aktivno podpirala. Neredi, ki so neprestano divjali v Karpatski Ukrajini, so zdaj prenehali. Tako zdaj poljsko-madžarsko mejo moremo imenovati ne samo mejo zgodovinske pravice, pač pa tudi mejo reda.

Madžarski poslanik v Varšavi je dal uredniku »Express Porany« izjavo, v kateri poleg drugega pravi:

»16. marec je zapisan z zlatimi črkami v naši zgodovini. Sen naših očelov je uresničen. Ponovno smo sosedje. Poljsko-madžarska meja ni bila nikdar krvava meja, pač pa meja sodelovanja v miru in prijateljstvu. Pomena današnjega dne ni mogoče dovolj poudariti. Politične, kulturne in gospodarske vezi, ki se bodo zaradi skupne meje še bolj utrdile, bodo postale še pristrnejše. Ta zgodovinski dogodek nam odpira nove možnosti za sodelovanje.«

Budimpešta, 17. marca. AA. Pat. O priliki vzpostavitve skupne poljsko-madžarske meje je kr. namestnik Horthy poslal predsedniku poljske republike Mosciemsku brzojavko tel vsebine:

V tem zgodovinskem trenutku, ko na poljsko-madžarski meji madžarski vojak daje roko poljskemu vojaku, pošiljam vam in poljskemu narodu svoj pristrčni pozdrav. Toplo želim, da ta čvrsta zveza postane v duhu naših tradicij podlaga za naše miroljubno sodelovanje in da zagotovi srečno bodočnost naših dveh držav.

Romuni vkorakali v Karpatsko Ukrajino

Bukarešta, 17. marca. b. Zaradi sklepa in naredb romunske vlade so danes prekoračile tudi romunske čete romunsko mejo in trenutno zasedajo romunske vasi v Karpatski Ukrajini. Kaže, da se je romunska vlada odločila za ta korak potem, ko je dobila obvestila iz Karpatske Ukrajine, da so tam zavladali veliki neredi, ki ogrožajo življenje romunskega prebivalstva.



Grb papeža Pija XII.

je na Gosposvetskem polju sprejemal za svojo oblastnika samo tistega, ki je zaščitil njegovo pravdo in dvignil njegov jezik v veljavo, ki mu po božjih postavah pritiče: zdaj je ta kamen v celovškem muzeju, prepleten z etiketo »Fürstentum«.

Mi pa se ob tem jubileju oziramo proti naši narodni zibelki z zavestjo, da smo kljub vsemu vendarle zrastle v narod, v narod, kateremu se čudi svet, da si je ohranil jezik, tudi če ga je že pred pol tisočletjem izgubil na vojvodskem prestolu.

Berlin, 17. marca. AA. Havas. Karpatsko-ukrajinski tiskovni urad v Berlinu objavlja tole poročilo o sedanjem položaju v Karpatski Ukrajini. En madžarski oddelek je dobil včeraj ukaz, da zavzame cesto, ki vodi iz Mukačeva do poljske meje ter hrib Verečki. Madžari so na ta način razdvojili vzhodno in zahodno Ukrajino. Včeraj popoldne so nudili Ukrajinci uspešen odpor madžarskim četam, vendar niso mogli preprečiti prodiranja Madžarov. Preteklo noč so Madžari zavzeli grad Vilki, 8 km proč od Iršave. Madžarske čete so zavzele tudi Chust. Zdaj divjajo boji v zahodnem delu Karpatske Ukrajine.

Bukarešta, 17. marca. AA. Havas. Oborožene ukrajinske tolpe so zadržale na obmejni postaji Drago nedaleč od romunskega mesta Sigeta vlak s češkimi begunci. Pri tej priliki je prišlo do spopadov. Begunci, med katerimi je bilo mnogo žensk in otrok, so bili v zelo težkem položaju. V najkri-

tičnejšem trenutku se je pojavil na letališču v Slatini češki kapetan pilot z nekaj vojniki in začel s strojnimi streljati na napadalce. Češki kapetan je letel nizko in se mu je posrečilo osvoboditi vlak, ki je nato odpeljal v Romunijo.

Bata v Romuniji

Bukarešta, 17. marca. b. Včeraj je prispelo v Romunijo veliko število uglednih političnih osebnosti iz Češkoslovaške, med njimi tudi znani češki industrijalec Jan Bata. V Romunijo je prispel tudi bivši predsednik ukrajinske vlade monsignor Vološin. Bata je odpotoval naprej z letalom, medtem ko so nekateri višji uradniki njegove tovarne ostali v Bukarešti. Številni češki uradniki in častniki, ki so pobegnili v Karpatsko Ukrajino, se bodo vrnili nazaj v češke pokrajine.

Poziv dr. Hache Čehom

Praga, 17. marca. AA. Havas: Dr. Hache je eno izdal po radiu poziv na češki narod. V pozivu pravi med drugim:

V svojo veliko žalost vidim, da je bil moj strah utemeljen. Dogodki so pokazali, da je tisto, kar smo mislili, da bo rešitev, bilo dejansko samo kratko razdobje naše zgodovine. Prepustili bomo bodočim rodovom skrb za to, da dožene odgovornost. Čutim, da je naša dolžnost da sprejmemo sedanje razmere možato

Hitler v Brnu

Hitler se je iz Prage četrt ure razgovarjal z Mussolinijem

Brno, 17. marca. AA. Danes popoldne je prispel kancler Hitler v Olomuc, zatem ko je obiskal one pokrajine, ki so bile že meseca oktobra priključene Nemčiji. Iz Olomuca se je odpeljal v pokrajino Hanaka v hriboviti del Moravske, kjer so bile že včeraj prirejene navdušene manifestacije o priliki prihoda nemških čet. Ob 11 dopoldne je prispel Hitler v okolico Brna, kjer ljudje povečini govore nemško. Ob 11.10 se je Hitler z vlakom pripeljal na glavna postajo v Brno, ki je bila svečano okrašena. Velika množica ljudstva je navdušeno pozdravila voditelja rajha. Vse mesto je bilo v zastavah s kljukastim križem. Adolfa Hitlerja so pozdravili na postaji vojaški poveljniki, gauleiter Bürckel in namestnik dr. Seyss-Inquart, narkar se je Hitler odpeljal s kolodvorja v mestni dom, kjer so ga sprejeli in pozdravili nemški zastopnik na občini in nemški zastopniki oblasti. Na vsej poti od postaje do mestnega doma je velika množica ljudstva, v kateri je bilo več tisoč Nemcev iz vse Moravske navdušeno vzklikala Adolfu Hitlerju.

Nemški državni zbor 21. marca

Berlin, 17. marca. c. Nemški državni zbor se sestane 21. marca. Pri tej priliki bo imel državni kancler Hitler velik govor o zadnjih dogodkih.

Hitler-Mussolini

Berlin, 17. marca. AA. Reuter: Tukajšnji krogi nočejo dati nobenih informacij o tem, kje je Hitler spal. Prav tako ni nobenih informacij o tem, kam pojde po obisku Brna. V Berlinu se širijo glasovi, da je Hitler pred odhodom iz Prage govoril četrt ure telefonsko z Mussolinijem.

Horthy povabljen k Hitlerju

London, 17. marca. AA. Havas: Po informacijah iz zanesljivega vira je Hitler povabil regenta Horthyja na obisk. (Na Madžarskem to vest zanikajo. — Op. ur.)

Kaj pišejo Italijani

Musolini bo govoril 26. marca

Rim, 17. marca. Danes pričbujejo tukajšnji listi prvo izjavo, ki se tiče dogodkov na Češkem in Slovaškem. Listi označujejo stališče Italije takole:

Bilo je pričakovati, da se bodo demokratične velesile zaradi preobrata, ki se je zgodil na ozemlju bivše češkoslovaške republike, razburile. Toda bilo bi nevarno in absurdno, če bi se protivili oblikovanju nove Evrope, ki je neizogibna posledica tega, da se je zrušil neziviljenjski versailski mir. Nobena sila ne bo mogla ustaviti posledice tega dejstva, ki bodo Evropi dale novo lice. Govorjenje o napadu Nemčije na CSR — pravi italijanski komentar — je neopravičeno, ker gre za usoden razvoj, ki je dozorrel v položaj, v katerem so bili tako slovaški kakor češki politiki in voditelji države prisiljeni, da so postavili svojo zemljo pod varstvo Nemčije. Večno ponavljana fraza o neizprosni germanemski pohodu na jug in vzhod — piše italijanski tisk — je prazno strašilo, marveč je dejstvo le to, da potem, ko je bil nemški narod osvobojen verig versailške pogodbe, prihaja sedaj

do besede zgodovina in geografija ter gospodarstvo s svojimi naravnimi zahtevami.

Kar se tiče Italije, spremlja obnovo Nemčije z najbolj živo simpatijo, ker to pomeni le nov dobiček za velesile osi in padeč demokratičnih valov. Posebno v Franciji — tako pravi italijanski komentar — se motijo tisti, ki menijo, da bo povečanje moči in vpliva nemškega rajha Italijo v njenih zahtevah do Francije omejevalo. Italije nikakor ne bo mogoče ločiti od Nemčije, ampak ji je razvoj dogodkov v Podonavju samo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved. Hladno, jasno in vetrovno.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno, nekoliko topleje.

Zemunska vremenska napoved: Na zahodu se bo spet pooblačilo, v vzhodni polovici pa bo jasno. Podnevi bo temperatura narasla, ponoči pa bo precejšen mraz.

Politični zapiski

Mirno kri in zaupanje!

Dogodki zadnjih dni so kajpada močno vplivali na vsa javnost. To je razumljivo. Ni pa razumljivo in ne pametno, če se v teh časih nekateri ljudje dajo begati od najrazličnejših rac, ki jih nekateri drugi s posebnim namenom spuščajo v svet. Tako govorjenje ustvarja ozračje, ki ni zdravo. Naša narodna slovenska in naša jugoslovanska državljanska dolžnost je v tem, da ohranimo mirno kri ter zaupamo svojim voditeljem! Naš voditelj dr. Korošec je pred dnevi naročil, naj ohranimo mirno kri in popolno zaupanje v vodstvo. Dasi so časi resni ter svet okoli nas nemiren, vendar ni prav nobenega povoda za nepotrebnost razburjenja, dokler ostanemo vsi državljani Jugoslavije trdni v svojem zaupanju v svoje vodstvo ter disciplinirani. S tem bomo tudi Slovenci najbolje dokumentirali svojo jugoslovansko državljansko in slovensko narodno zavest, da se ne damo niti vznemirjati od provokacijskih govorov, niti ne kršimo mirnega dostojanstva, ki bodi označba vsakega jugoslovanskega državljanja, kateri zaupa v Boga, v pravico in v svojo državo.

»Hrvatski Dnevnik« k Cvetkovičevemu govoru

Zagrebski »Hrvatski Dnevnik« piše v članku med drugim tudi tole: »Novi predsednik vlade sprejema zamisel sporazuma, čeprav ni povedal, kako bo postopal. On se ne boji, da bi zobje boleli, če omenja hrvatsko narodno individualnost. Najsi bo to komu prav ali neprav, hrvatska narodna samobitnost je dejstvo. Ni se bal ugovarjati vsemu delovanju vseh let 20 let, ker, če kdo reče, da je treba nekaj spremeniti, je to priznanje, da staro ni bilo kaj prida. Kar strašno je, če je treba tudi to naglašati. Pa je vendar treba, ker je v 20 letih to prvi glas od uradne strani, ki je priznal resnico. Sedaj gre za to, kaj naj se po tem priznanju zgodi. Omenjajo politične zakone... Vendar čeprav nihče izmed nas ni zoper to, da bi se uveljavile bolj svobodne in pametne politične postavbe, to vendar še ne bo rešitev hrvatskega vprašanja. To vprašanje bi tudi še potem ostalo nerešeno, ko bi postavbe bile uveljavljene. Gora gorja bi se zatrdili novih političnih postav še ne podrla, čeprav bi delo pri podiranju te gore bilo nekoliko olajšano. Treba pa je začeti hitro delati in s svojimi silami odstraniti vsakršne gredce in ovire. Danes je čas tehnike, ko se nebotičniki zgrade v nekaj mesecih. Treba je le napeti vse sile ter vsako stvar postaviti na svoje mesto, treba je napraviti načrte ter začeti delati...«

»Pogledi v prihodnost«

V črnogorski Podgorici izhaja list »Zeta«. Ta list je te dni prinesel članek, v katerem njegov sodrudič poroča o svojem pogovoru z g. Vilderjem, ki je eden izmed ozkih sodelavcev g. dr. Mačka v SDK. List pravi: »Vlada g. Cvetkoviča je bila sestavljena za to, da pripravi, če ga že ne reši, hrvatsko vprašanje. Ni pa ni bilo povedano, kako naj se to vprašanje reši. Od današnje vlade se najprej pričakuje politični zakon. Dr. Maček je dal svoje pogoje in predloge za ureditev hrvatskega vprašanja. Zato bi kar ne bilo mogoče verjeti, da bi se to vprašanje ne moglo skoro in končno rešiti. Belgrajska združena opozicija ni dosledna svojemu programu. Njeni zastopniki so šli v skupščino. Zemljoradniška stranka se je izločila in danes že sama za se javno nastopa. Ko bi belgrajska združena opozicija in vsi narodi v Jugoslaviji bili kompaktni in bi z nami složno sodelovali, bi se stvari drugače razvijale. Dobro je, ker je g. Cvetkovič dovolil svobodo tiska... Pogled v prihodnost je sijajen ne le za Hrvate, marveč za vse nas v jugoslovanski državni skupnosti, če vlada g. Cvetkoviča ostane zvesta odstopu petorice ministrov in svoji izjavi, kar pomeni, da je konec takiziranja in da se je začelo iskreno splošno narodno sporazumevanje.

Pomen javne besede

Belgrajska »Samoupravac« od 17. marca pod gornjim naslovom med drugim tako piše: »Vlada g. Dragiša Cvetkoviča, ki je prišla na upravo te države z veliko in pomembno nalogo, je podala že viden dokaz svoje iskrene želje, da v javnem življenju dovoli več svobode. Tiskovni zakon, ki je delo diktatorskih režimov, se danes najsvobodnejše izvršuje. Kot posledica tega danes vstajajo v vseh listih politični stolpci in pisanje listov o vseh preceh vprašanjih je danes mnogo svobodnejše kakor je bilo nekdanj. To je napravilo dobro razpoloženje v vsej javnosti in časniki ne prikrivajo svoje hvalečnosti in priznanja današnji vladi, ker je omogočila več svobode javnemu mnenju, s čimer bo mnogo doprinešeno za hitrejši in boljši sporazum Srbov, Hrvatov in Slovencev... V preračunski obravnavi je predsednik vlade in notranji minister omenil tudi tiskovni zakon ter naglasil, da bo vlada čim prej predložila sodoben in svobodnejši tiskovni zakon.«

Budakovo stališče o sporazumevanju

Kakor smo že poročali, je na Hrvatskem začel izhajati nov tednik »Hrvatski Narod«, ki ga ureja dr. Mile Budak. V zadnji številki piše med drugim dr. Budak o sporazumu tudi tako: »Vprašanje je docela enostavno: Hrvati vedo in čutijo, kaj hočejo, a Srbi natanko vedo, po čem Hrvati hrepeno. Vsakršno izmotavanje, modrovanje in zavlačenje raznih vlad ni nič drugega kot sleparija in ponesrečen poskus zapeljevanja. Niti mi ne želimo slepariti Srbov, niti nas Srbi ne morejo preslepiti. Dobro umevamo interese enih in drugih zahtevajo največjo odkritost in jasnost, pa bomo vsaj v glavnih vprašanjih kaj kmalu na jasnem.« — Stvar bi bila po mišljenju uglednega dr. Budaka res tako preprosta in enostavna, ko bi srbsko ljudstvo in srbska javnost res vedela, v čem je jedro tega vprašanja. Je pa stvar taka, da je treba rešitev vprašanja na obeh straneh psiho-loško pripraviti, če nečemo, da bi bilo vse prizadevanje zaman. Največja težava niso tehnične izvedbe sporazuma, pa naj si bi tehnična stran bila še tako težavna, najtežja ovira nagli rešitvi je obojestranska psihoza nezaupanja, ki je posledica grehov vseh 20 let.

13 in pol milijona za ureditev Sotle

Belgrad, 17. marca. m. Gradbeni minister dr. Miha Krek je odobril glavni načrt za regulacijo reke Sotle od Figarjevega mostu do Ramborja v revidiranem preračunskem iznosu 13.600.000 din. Načrt določa razširitev obstoječega rečnega korita in zgraditev nasipa vzdolž korita.

Kaj zahteva volja ljudstva

Če kdo govori danes o neobhodni nujnosti, da se hrvatsko vprašanje temeljito in brez odloga reši, se mora obenem zavedati, da je to vprašanje zahtevalo tako rešitve že od samega začetka. Hrvatsko vprašanje bi se bilo moralo temeljito in vsaj v svojih načelih končno rešiti, ko se je debatiralo in sklepalo o naši državni ustavi. Da pa je takrat ostalo nerešeno in da se je v ustavi proti volji Hrvatov in Slovencev uzakonilo načelo, ki v bistvu nasprotuje narodnemu stališču in zahtevam Hrvatov, kakor tudi Slovencev, tega so v polni meri in izključno krivi ravno tisti, ki danes najbolj glasno poudarjajo neodložljivo nujnost hrvatskega vprašanja in menijo, da bi mogla sploh vsa po svoji naravi zapletena vprašanja našega državnega sodelovanja biti zdaj rešena kar v štiri in dvajsetih urah, medtem ko v dobrih petnajstih letih niso storili ničesar, da bi se ustvarila podlaga za tako sodelovanje, ampak so sporazum onemogočili in v ta namen posegli celo po diktaturi.

Tega ne poudarjamo zaradi tega, da bi obtoževali preteklost, katere ni mogoče izpremeniti, ampak da se zavremo v prave meje tisti elementi, ki so to preteklost premišljeno ustvarjali ter so krivi vseh težav sedanjega trenutka, pa bi hoteli sedaj igrati nekako prvenstveno vlogo pri gradbi novega srečnega stanja v naši državi, ko je po zaslugi hrvatskega in slovenskega naroda ter njune neprekinjene, čeprav v metodah nekoliko različne borbe usrešeni moment, da se skupno državno življenje Srbov, Hrvatov in Slovencev postavi na novo, našim razmeram edino ustrežajočo podlago. Ne glede na to, da stranka, ki nima ne po svoji miselnosti, ne po številu svojih pristavev, nobene korenine v hrvatskem in slovenskem ljudstvu, ni morala legitimirana, da pri reševanju tega vprašanja ima kakšno odločujočo vlogo, je treba spomniti dosedanje posledice tako zvanega jugoslovanskega integralnega unitarizma, da se še danes načeloma niso odrekli temu svojemu stališču in da je program JNS ostal neizpremenjen na tej podlagi, ki po svojem bistvu samem nasprotuje rešitvi hrvatskega vprašanja po želji in volji naroda. To je menda tako jasno, da ni treba še posebej dokazovati, kako ne more nihče koristno sodelovati pri ureditvi našega notranjega problema, kdor slej ko prej v načelu izpoveduje to, kar rešitev tega problema, ki izključuje vsak enostranski diktat, onemogočuje.

Jasno je, da ima vsak pravico in možnost, da kakor koli že doprineše k ustvarjanju in izboljšanju ozračja, v katerem se ustvarja sporazum, naj bo po-

O čirčevem govoru in vlogi Slovencev

Zagrebski »Obzore« od 16. t. m. prinaša dolg članek o naši notranji politiki, kjer med drugim veli, da se vladi mudi s preračunom, ker je 1. april pred vrati, ko bo novi preračun moral stopiti v veljavo. Nato pa pravi: »Ko se to izvede, bo vlada imela dovolj časa, da se loti svoje posebne naloge: hrvatskega vprašanja. Ob preračunski obravnavi je bilo mnogo političnih govorov. Ni mogoče oporekati, da so nekateri govori bili zanimivi, nekateri so naglasili nove momente z ozirom na naše notranje razmere, kar je zlasti prišlo do izraza v govoru predsednika vlade gosp. Cvetkoviča in v govoru prosvetnega ministra gosp. Čirča. Ta je pobijal nekatera mnenja poslancev Momčila Jankovića in Jovana Radulovića, ki slovita kot člana nekatere male skupine, ki je ostala okoli dr. Stojadinovića. Toda besede g. Čirča so odgovor vsem tistim, ki se ne morejo pomiriti s tem, da je treba prenehati s preteklostjo ter postaviti novo podlago za odnose med hrvatskim narodom, srbskim narodom in slovenskim narodom. Zato je ta govor tako sodoben in splošno važen. Gosp. Čirč je izrečno naglasil, da kot član vlade dobro ve, da je glavna in prva dolžnost sedanjega vlade, da ob dvanajsti uri reši odnose med Hrvati, Srbi in Slovenci ter da je to vprašanje obstanka Jugoslavije. Kdor pozna razmere in skrbno pazi na razvoj zunaj v svetu, ta se bo gotovo soglasil z besedami ministra Čirča... Vsak dan je dragocen. Vemo sicer, da se čez noč ne da rešiti ves sklop vprašanj, ki so na dnevnem redu. Vendar, če iskreno želimo pravilno rešitev odnosov med Hrvati, Srbi in Slovenci, ne sme biti nikakih težav, ki bi onemogočale, da se takoj začne. Sicer je mogoče naglašati to ali ono oviro, ki je napoti hitri rešitvi, vendar, če ne bi bilo teh ovir, bi tega vprašanja sploh ne bilo v današnji važnosti.« Nato list pravi, da se je hrvatsko vprašanje in sploh vprašanje naše notranje ureditve zapletalo zgolj zaradi tega, ker se je rešitev odlagala. Nato pravi, da je sicer res, da v tej skupščini ni zastopnikov Hrvatov, ki bi bili mogli povedati svoje zahteve. »Vendar — naglasja »Obzore« — »je znano, kaj dr. Maček hoče, kako je mogoče do njega priti in z njim začeti stvarne dogovore...« Gosp. Cvetkovič je pokazal priložnost, kakršne niso imeli njegovi predniki... Kdor bi na srbski strani skušal preprečiti pravilno rešitev preceh političnih vprašanj, ta bi stvarno največ

(Nadaljevanje s 1. strani)

v prid, ker pomeni tako politično, kakor predvsem vojaško okrepitev osi Rim—Berlin kot poglavitnega činitelja v Podonavju, da se Evropa na novo zgradi. Čim več mej izgine — pravi italijanski tisk — in z njimi neizogibni spori, tem večji so izgledi za trajni mir. Zato Italija samo pozdravlja, če se je pogasilo ognjišče sporov in nemirov v osrednjem Podonavju. Pod vodstvom svojega duceja pričakuje Italija, da sedaj pride njen trenutek.

Rim, 17. marca. Mussoliniji je odredil, da se morajo v četrtek 23. marca zbrati v Rimu zastopniki vseh fašističnih organizacij Italije v veliki uniformi z orožjem in zastavami. Tega dne se bo namreč praznovala 20 letnica ustanovitve fašistične stranke in se bodo v Rimu vršile tozadevne slovesnosti od 23. do 26. marca. Po vsej Italiji se bodo fašisti in ljudstvo sploh zbrali na glavnih trgih, da poslušajo govor Mussolinija, ki bo govoril na forumu Mussolini 26. marca.

Ta govor napeto pričakuje ves svet, ker bo Mussolini pojasnil svoje stališče glede sedanjega mednarodnega položaja.

Mussolini ni bolan

Budimpešta, 17. marca. b. V inozemstvu so se razširile vesti o boleznih italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija. Budimpeštanska oddajna radio postaja je včeraj te vesti zanikala kot netočne. Poročajo, da je Mussolini popolnoma zdrav in da opravlja vsak dan redno svoje državniške posle.

Slovaški poslanik v Berlinu

Bratislava, 17. marca. AA. DNB. Za slovaškega poslanika v Berlinu je imenovan minister Cermak.

tem njegova najintimnejša miselnost več ali manj v neskladu s tem, kar je naravna življenjska podlaga in edina možnost resničnega in korenitega ter trajnega sporazuma v naši državi. Vloga takih činiteljev pa more biti samo več ali manj pomožna. Bilo bi pa proti vsem pravilom normalnega političnega življenja in delovanja, če bi pravi in edini tvorci takega sporazuma ne bili tisti, ki so bili po svojem programu vedno načeloma zanj in so se zanj prizadevali in ki imajo tudi pretežno večino v ljudstvu naše države. Bilo bi pač komedija, ne pa resno delo zavednega naroda, če bi se pri takem delu zamenjala vloga, tako da bi tisti, ki so bili proti sporazumu ureditvi naših notranjih odnosov v smislu demokracije in ljudske samouprave ter so bili iz strahu pred popolnim bankrotom prisiljeni le po njim nečujnih in neprevidnih okoliščinah in razvoju naših razmer na edino pravno pot, da se skušajo prilagoditi novemu položaju, postali na pozornici prvi akterji. Tega še nikoli ni bilo in bi tudi pri nas bila naravnost krvava ironija.

S tega ednega pravega stališča ni težko pravilno oceniti govorice in prizadevanja tako imenovanih unitarističnih elementov, ki hodijo sedaj okoli v obleki spokornega volka, da bi se osnovala njim in njihovi neutlejšaji želji po oblasti ali vsaj po nekem deležu na njej, »koncentracijska vladar«, ki da je v sedanjem trenutku neobhodna potreba. V sedanjem trenutku so, kakor očitno kažejo vsa dejstva in razpoloženje vsega ljudstva v naši državi, naj je narodno opredeljeno srbsko, hrvatsko ali slovensko, dani vsi pogoji, da se vprašanje naših notranjih medsebojnih odnosov reši pravilno, pravično in pošteno ter nujno, kakor to zahteva čas, ki potrebuje močne in složne Jugoslavije, ki bo spoštovana in bo imela važno besedo v svetovnem dogajanju kot najmočnejša država na Balkanu. Koncentracijska narodnih sil pa je že podana po zakonito izrečni in dejansko že davno obstoječi volji srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda, čigar volja bi se bila morala in mogla že davno uveljaviti, če bi je ne bili s silo in dejanskim nasiljem vse čas tlačili ravno oni elementi, ki skušajo izbrabiti sedanjost trenutke za to, da zopet pridejo do oblasti ali si pripravijo pot do nje ter zopet komplicirajo položaj, ki je na sebi popolnoma jasen: da se ustvari resničen, temeljit in za vse strani, kakor tudi za državno celoto koristen sporazum po zastopnikih srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda, ki so od tega naroda moralno in legalno pooblašeni, da to delo izvršijo. To so: Dragiša Cvetković, dr. Maček in dr. Korošec.

škodoval srbskim interesom... Jasno je, da je temeljni problem te države v ureditvi odnosov med hrvatskim in srbskim narodom. Toda »Obzore« je vedno naglašal ter naglašal še danes, da je potrebno, da pri reševanju preceh vprašanj sodelujejo tudi zastopniki slovenskega naroda. Pač pa je zadnje dni »Obzore« ugotovil, da Slovenci pri urejanju teh odnosov med Hrvati in Srbi ne morejo biti jeziček na tehtnici, a »Hrvatski Dnevnik« je včeraj pravilno omenil, da Slovenci ne morejo biti razsodniki v tem pogledu. To je bilo treba reči, da vemo, čigava je odgovornost v zelo važnih dogodkih, ki nas čakajo.

K tem besedam bi mi dodali zgolj to misel, da legitimnim zastopnikom slovenskega naroda nikdar ni prihajalo na misel, da bi pri urejanju medsebojnih odnosov med Srbi in Hrvati igrali kakšnega razsodnika. To je izključeno že po tem, ker je slovenska stran že v volivnem boju javno naglašala potrebo takega sporazuma, ki bo zanj večina Hrvatov, katere bo zastopal dr. Maček, ki bo zanj večina Slovencev, katere bo zastopal dr. Korošec, ki bo zanj večina Srbov. Ta večina je na vseh treh straneh ugotovljena. O kakem razsodniku pri takem postopanju ni in ne sme biti govora. Ali je sporazum ali ga ni. Pač pa slovenski narod mora zanimati notranja ureditev države in hoče pri tem sodelovati ne le zaradi države same, ki smo tudi Slovenci njen bistven del, kar želimo

Kaj je Italija storila za izboljšanje zemlje in osamosvojitve kmeta

Od l. 1920 do danes, to je v enem desetletju, ko je izšla tako zvana Lex Mussolini, je storila Italija ogromen korak naprej v izboljšanju (bonifikaciji) vsega svojega ozemlja od Alp do rta Passaro v južni Siciliji. To se je zgodilo v smislu programa, ki ga je bil Mussolini razložil že leta 1919, ko še ni bil na krmilu države, v svojem »Popolo d'Italia«, kjer je postavil za eno glavnih nalog italijanske države po vojni, da poveča svojo žitno proizvodnjo tako, da bo postala popolnoma neodvisna od inozemstva, kar pomeni tudi njeno politično osamosvojitve.

Osamosvojitve kmeta

To delo, ki je že v 10. letih rodilo nepričakovane uspehe, ne pomeni samo povečanja žitne ploskve italijanske zemlje, marveč tudi zvišanje poprečja tako nizke življenjske ravni italijanskega poljedelca, ki se iz sužnja na kmetijski veleposesti izpreminja počasi v svobodnega gospodarja. Ta kmet je danes postal tudi zadrugar v ogromni mreži združnih organizacij, ki prepletajo danes vso Italijo. Temu kmetu, ki je danes po velikem delu še najemnik v tako zvani »mezzadriju« — to je način, po katerem najemnik na gospodarjevi zemlji, ki se deduje od roda v rod, neomejeno uživa polovico vsega pridelka — je država zgradila na izboljšanjem in na novo pridobljenem rodovitnem zemljišču lastne hiše in gospodarska poslopja ter mu pod najugodnejšimi pogoji preskrbela poljedelsko orodje in živalski inventar za prvo silo. Od tega je v zvezi z drugimi ureditvami pričakovati narastka prebivalstva, kar je eden glavnih namenov Mussolinijeve državne politike sploh. S tem gre vzporedno odkrivanje in izkoriščanje rudnih ležišč ter socialna politika, ki objema vse stanovne in korporativni državi, ki je sedaj dobila tudi celotno korporativno ustavo in parlament, ki se v kratkem zbere na zasedanje in bo dal državi čisto novo lice. To delo politične in gospodarske osamosvojitve države daje seveda še samo na sebi ogromno dela milijonom prebivalstva, industriji in inženirjem, ki grade ceste, namakovalne prekope, jezove, mostove, umetna jezera, električne hidrocentrale, vodovode in elektrarne pod vodstvom državnega podjetništva za integralno bonifikacijo, ki izvaja Mussolinijevo postavbo.

Izboljševalna dela se raztezajo od Alp, oziroma od doline Pada po vsej Furlaniji čez nekdanjo popolnoma zamočvirjeno Pontinsko ozemlje notri

Minister dr. Ružič danes v Ljubljani

Belgrad, 17. marca. m. Nocoj je odpotoval v Ljubljano pravosodni minister dr. Ružič v spremstvu šefa oddelka za Slovenijo v pravosodnem ministristvu dr. Bizjaka, namestnika višjega državnega tožila v Ljubljani, da se udeležita proslave 50 letnice obstoja društva »Pravnik«, ki bo 18. t. m. v Ljubljani.

Senat — skupščina

Belgrad, 17. marca. m. V senatu je finančni odbor nadaljeval z razpravo o preračunih zunanje, notranje in pravosodnega ministristva. K posameznim preračunom so podali poročila resorni ministri. Popoldanska seja je bila namenjena ob petih. Zaradi sestanka poslanev kluba JRZ, kateremu so prisostvovali tudi senatorji JRZ, se je pričela šele ob 7. Sledila je razprava o socialnem, trgovinskem in kmetijskem ministristvu. Na jutrišnji seji bo finančni odbor razpravljal o vojnem ministristvu in ministristvu za ljudsko telesno vzgojo. S tem bo finančni odbor končal svoje delo in sestavi poročilo za plenum senata, ki bo v torek.

Belgrad, 17. marca. m. Skupščina seja se je začela ob 10 dopoldne. Predsednik je sporočil, da je na dnevnem redu razprava o poročilu za prošnje in pritožbe. Ker prošnje, o katerih bi moral plenum razpravljati, niso šle skoz predpisano zakonsko proceduro, je zaradi tega predsednik v sporazumu z vlado predložil, da se točka stavi z dnevnega reda. Predlog je bil soglasno sprejet in s tem je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo eklicana pisмено.

Osebnosti

Belgrad, 17. marca. m. Na železniškem ravnateljstvu v Ljubljani so napredovali: v 4-1 za svetnike inž. Boris Osusov, inž. Franc Fonžak, inž. Franc Sedlak; v 4-2 za svetnike inž. Stanko Šubić; v 5. skup. za svetnike inž. Rudolf Lavrič, inž. Jože Završnik, inž. Dragotin Marič; za inšpektorje Fr. Sircel, Vladimir Gomilšek, Ivan Bregant, Alojzij Perhavec; v 6. skup. za višje kontrolorje Francišek Lovrač, Francišek Čekal, Franc Janežič, Anton Vergel, Stanislav Ruter, Metod Kopitar; v 7. skup. za kontrolorje Franc Marolt, Janez Kušar, Albin Perkavec, Ivan Glavč, Marcel Jenčić, prometni uradniki 8. skup.; Edvard Kralj, Stanislav Ober-eigner, Jakob Babnik, Boris Gregorka, Ludvik Mlakar, tehnični uradniki 8. skup.; Antonija Palonac, Pavel Pintar, administrat. uradnika 8. skup.

Pri glavnem železniškem ravnateljstvu so napredovali: v 5. skup. za inšpektorje Franc Bajec, Franc Škof, Franc Caplar, višji kontrolorji 6. skup.; v 6. skup. za višje kontrolorje Mihael Sajovic, Vladimir Vavpotić, Avgustin Jereb.

Razpis za skladbo vojaške koračnice

Belgrad, 17. marca. AA. Ministristvo za vojsko in mornarico je razpisalo skladbo vojaške koračnice, ki bi odgovarjala potrebam vojske pri defiliranju čet pri paradah. Te tekme v komponiranju se morejo udeležiti vsi glasbeniki iz naše države in bodo tekmovali pod temi pogoji: Koračnica mora imeti dva dela. Začetek koračnice iz tria mora biti brez uvoda. Orkestracija mora biti takšna, da bo ustrezala sestavi naših vojaških godb. Koračnice bo pregledala in ocenila žirija, ki jo določi ministristvo za vojsko in mornarico. Najbolše delo bo dobilo nagrado 3000 din. Elaborat, partituro in glasove za instrumente je treba poslati ministristvu za vojsko in mornarico, in sicer referentu za glasbo. Skrajni rok je do 1. junija 1939.

in hočemo ostati, marveč tudi zaradi nas samih, v kolikor se notranja ureditev tiče naših kulturno in gospodarsko političnih zahtev. Upamo, da v teh vprašanjih Slovenci ne pridemo navzkriž ne s Srbi ne s Hrvati, ker sicer bi ne bilo sporazuma, ki pa je državna zadeva Slovencev, Hrvatov in Srbov — torej vse Jugoslavije!

Skoraj 7 milijard lir

Od leta 1870 do leta 1938 je Italija za izboljšanje zemlje izdala vsoto 7 milijard in 282 milijonov lir, od katerih je samo fašistični režim, ki vlada od l. 1922. dalje, izdal 6 milijard in 579 milijonov, od teh 5 milijard in 185 samo v času od 1928 do danes, ko velja Lex Mussolini. Vsa ta vsota je dejansko investirana na vseh 28 in pol milijonov hektarjev poljedelske in gozdne zemlje italijanske države. 1. julija 1938 so bila javna dela izvršena na 2 milijonih in 502.119 hektarih, končno izboljšanih pa je bilo 900.000 ha. Od tega je 325.000 ha posejanih z žitom.

Cest je na tem ozemlju bilo zgrajeno do danes 10.800 km, namakovalnih kanalov 17.527 km, jezov 3737 km, glavne vodovodne cevi pa merijo 608 km.

1. februarja 1939 je bilo pri izboljševalnih delih zaposlenih 18.613 delavcev, delovnih dni pa se je za vse melioracije v zadnjih 16 letih porabilo 153.540.220.

Delo izboljšanja italijanskega zemljišča in osamosvojitve italijanskega kmeta se bo v bodoče nadaljevalo s še večjo vlogo, kakor je napovedal Mussolini te dni. Številke in podatke, ki smo jih navedli, pa ne vpoštevajo izboljševalnih del, ki jih je začel Mussolini v afriških kolonijah, kjer so z izvajanjem tega načrta v velikem obsegu začeli že letos.

Belgrad, 17. marca. m. Iz Črne gore poročajo o silnih snežnih zametih. Zaradi snežnih zametov je ustavljen skoraj ves promet.

Belgrad, 17. marca. m. V Belgradu je bil danes letni občni zbor Zveze medicincev kraljevine Jugoslavije. Ljubljanski medicincev je zastopal medicincev Lojze Korzika, ki je imel predavanje o zdravstvenem stanju slovenskih medicincev in o potrebi spopolnitve medicinske fakultete v Ljubljani.

Angleški admiral Usborne je predaval v Ljubljani o oboroževanju Anglije

Ljubljana, 17. marca 1939.

Ljubljana je noč imela zelo odličnega gosta. Le žal, da se tega ni zavedala, kajti sicer bi morala biti velika dvorana hotela Union premajhna, da bi sprejela vse občinstvo, ki bi bilo presrečno, da bi moglo videti in poslušati enega najbolj odličnih angleških pomorskih poveljnikov admiralja Usborne, ki se je na svojem krožnem potovanju po evropskem vzhodu ustavil v naši Ljubljani, da tukaj predava o oboroževanju Anglije. Tako pa je bilo vse na hitro organizirano in uspeh ni bil takšen, kakršnega bi bili želeli. Bela dvorana pa je kljub temu bila skoraj polna mešanega občinstva, ki je sledilo pozivu »Angleškega društva« v Ljubljani, da pride pozdraviti in poslušati tega odličnega angleškega pomorščaka, ki je v svetovni vojni poveljeval edincem, ki so plule tudi po jadranskih in solunskih vodah.

Admiral Cecil Vivian Usborne (izg. Asborn) je začel s predavanjem takoj po lepih pozdravnih besedah predsednika angleškega društva dr. Majarona. Predaval je kot more predavati le strokovnjak, ki mu uhaja pogled po širnem svetu, koder je raztresen angleški imperij, in v katerega prsih bije erce, ki je vsak čas pripravljen umreti za njegovo svobodo.

»Mi Angleži ne maramo uporabljati besede: propaganda,« tako je začel, »ker to ne odgovarja našemu značaju. Pač pa priznavam, da sem obhodil veliko dežela v posebnem poslanstvu, ki ima sicer tudi nekaj propagandističnega v sebi, a katerega glavni namen je, da prinaša povsod zaupanje v angleško oboroženo moč, ki je posvečena vzdrževanju miru na svetu.«

V Beli knjigi, ki jo je angleška vlada izdala l. 1935, je priznala, da se je angleška politika v povojni dobi temeljito varala. Mislija je, da za ohranitev miru zadostujejo zgolj politična sredstva in da orožja, to je vojske, brodovja in letal ne bo treba več. Toda Anglija se je iz te utvare prebudila in se znašla pred dvema presenečenjema, ki sta nastali iz razvoja svetovnih dogodkov: prvo presenečenje je bilo, da so bili drugi oboroženi, drugo presenečenje pa, da je angleški imperij bil tako rekoč brez vsake obrambe.

Takrat se je v Angliji izvedla temeljita revolucija v mišljenju naroda in v politiki vlade, kajti takrat smo se zavedli, da imamo pred seboj še dolgo pot, preden se bomo mogli zazibati v sanje, da smo varni pred vsakim napadom, ter da moremo nuditi varnost tudi drugim, ki zaupajo v mirovno poslanstvo britanskega imperija.

Admiral Usborne je na to prešel na vprašanje angleškega oboroževanja, ki ga je razdelil v tri poglavja, v oboroževanje na morju, oboroževanje v zraku in oboroževanje na suhem.

Vojno brodovje

Govoreč o vojnem brodovju je razagal angleški napor, da popolnoma obnovi svoje brodovje velikih bojnih ladij. Danes je angleško brodovje tako močno, da lahko nastopi proti vsakemu nasprotniku in vsaki zvezi nasprotnikov. Angleška admiralieta je stvar vzela resno in temeljito, od gradnje ladij pa do utrditve vseh po-

Nemčija prevzema čsl. diplomatska zastopstva

Pariz, 17. marca. AA. Havas. Zastopnik nemškega poslanstva je včeraj popoldne ponovno odšel na češkoslovaško poslanstvo, kjer ga je sprejel Osuski. Njun razgovor je bil dolg. Osuski je izjavil zastopnikom nemškega poslanstva, da je o dogodkih sam izvedel iz listov in da ni dobil nobenega pismenega naloga od svoje vlade. Nato so trije uradniki nemškega poslanstva prevzeli poslopje in arhiv čsl. poslanstva.

Bruselj, 17. marca. AA. DNB. Nemški bruseljski poslanik v Bergen je včeraj prevzel češkoslovaško poslanstvo in vse čsl. konzulate v Belgiji.

Praga, 17. marca. AA. Stefani. Od danes ni več italijanskega diplomatskega zastopstva v Pragi.

Washington, 17. marca. AA. Stefani. Odpravnik nemškega poslanstva je včeraj odšel na češkoslovaško poslanstvo, da prevzame nadzorstvo nad poslanškimmi zadevami. Potem je izdal nalog vsem nemškim konzulatom v USA, da prevzamejo kontrolo nad češkoslovaškimi konzulati.

Budimpešta, 17. marca. AA. DNB. Nemški poslanik v Ernmannsdorfu je včeraj prevzel češko poslanstvo v Budimpešti.

Rim, 17. marca. AA. DNB. Nemški veleposlanik pri sv. stolici v Bergen je prevzel včeraj popoldne poslopje in posle dosedanjega češkoslovaškega poslanika pri sv. stolici.

Bruselj, 17. marca. AA. Stefani. Odpravnik poslov nemškega rajha je prevzel češkoslovaško poslanstvo v Bruslju.

Bern, 17. marca. AA. Havas. Češkoslovaško poslanstvo v Bernu je zaprto, arhiv pa so izročili nemškemu poslanstvu.



Največja angleška bojna ladja »H. M. S. Hood«

morskih postojank, ki so za varstvo imperija neobhodno potrebne. Anglija z denarjem ne štedi v te namene. V januarju 1935 je Anglija zgradila ladij za 139.000 ton, naslednje leto za 281.000 ton, leta 1937 za 375.000 ton, leta 1938 za 547.000 ton, leta 1939 za 659.000 ton. Leta 1937 je za nove ladje izdala 50 milijonov funtov (12 milijard din), leta 1939 123 milijonov funtov (35 milijard din), v letu 1939 pa še mnogo več. Te številke povedo vse.

Letalstvo

Govoreč o letalstvu je podrobno opisal naraščanje angleškega bojnega letalstva. L. 1935 je imela Anglija 1700 bojnih letal, leta 1939 jih mora imeti najmanj 3400. Izdatki za bojno letalstvo so ogromni. Lansko leto je Anglija izdala 25 milijard din za nova letala, letos je preračun mnogo višji. V štirih letih se je angleška zračna sila okrepila štirikratno. S tem v zvezi so seveda gradbe tovarn za letala, gradnje oporišč za letala križem angleškega imperija, preskrba s petrolejem in izvežbanje vojnih letalcev. Na vsej fronti se Anglija pripravlja kot se je treba pripravljati za resno stvar. Posebno mogočna je angleška protiletalska obramba, ki tako dovršene danes nima nobena velesila na svetu. Admiral Usborne je podrobno opisal graditev zatočišč proti letalskim napadom in organizacijo za zaščito civilnega pre-

bivalstva, predvsem delavstva, otrok in žena. Zelo zanimivo je bilo poglavje o surovinah, ki jih Anglija spravlja v skladišča za opremo svojega letalstva.

Vojska

V tretjem poglavju je prikazal naraščanje kopenske vojske, ki ji je Anglija posvetila vso pozornost. Vojni minister Hoare Belisha je izrecno poudaril, da se angleška kopenska armada, ki jo bo Anglija poslala na evropsko celino ali kamorkoli bo to potrebno, ne bo omejevala na 17 divizij, ki so že pripravljene, marveč da je število kopenske vojske dejansko neomejeno. Ze danes razpolaga Anglija z izvežbanimi rezervami dveh milijonov mož.

Imejte zaupanje

Svoje predavanje je admiral Usborne spremljeval s krasnimi skioptičnimi slikami, ki so podprle njegova izvajanja. Na koncu je prosil poslušalce, naj zaupajo v Anglijo, ki je v preračunu za 1939-40 namenila 132 milijard din za oboroževanje in je v zadnjih petih letih izdala daleč nad 575 milijard din za oborožitev, da bo branila svoj mir in mir drugih.

Admiral je za svoje predavanje žel najtoplejšo zahvalo.

Anglija in Francija po zadnjih dogodkih na Češkem

Splošna vojaška dolžnost v Angliji

London, 17. marca. AA. DNB. Listi pišejo, da se je večina od 120 članov parlamentarnega odbora vladnih strank na svoji včerajšnji seji izreklo za uvedbo splošne vojaške dolžnosti. »Daily Telegraph« pravi, da so prav tako ugodno sprejeli tudi Edenov predlog, da naj se vlada razširi. Lord Halifax je n. pr. pri tej priložnosti izjavil, da je to razširjenje vlade potrebno, da bo Velika Britanija mogla voditi dolžnejšo politiko. »Daily Express« piše, da je lord Halifax posebno zahteval, da stopi v novo vlado tudi Eden.

Vprašanja v angleški zbornici

London, 17. marca. AA. Havas: V izjavi, ki jo je podal v spodnjem domu v zvezi s postavljenimi vprašanji glede češkoslovaškega ministra sir Johna Simona, je dejal, da bivše češkoslovaško ozemlje pripada zdaj nemškemu rajhu. Sir John Simon je še pristavil, da je Madžarska zasedla vse ozemlje Karpatske Ukrajine in da je nemški veleposlanik v Londonu uradno obvestil lorda Halifaxa o položaju. Angleška vlada je zdaj v zvezi s francosko vlado glede tega vprašanja, je končal svojo izjavo John Simon.

Odgovarjajoč na vprašanje Attleeya o položaju veleposlanika Anglije v Berlinu, oziroma o tem, ali je bil poklican, da poda svoje poročilo, je sir John Simon na današnji seji spodnjega doma izjavil: »To vprašanje je vzeto v nujno razmotiranje.«

London, 17. marca. c. Angleška vlada je svojega veleposlanika Hendersona v Berlinu odpoklicala. Henderson bo noč odpotoval v London, da poroča o zadnjih dogodkih.

London, 17. marca. c. Predsednik angleške vlade Chamberlain bo govoril noč na banketu konservativne stranke v Birminghamu. Govoril bo ob koncu banketa in po zdravilih.

London, 17. marca. c. Stefani poroča, da se v Londonu zaradi zadnjih dogodkov govori, da bi se naj za vodstvo angleške zunanje politike sestavil poseben državni svet, v katerem bi bili zastopniki vseh strank ali pa se naj sestavi ko-

litijska vlada. Zastopniki delavske stranke pa so že izjavili, da ne bodo sodelovali v odboru ali v vladi, ki bi ji predsedoval Chamberlain.

V Franciji razširjena vlada in pooblastila za hitro oboroževanje

Pariz, 17. marca. AA. Havas: Danes je ministrski svet soglasno odobril besedilo predloga, ki ga je stavil Daladier in ki se nanaša na pooblastila vladi zaradi pospešene proizvodnje orožja in razvoja obrambnega sistema države. Ta predlog bo predložen poslanski zbornici jutri. Vlada je prav tako sprejela v glavnem proglas, ki ga bo predsednik vlade Daladier podal parlamentu. Na današnji seji poslanske zbornice, ki bo popoldne, se bo začela razprava o zunanji politiki. Daladier bo odgovoril na interpelacije na koncu razprave. Vlada je tudi sklenila, da se do nadaljnjega ustavi vsa potovanja ministrov. Končno poročajo, da na današnji seji ni bilo govora o morebitnem potovanju Daladiera v London.

Krožijo glasovi, da bo po končani zunanje-

Bolgarsko-turško prijateljstvo

Nad vse prisrčen sprejem bolgarskega predsednika vlade v Ankari

Ankara, 17. marca. AA. Stefani: Bolgarski ministrski predsednik Kiosevanov je prispel danes popoldne ob 10.35 v Ankaro. Na kolodvoru so ga pozdravili turški predsednik vlade Refik Saidan, zunanji minister Saradzoglu s soprogo, predsednik občine Ankara, poveljnik garnizije, poveljnik mesta, generalni ravnatelj državnih železnic, višji uradnik iz zunanjega ministrstva zastopniki časopisja in velika množica ostalega ljudstva. Četa pehote je izkazala vojaške časti. Godba pa je zaigrala bolgarsko in turško himno. Ko je Kiosevanov stopil iz vagona, se je prisrčno rokoval z ministrskim predsednikom Saidanom, nakar je obšel častno četo. Zatem se je formalno spreved avtomobilov. V prvem avtomobilu

Pravična in krivična vojska

V času, ko se toliko govori o miru, medtem ko narodi malo ali nič ne store, da bi se ohranili in svetu zavladali, marveč se vsak dan bolj oborožujejo, je prav, če se vprašamo, kaj pravi o vojski krščansko pravoslovje. P. Stratmann, čigar delo o tem problemu, izšlo leta 1924, velja za klasično, je zbral po nauku filozofov, moralistov in državoslovcev Cerkve vse pogoje, ki morajo biti podani, če naj je vojska pravična. Če en sam izmed teh pogojev manjka, krščanska država ne sme začeti vojske, ker bi bila krivična.

Prvič mora biti na moji strani pravica in vseskozi pravica. Obmejni incidenti ne zadostujejo. Tudi notranje razmere kake države ne opravičujejo vojske, zato so po katoliški morali bile krivične vse kolonialne vojske, katerim so služile za vzrok oziroma povod kakšne notranje zmešnjave, recimo, v Indiji ali kje drugje. Država mora biti napadena ali v svojem obstoju ter življenjskih pravicah neposredno in hudo ogrožena, da sme zgrabit za orožje. Tako ogrožena pa mora biti brez dvoma podana in dokazana. Preden poseže država po sredstvu vojske, pa je dolžna, da prej resno in z vsemi silami stori ter pošteno poizkusi vse, da se sporna zadeva poravnava. Zato je danes težko katera država upravičena začeti vojsko, ker imamo v XX. veku na razpolago vse možnosti sporazuma, katerih je bilo preje veliko manj. Tudi vojna ni pravična, če ni pravega razmerja med krivdo tistega, ki se je pregrešil zoper mojo eksistenco in njene pogoje, in sredstvi, s katerimi ga hočem ukrotiti. Klasičen zgled je japonska ekspedicija na Kitajsko. Cerkev uči: Naj je tudi na eni strani vsa pravica, vojne metode ne smejo zadeti nedolžnih in morajo tudi v obsegu svoje naravne učinkovitosti nasproti vojskojočim se varovati gotove meje in takoj prenehati, ko je opasnost minula.

Krščanska morala pa postavlja še nekaj pogojev, ki v sodobnih vojskah skoro v nobenem primeru niso izpolnjeni. »Vojska«, pravi Stratmann, »mora imeti namen, da zmaga dobro in sicer v tem smislu, da morajo dobre posledice pravične vojske na vsak način biti večje od zla, ki ga bo vojska rodila.« Spričo tehničnih sredstev sodobne vojne moremo reči, da si je težko misliti krvavo razpravo med narodi, ki ne bi rodila tudi za pravično stran več zla nego dobrega. Nadalje: Če začnem vojsko, moram biti moralno gotov, da zmaga pravična stvar. In končno: Treba se je izogibati težkih usodnih pretresljajev, ki jih predvidoma more povzročiti vojska med drugimi nevtralnimi državami pa v vsej krščanski družini narodov sploh!

Zlasti, če premislimo zadnji pogoj, moremo z moralno gotovostjo reči, da danes vojska ne bi bila v nobenem primeru taka, da bi jo mogla krščanska vest opravičiti. Zato moramo kristjani delati brezpogojno in dejansko za mir.

politični razpravi Daladier izvedel rekonstrukcijo svoje vlade. Govore, da bo nova vlada imela značaj narodne koncentracije in da bodo vanjo prišli zastopniki vseh strank razen komunistov. Pravi, da bo Bonnet zamenjal Herriot.

Francoski poslanik v Berlinu Coulondre je bil nujno poklican v Pariz na poročanje.

Pariz, 17. marca. c. Na današnji seji vlade je bilo tudi sklenjeno, da se do nadaljnjega francoski ministri ne smejo odstranjevati iz Pariza, prav tako tudi ne bosta Daladier in Bonnet spremljala Lebruna v London. Vsi ministri morajo biti stalno v Parizu.

sta se odpeljala oba predsednika vlad Kiosevanov in Refik-Saidan, v drugem ga. Kiosevanova in Saradzoglu, za njimi pa je šla še dolga vrsta ostalih avtomobilov. Bolgarski ministrski predsednik se je s svojim spremstvom nastanil v hotelu »Ankara Palace«, kjer so bile zanj pripravljene sobe. Popoldne se je odpeljal v palačo predsedništva ter se je vpisal v knjigo predsednika republike. Zatem je naredil nekaj protokolarnih obiskov. Kiosevanov je bil na kosilu v bolgarskem poslanstvu, popoldne pa je položil venec na grob pokojnega predsednika turške republike Ataturka. Zvečer je bil na velikem banketu v hotelu »Ankara Palace«. Listi pozdravljajo odličnega predstavnika sosednje in prijateljske Bolgarije.

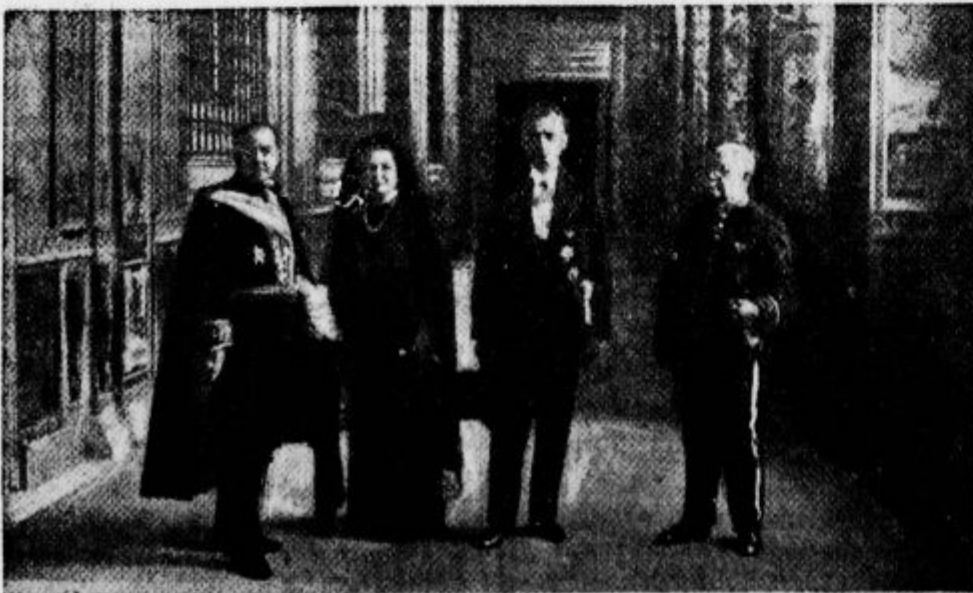
Klajpeda želi k Nemčiji

Kovno, 17. marca. c. Tukaj se vztrajno širijo vesti, da se bo jutri sestel klajpedski deželni zbor, ki bo sklenil priključitev Klajpede k Nemčiji. Predsednik deželnega zbora in vodja Nemcev v Klajpedi dr. Neumann je baje poslal v Kovno ultimatum, v katerem zahteva, da naj litavska vlada mirno dopusti ta priključek klajpedskih Nemcev k Veliki Nemčiji.

Vladni krogi v Kovnu pa zanikajo, da bi bil dr. Neumann poslal kak ultimatum litavski vladi.

17 nemških časnika v obisku v Jugoslaviji

Ljubljana, 17. marca. Noč ob 17.55 se je pripeljalo v Ljubljano 17 nemških časnika, slusateljev časnikaškega instituta v Lipskem s svojim profesorjem dr. Münstrom. Na postaji so jih pozdravili dopisnik centralnega prešbirja v Ljubljani, predsednik JNU Stanko Virant in člani novinarskega združenja. Gostje so se odpeljali v hotel Union, jutri si bodo pa ogledali Ljubljano.



Jugoslovansko odposlanstvo pri kronanju papeža Pija XII. Od leve proti desni: poslanik dr. Milošević-Sorga, njegova žena, minister pravosodja dr. Ružić.

Ozemlje in prebivalstvo Nemčije 1914 in 1939

Ljubljana, 17. marca 1937.

Ker ima sedaj Nemčija že dva protektorata, podajamo v naslednjem pregledu ozemlja in prebivalstva nove Nemčije:

Nemčija marca 1938	470.714 km	63.3 milij. preb.
Avstrija	83.868 km	6.7 " "
sudetsko ozemlje	28.680 km	3.8 " "
Češka-Moravska	49.362 km	6.9 " "
Slovaška	38.459 km	2.6 " "

Tako ima skupno nova Nemčija 671.083 kvadratnih kilometrov površine in po zadnjih cenitvah okoli 88.3 milij. prebivalcev.

Pred vojno je imela Nemčija površine 540.800 kvad. kilometrov in okoli 65 milij. prebivalcev.

Izvoz sadja v letu 1938

Lanski izvoz svežega sadja je bil znatno večji kot leta 1937. Od 1937 na 1938 se je naš izvoz sadja povečal od 25.251 ton na 63.063 ton, v vrednosti pa od 64.54 na 152.3 milij. din. Glavni kupec našega svežega sadja je bila lani Nemčija s 126.0 milij. din, za njo je prišla Češkoslovaška s 16 milij., Švica 5.3, Anglija 1.5 in Belgija 1.3 milij. dinarjev.

Lani se bil posebno znan izvoz jabolk, ki je narasel od 6859 ton na 35.749 ton, po vrednosti od 15.6 na 88.35 milij. din.

Po podatkih, objavljenih v Glasniku Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine posnemamo, da je znašal lani ves naš izvoz sadja 74.345.5 ton, od tega po banovinah: zetska 2794 (sveže češplje in hruške), primorska 402 (samo sveže češplje), vardarska 406 (sveže češplje, sveža jabolka, suhe češplje, sveže jagode, češnje in breskve), vrbska 1370 to (češplje, jabolka, suhe češplje, orehi itd.), moravska 1630 ton (češplje in jabolka), donavska 6911 ton (češplje, jabolka, grozdje itd.), dravska 21.172.5 (jabolka), savska 2116.5 vag. (jabolka, male hruške in češnje), drinska 37.543.5 ton (češplje, jabolka, grozdje itd.).

Iz tega pregleda je razvidno, da izvažajo največ sadja iz naše države: drinska in dravska banovina. Iz naše banovine so šla lani samo jabolka v celotni količini izvoza.

Nadalje je bilo lani izvoženih suhih gob 197 (1937 365) ton za 4.75 (7.36) milij. din.

Madžarski uvoz lesa

S priključkom Karpatske Ukrajine je pričakovati, da bo lastna preskrba Madžarske z lesom znatno povečana zaradi velikih gozdnih kompleksov v Karpatski Ukrajini. Na drugi strani pa se ne bo pojavil na madžarskem trgu več slovaški les, ker bo zaradi carinske unije z Nemčijo gravitiral bolj na sever, saj je Nemčija vključb priključku Avstrije še vedno eden največjih uvoznikov lesa v Evropi.

Kakor smo že svoječasno poročali, se je pripravljal tudi na Madžarskem monopolizacija uvoza lesa. To je bilo sicer sklenjeno, vendar še ni prišlo do sporazuma, katerega trdka naj bi prevzela to organizacijo. Po večerašnjih vesteh iz Budimpešte pa ne bo pričakovati ustanovitve take monopolne družbe. Glede te vesti bi bilo pomembno, da se bo vendar vse madžarski trgovinski sistem v znatni meri prilagodil nemškemu in je zato pričakovati vendar le madžarskih centralističnih ukrepov zaradi uvoza lesa.

Francoska družba za uvoz strojev v Jugoslavijo. Iz Pariza poročajo, da je bila tam osnovana družba: Association d'Industries mecaniques pour l'Exportation. Ta družba namerava organizirati skupni izvoz strojev v države jugovzhodne Evrope, v prvi vrsti pa v Jugoslavijo.

Propaganda domačih goriv

Pred nedavnim (leta 1938.) je bil ustanovljen poseben odbor za propagando domačih pogonskih goriv pri ministrstvu gozdov in rudnikov. Kmalu je bil odbor tudi sestavljen in so se pri njem ustanovile tri sekcije: 1. sekcija za gosta goriva, 2. sekcija za tekoča goriva in 3. sekcija za plinska goriva. Odboru načeljuje g. Dušan Tomič, redni profesor tehnične fakultete v Belgradu, podpredsednik je g. Sava Vučetić, načelnik ministrstva za gozdove in rudnike, tajnik pa g. inž. Slobodan Baranac, višji svetnik ministrstva za gozdove in rudnike.

Odbor je lani priredil propagandno vožnjo z vozili, ki uporabljajo domača pogonska goriva. Na podlagi izkušenj je ugotovil odbor, da je izredno važno delo pri propagandi domačih goriv navaditi voznike na manipuliranje z vozovi z domačim pogonskim materialom. Zato bo priredil že spomladaj poseben tečaj za voznike takih vozil v Belgradu. Dal bo tudi natisniti splošna navodila za voznike vozil z domačimi pogonskimi sredstvi. Nadalje je odbor priredil že več predavanj. Ustanovil je pri tehnični fakulteti v Belgradu preizkusne postaje zaradi raznih poizkusov v zvezi s uporabo domačih pogonskih sredstev. Sploh je izvršil doslej odbor mnogo intervencij.

Končno namerava osrednji odbor ustanoviti tudi po banovinah posebne odbore za propagando domačih goriv (v nekaterih banovinah je to že izvedeno).

Naša trgovska mornarica. Po podatkih Zveze lastnikov pomorskih ladij v Belgradu je lani tonaza naše trgovske mornarice narasla za 33.881 ton, odnosno 10 ladij. Skupno se je tonaza naše trgovske mornarice povečala v zadnjih 10 letih od 257.486 na 413.823 brutoregistrskih ton (skupno je 187 ladij).

Znižanje obrestne mere Mestne hranilnice v Zagrebu. Na seji uprave Mestne hranilnice v Zagrebu je bilo za proslavo 25 letnice tega zavoda sklenjeno, da se zniža obrestna mera za vknjižena posojila od 8 na 7%, obrestna mera neknjižena posojila od 8.5 na 7.5%. Nadalje se znižuje obrestna mera za vsa posojila, ki so bila dana za gradbo hiš, če se gradba začne v letu 1939, do vrši pa v teku dveh let, na 6%. Dalje je dala hranilnica tudi večja darila (100.000 za podporni sklad uradnikov, 100.000 din za nove vloženje knjižice kot dar dijakom, mestnim revežem 25.000 dinarjev in za popravilo zagrebške katedrale din 50.000).

Hmeljarska zadruga v Zalcu sklicuje 9. redni občni zbor za 25. marec ob 8 dopoldne v Roblekovi dvorani. Na dnevnem redu je tudi prilagoditev pravil novemu združnemu zakonu.

MADAME BOVARY

'Grešna ljubezen' Po splošno znanem istoimen, Flaubertovem romanu Pretresljiva usoda mlade žene, ki je hrepenela za velikim svetom, a je bila prisiljena, da živi v tesnih malomeščanskih prilikah!

V glavni vlogi

POLA

NEGRI

nepozabna

film. umetnica

Premiera danes! • KINO SLOGA, tel. 27-30

Danes ob 14.30 in jutri ob 10.30 čudovite Walt Disnejeve

Znižane cene!

Izboren, zabaven program za mladino in odrasle!

Gospodarstvo

Nemčija in Jugoslavija

Ljubljana, 17. marca 1939.

Že v članku »Povečanje gospodarske moči Nemčije« smo opozorili, da se bo delež Nemčije v svetovni trgovini znatno povečal. Njena industrijska kapaciteta je znatno narasla s priključkom dveh izrazitih industrijskih pokrajin kot sta Češka in Moravska. Tudi pretežno kmetijski značaj slovaškega gospodarstva (56.97% vsega slovaškega prebivalstva po lanskim okrajnim živim kmetijstvom, le 19.77% pa od industrije in obrti) ne bo izpremenil dosti na dejstvu, da je Nemčija danes največja industrijska država na svetu in da bo za Evropo najvažnejši kupec kmetijskih pridelkov.

Če vzamemo razpoložljive podatke za zadnji dve leti (1937 in 1938), dobimo naslednjo sliko o deležu Nemčije in vseh njenih ozemelj v svetovni trgovini (v milij. zlatih dolarjev):

	1937	1938	1937	1938
Nemčija	1.302.6	1.302.2	1.408.1	1.259.3
Avstrija	160.8	149.8	134.6	87.6
Češkoslovaška	226.3	?	247.1	?
skupno	1.789.7	—	1.789.8	—
svetovna trgovina	17.480.0	—	14.755.7	—

Iz tega se vidi, kako velik del bo zavzela bodoča nemška zunanja trgovina (seveda nam samo seštevane številke daje preveliko sliko, ker je v teh številkah vsebovana tudi še medsebojna trgovina teh treh ozemelj, ki je bila vedno izredno znatna).

Kot smo že zadnjič napisali, se bo tudi delež Nemčije v naši zunanji trgovini znatno povečal. To nam dokazujejo naslednje številke o naši zunanji trgovini v zadnjih dveh letih (v milij. din in v odstotkih vse naše trgovine):

	1937	1938	1937	1938
Nemčija	1.694	1.618	32.38	32.52
Avstrija	538	342	10.29	6.88
Češkoslovaška	590	530	11.09	10.65
skupno	2.822	2.490	53.76	50.05
Italija	430	445	8.21	8.94

	1937	1938	1937	1938
Nemčija	1.361	1.814	21.70	35.94
Avstrija	848	306	13.52	6.06
Češkoslovaška	493	308	7.86	7.89
skupno	2.702	2.518	43.08	49.89
Italija	587	324	9.36	6.43

Iz teh številke je razvidno, da zavzema nova Nemčija v naši zunanji trgovini prevladujočo vlogo, saj je šlo lani skoraj polovica vsega našega izvoza v sedanjo nemško pokrajino, odnosno je prihajalo k nam iz teh krajev nad polovico našega uvoza (Karpatske Ukrajine ne upoštevamo, ker so bili z njo naši trgovinski stiki malenkostni). Če še vpoštevamo znatni delež Italije v naši zunanji trgovini, potem vidimo, kako važna je naša sedanja in bodoča trgovinska politika s tema dvema državama.

Plačilni promet.

Tudi vprašanje bodočega kliranga bo imelo veliko vlogo. Po zadnjem objavljenem iskazu je

Z veseljem in zadovoljstvom boste gledali svoja mladostna leta svoja »junatva«, svoje misli, dejanja in male pusolovščine

Pustolovščine Toma Sawyerja

Predstave ob 16, 19 in 21. uri

znašal naš klirang dolg Češkoslovaški 98.345.000 kron, nasprotno pa je bila Nemčija naš dolžnik za 21.405.000 mark. Zaradi uvedbe enotnega denarnega sistema je pričakovati, da bo Nemčija naš kliranski saldo v Češkoslovaški porabila kompenzacijskim putem za zmanjšanje svojega dolga pri nas, tako da je pričakovati pri tečaju približno 10 kron za marko, zmanjšanje nemškega (za nas aktivnega) kliranskega salda na okoli 10 milijonov mark, kar bo imelo tudi svoj vpliv na tečaj marke pri nas.

Tečaj marke in kron.

Deviza Praga je notirala v Berlinu te dni 8.591—8.609 (mark za 100 kron), kar bi odgovarjalo približnemu nivoju 9 mark za 100 kron. Ker pa je češki nivo cen nižji, nadalje je pričakovati tudi razumljivih psiholoških vplivov, naj bo tečaj marke kar nižji v primeru s krono, saj smo to videli tudi lani po priključku Avstrije, je verjetno, da bo dogovorjeno tako razmerje med krono in marko, ki bo odgovarjalo nivoju cen in bo torej najbrž nekoliko višji kot je sedanjí. Po izkazu za 28. februar je znašal obtok bankovcev Češkoslovaške narodne banke (brez državnega denarja) 6.989 milij. kron. Od tega odprave manjši del na kraje, ki pripadajo Madžarski, tako da je za pretvoritev računal skoraj s celotnim zneskom. Zankrat o prevzemnem tečaju še ni vesti.

Nemški in češki kapital pri nas.

V Sloveniji dela mnogo češkega kapitala. Mnogo je bilo tudi kapitala iz sudetskih krajev, ki so bili že prej priključeni Nemčiji. Sedaj je prišel v območje Nemčije tudi ves češki kapital, kar pri strunem vodstvu poslovanja nemškega kapitala v inozemstvu pomeni mnogo za nas in vso državo. V naši državi so interesi češkega kapitala znatni, v bankarstvu s posredovanjem naših bank, nadalje v kemični, tekstilni ter sladkorni industriji. Če seštejemo deleže tujih kapitalov pri nas v vsej državi, vidimo, da je znašal delež nemškega kapitala 1.35, avstrijskega 5.7 in češkega 9.5%, skupno torej 16.55% in je po višini investiranih kapitalov pri nas na prvem mestu Francija z 20.6%, sledi Nemčija s 16.5%, nato pride Anglija s 16.3%.

Naša trgovina s Češkoslovaško.

V teku srede je bil že v veliki meri ustavljen naš izvoz na Češkoslovaško, kar se je še bolj stopnjevalo v naslednjih dneh. Zlasti je prizadet izvoz naše živine, ki je stalno šla v velikih količinah, teden za tednom v Češkoslovaško. Vendar je pričakovati v kratkem normalizacije razmer, vendar bo naša izvozna trgovina pretrpela znatno škodo.

Na naših borzah Praga ne notira več. Še v četrtki je bil uradni tečaj s premijo 149.25—150.75, v petek pa je bila ta notica črtana. Na naših efektivnih borzah so bili državni papirji le v sredo nekoliko slabši, včeraj in danes so se pa zopet popravili.

Omejitev izplačil čeških denarnih zavodov. Iz Prage poročajo, da je vlada izdala že v sredo, 15. marca uredbi, po kateri denarni zavodi niso obvezani izplačevati več kot 500 din od vloge na knjižico in 5% terjatev v tekočem računu tedensko. Plačilni promet se razvija normalno.

KINO UNION Tel. 22-21

v krasnem, v naravnih barvah po

Mark Twainovemu romanu

izdelanem in s prvo nagrado

odlikovanem filmu

Belgijski frank pred devalvacijo

Luksemburg, 16. marca 1939.

Vprašanje devalvacije belgijskega franka je zopet stopilo v ospredje. Ker nastopa devalvacija navadno iznenadno in ker pri tem mnogi izgubijo celo svoje premoženje, mislimo, da ni odveč, da se naš gospodarski svet pripravi na morebitna presenečenja s tem, da dobi pravo sliko denarnega stanja na zapadnih tržiščih, v kolikor ga vežejo nanj poslovne zveze.

Če pogledamo današnje stanje belge, potem moremo reči, da je položaj belga danes v tehničnem pogledu skoraj isti kot je bil lani v marcu ali v maju. Belgijska zlata podlaga se je v zadnjem tednu zmanjšala za cele dve in pol milijarde zlatih frankov. Nadaljnji odziv zlata je zajezila uspešna intervencija belgijske devizne politike, padanje vrednosti zaradi ogromnih ponudb belga v londonskem city-ju je ustavil angleški devizni sklad. Prav isti ukrepi so se uporabljali vedno, kadar je šlo za večji odziv zlata. Zato, kakor rečeno, ni položaj belga v tehničnem pogledu prav nič slabši kakor pa je bil lani v tem času. Mogli bi celo trditi, da je današnji položaj belge, če vzamemo v poštev samo njeno tehnično stran, zelo ugoden, kajti belgijska zlata podlaga znaša danes 16 milijard zlatih belg. frankov in če k tej vsoti prištejemo še eno milijardo in 250 milijonov zlatih belg. frankov državnega zaklada, potem vidimo, da je razmerje zlata podlage napram 22 milijardam novega v obtoku več kot ugodno za vrednost belga. V resnici pa se je ozadje, ki vpliva na vrednost vsake valute, letos temeljito spremenilo in to je ono, kar daje misliti.

Belgija ima letos velike težave, da uravnovesi svojo plačilno bilanco. Podobnih in tako težkih zaprek lani ni bilo. Belgija kot čisto industrijska država je navezana v svojem izvozu večinoma na vezana plačila, dočim mora večino uvoženih sirovin plačati v zlatih devizah. To stanje se je letos

tako zaostri, da je začel pravcati beg tujega kapitala z dežele. Oni, ki so razpolagali z belgami, so jih zamenjali s tujimi novci, tako da danes skoraj ni ponudbe tujih deviz in novega na belgijskem trgu. Spekulacija bohotno cvete. Z ozirom na tehnični položaj belga bi bilo težko pričakovati inflacije. Vendar pa ne smemo pozabiti, da postaja položaj belgijske industrije vsak dan težji. Trgovinska bilanca je sicer aktivna s posebnim ozirom na presežek, ki ga daje Kongo, vendar pa so vplivi strahu — pred političnimi dogodki tako močni, da se s sredstvi, ki so v normalnih razmerah zadostovala, da se regulira denarno tržišče, ne bo moglo več uspešno intervenirati. Belgija se bo morala v najkrajšem času odpoovedati zlatemu blokcu in se priključiti bloku funta in dolara. Kako močna je ta domneva, se vidi po tem, da je ta teden dosegla baisse spekulacija pri deportu kljub intervenciji 17 do 20 »antimov napram 8 do 10 »antimov v prejšnjem tednu. Če se bo hotela Belgija finančno vzdržati s svojo industrijo, ki stoji pred težko krizo, bo morala devalvirati svoj denar. Z ozirom na vse težje notranjepolitično krizo, ki je povzročila v zadnjih dneh beg kapitala iz dežele, in silne spekulacije na evropskih denarnih trgih, pa je verjetno, da bo devalvacija belga sledila že v nekaj dneh.

Dr. n-g.

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani ima občni zbor v nedeljo 19. marca ob pol 10 v sejni dvorani Trgovskega doma.

Radio d. d., Belgrad. Računski zaključek družbe za 1938 izkazuje pri glavnici 5.0 in bruto-donosu 14.64 milij. din čistega dobička 2.09 milij. din. Investicije znašajo 12.8 milij. din, naložbe v bankah 3.76 milij. din. Dobrodoči od naročnine je imel lani 13.9, stroški za program so znašali 5.1 milij. din.

Borze

Dne 17. marca.

Svetovne efektne borze

Pariz: nov padec tečajev, ki pa se je ob koncu seštanja nekoliko ustavil.

London: bilo je dovolj ponudb in se je ob koncu seštanja položaj nekoliko izboljšal.

Amsterdam: tečajevo.

New York: tečaji padajo naprej.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90. Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90. Nadalje so v Zagrebu beležili za konec aprila 13.75—13.95. Grški boni so beležili v Zagrebu 30.40—31.10, v Belgradu 30.15—30.85.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.030.938, v Belgradu 3.646.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 2.763.000 din.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2322.20—2360.20
Berlin 100 mark	1761.12—1778.88
Bruselj 100 belg.	736.00—748.—
Curih 100 frankov	995.00—1005.00
London 1 funt	205.10—208.30
Newyork 100 dolarjev	4863.00—4423.00
Pariz 100 frankov	115.85—118.15
Trst 100 lir	230.45—238.55

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.70, London 20.685, Newyork 441.75, Bruselj 74.85, Milan 23.20, Amsterdam 234.25, Berlin 177, Stockholm 106.50, Oslo 103.95, Kopenhagen 92.35, Varšava 83.12, Budimpešta 87.25, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.37, Helsingfors 9.12, Buenos Aires 101.75.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 20, jutri ob 1/15, 1/17 in 1/20 ter v ponedeljek ob 20 Jifina Stepičkova v ganljivem češkem umotvoru:

Križ ob potoku Hadži Murat

Kozaki vefilm s Ivanom Možubinom

Prihodnji spored: Sneguljica

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 473.75—476.75

v Zagrebu 471.00—472.50

v Belgradu 472.25—472.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 101—103, agrarji 61.50—63, vojna škoda promptna 473.75—476.75, begl. obv. 91—92, dalm. agrarji 91—92, 8% Bler. pos. 101—102, 7% Bler. pos. 94.50—96, 7% pos. DHB 101—102, 7% stab. pos. 98—100. — Delnice: Narodna banka 7500—7600, Trboveljska 190—200.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 102 denar, agrarji 61.50—63 (63.50), vojna škoda promptna 472—472.50 (471, 476), begl. obvezn. 90—91 (91.50), dalm. agrarji 91 blago, 4% sev. agrarji 62.75 denar, 8% Bler. pos. 100 denar, 7% Bler. pos. 95.25—95.80 (85.25, 95.75), 7% pos. DHB 100 denar, 7% stab. pos. 98.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7770 denar, Priv. agrarna banka 228 denar, Trboveljska 198—200, Gutmann 35 denar, Osj. sladk. tov. 885 denar, Jadranska plovba 350 denar.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 62.50—63.50 (63), vojna škoda prompt. 472.25—472.50 (472.25), begl. obv. 91.25—91.75 (91.50), dalm. agrarji 91—91.25 (90.75), 4% sev. agrarji 62.50—63.50, 8% Bler. pos. 100.50—101.25, 7% Bler. pos. 94.75—95, 7% stab. pos. (99). — Delnice: Narodna banka 7000—7650 (7600), Priv. agrarna banka 226—227 (226 drobnih komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bač., sred. bač., bač. okolič. Novi Sad, bač. okolič. Sombor, gor. bač., srem., slav. kosa duplikat, južna ban., gornja ban., bač. ladja Kanal, ladja Begej 152—154, bač. Tisa šlep I in II 153—155. — Oves: bač., srem., slav. 157—160. — Koruza: bač. prompt. 84—96, bač. prompt. sušena 106—108. — Otrobi: bač. 105—107, srem. 102—104. Tend. neiprem. Promet 34.5 vag.

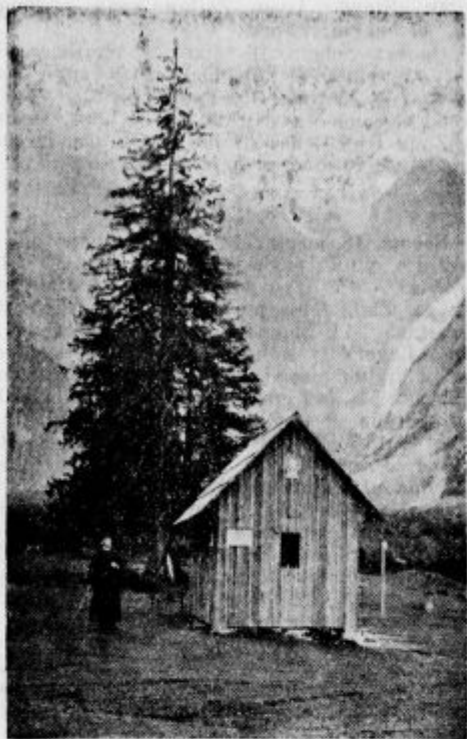
— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravno »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Klinične izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. rec. S. br. 30474/35.

V poravnavo. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo poravnalno postopanje o imovini dolžnikov Petra Beneša, zasebnega uradnika tovarne Freund in njegove žene Alojzije Beneš, lastnice avtoprevoznega podjetja v Mariboru, Prešernova ulica 2. Narok za sklepanje poravnave se vrši 1. maja ob pol 9 pri okrožnem sodišču na eobi št. 80. Upniki se pozivajo, da prijavijo terjatve do 24. aprila. Dolžnika ponujata svojem upnikom 70% terjatev v treh enakih petmesečnih obrokih, od katerih zapade prvi obrok v plačilo 3 mesece po pravomočnosti poravnave. Poravnalni upravitelj je dr. Andrej Veble, odvetnik v Mariboru. Aktivna znašajo 1.075.000 pas

Planica pred štiridesetimi leti

Spomini župnika Josipa Lavtizarja, ki je zgradil prvo kočo v Planici



Prva koča v Planici, zgrajena leta 1899 po zaslugi g. župnika Josipa Lavtizarja, ki ga vidimo na sliki poleg koče. Slika je bila posneta leta 1900

Bilo je proti koncu meseca julija, pred štiridesetimi leti, ko je potrkalo nekdo že v poznem večeru precej močno na večna vrata. Htel sem odpirat.

»Ti si, Tone!« se nekoliko začudim ter stisnem nekdanjemu dragemu sošolcu roko v pozdrav. »In ta je moj mlajši tovariš Francé.«

»Prav, prav, zela me veseli. Stopimo v sobo! Oba sta bila v turistijski opravi in imela celo vrvi prevezane čez hrbet.«

»Pa ne bo tako hudo,« sem dejal. »Menda ne bosta plezala na Jalovec?«

»Tisto ne,« je rekel Tone. »Ampak za vsak primer eva se oborožila s potrebnim, ker greva jutri v Planico.«

»Dobro!« sem pritrdil. »Prenočila bosta tukaj, jutri se vam pa pridruživim na pot. Kje pa sta danes hodila?«

»Iz Ljubljane do Kranjske gore eva se pripeljala z vlakom. Ker pa v Ratečah nimamo železniške postaje, sva prišla peš iz Kranjske gore. Nisem mislil, da je tako daleč. Hodila sva pet četr ure, vrh tega v vročini in v najini težki opravi.«

»Zato jo pa zdaj odložita in sedita k mizi, da se okrepčata.«

»Kako je to, da nimate železniške postaje, saj je rateška vama menda precej velika,« je vpraševal Tone.

»Ljudje sami so krivi, da je nimamo,« sem mu odgovoril. »Ko je bila leta 1870 zgrajena železnica, so imeli vaščani postajo na ponudbo, pa niso marali zanj. Rekli so, da železnica ne bo prinesla nič dobrega, zato je nočejo.«

Drugo jutro smo se odpravili v Planico. Prekrbneli smo se s hrano, ker takrat ni bilo nikjer

gostilne. Tone se je rad ustavil na poti, če je srečal kakšnega domačina. Vpraševal ga je, kaj dela, kako se mu godi in slične vsakdanjosti. Rekel je, da zato govori z ljudmi, ker »študira dialekte«. Bil je namreč na ljubljanski gimnaziji profesor-jezikoslovec. Zaradi tega ga je zanimalo ljudsko narečje. Mimo nas je prišel mož v domači obleki s kratkimi hlačami, višnjevi nogavicami in z običajnimi lesenimi cokli na nogah.

»Dober dan, oče!« ga je nagovoril Tone. »Kako se vam kaj godi?«

»Nič mi ne manjka,« je odgovoril Ratečan. »Tudi vam se pozna, da ne stradate. Greste gotovo v Planico? Boste videli same skale in skale. Nimate nobenega drugega dela?«

»Ali potrebujemo kakšnega vodnika?« ga je vprašal Tone.

»Nobenega, saj imate našega fajmostra. Kar po poti naprej, mi pravimo »za nosom«. Ko ne boste mogli nikamor več, ste v Planici. Čemu pa nosite toliko s sabo? To je za Jalovec in za Ponco.«

Tonetu se je zdelo možno govorjenje evrovo, to tem bolj, ker je slišal besede v trdem rateškem naglasu. Toda ker je študiral dialekte, je moral biti tudi s tem zadovoljen. Da bi moža nekoliko omečil, ga je vprašal prav vljudno:

»Prosim, če bi mi blagovolili povedati, ljubi prijatelj, kje je tukaj meja med kranjsko in koruško deželo?«

»Če jo hočete videti, se morate obrniti. Zdaj ji kaže hrbet. Tako. Pred vami imate naše senozi, nad njimi je gora Petelinjek, na oni strani je pa Ziljska dolina.«

»Lepa hvala na pojasnilu!« je rekel Tone, šel s tovarišjo naprej in se pritoževal nad možovo neotesanostjo.

»Kmetje niso vajeni tako izbranih besedi kakor mestni ljudje,« sem tolažil Toneta. »Pri nas vidimo malokdaj kakšnega gospoškega človeka, zato govorimo z njim, kakor govorimo doma med sabo. Mož ti je povedal naravnost in po pravici. On ne pozna izrazov »klanjam se, sluga ponižni« ali kaj podobnega, temveč govori, kakor je navajen zmladeža. V šolo tudi ni dolgo hodil. Zaradi tega ni manj pošten ali prav za prav je lahko še bolj pošten kakor kdo drugi.«

Pot je bila v začetku še precej dobra. Ko pa smo prišli do Kovačeve senozi, je bilo konec kulture.

»Kakšna divja okolica!« je vzdihnil Tone.

»Pa vendar taka, kakršna je prišla iz božjih rok in zato lepša kakor tam, kjer je vse umetno narejeno. V ti samotni te čaka zabava, po kateri te ne bo bolela glava. Do zdaj si bil profesor, tukaj pa postaneš navaden človek.«

»In medved bo moj brat in divja koza moja sestra,« se je norčeval Tone ter suval v stran kamenje, ki je ležalo razmetano po poti.

Tudi Francé, mlad uradnik deželne vlade, do zdaj zelo molčec, je dostavil opazko: »Pot naj bi bila pa vendar boljša, kakor je. Koliko mora trpeti živina po teh razrvanih kolovozih. Naj bi občina posegla vmes in domačim ukazala popravilo poti.«

»Ljudje ne potrebujejo mnogo te poti,« sem pripomnil jaz. »Sami ne hodijo v zabavo po nji. Za tista drva, ki jih vozijo iz Planice, pa že popravijo pot v toliko, da jih pripeljejo domov.«

Franci, ki je bil pri deželni vladi dodeljen odseku za promet, ni bil zadovoljen s tem pojasnilom. Odvrnil je: »Skrbeti moramo tudi za tuje, da se ne bodo pritoževali nad našo zanikrnostjo. Dandanes se povsod popravljajo pota. Dobro bi

bilo, če bi tudi rateški občani kaj storili za Planico. Dolina je res lepa in zasluži, da bi zvedel zanj daljni svet. Izletniki bi ljudem prinesli denar, toda se jim mora tudi postreči, da rajši pridejo.«

Kmalu smo dospeli pod steno Cipernika, ki stoji ob levi strani Planice in ima tisto višino kakor Sv. Višarje (1792 metrov). Njegove razčesane črte in globoko vdolbene soteske so segale prav do naše poti. Od tu nas je sprejel gozd, kjer smo se preivali med smrekovim in bukovim drevjem. Dalje smo stopali čez peščene nasipe, ki so kazali z nakopičenim gramozom, kako kruto gospodarstvo hudourniki ob nevihtah.

Tone je začel tožiti, da je utrujen in lačen. S Francetom sta začela prazniti nahrbtnik. Tudi jaz sem vzel iz malhe običajni planinski prigrizek: kruh s prekajeno slanino.

»Tako mi diši, kakor že dolgo ne,« se je hvallal Tone. »Drugi sedijo pri obloženih mizah, mi pa tukaj na pesku, in vendar nam preprosti živje bolj tekne kakor izbrana jedila.«

»Ti gledaš samo v nahrbtnik,« sem dejal prijatelju. »Poglej tudi okrog sebe in občuduj gorsko krasoto.«

»Vse sem že občudoval,« je rekel Tone in se pridno zakladal z vsebino nahrbtnika. »To so divji zapuščeni kraji, v katerih si še lisice voščijo lahko noč. Kaj bi bilo z nami tukaj, če bi ne imeli provianta. Tudi ti bi ne proslavljal domovine, temveč bi klical: Domovina — kako sem lačen!«

»Imaš v nekem oziru prav,« sem mu pritrdjeval. »Kaj bi počel milijonar v puščavi Sahari,



Izvir Save-Dolinke v Planici

ako bi ne imel nič užitnega pri sebi? Saj je tudi puščava nekaj veličastnega. Sicer pa je samoumevno, da moramo v tak kraj prinesiti kruh s seboj, ker ne more prirasti iz skalovja. Kdo bi zahteval, da bi v Planici zorela pšenica, ali da bi mu kar k nogam letele brekve in oranžle Rdečih in črnih jagod bi že dobil za potrebo, kaj drugega užitnega pa ne. Zato mora imeti vsaj kruh, da ne strada.«

V takih pogovorih nam je potekal čas do vznožja skalnatih gor. Glasoviti, ali kakor mu pravijo zdaj edinstveni Jalovec je odkril svojo piramido, ki je kazala na eni strani posev prirojeno snežno polje, po drugi strani pa se je končala z navpično priskano več sto metrov visoko steno. Jalovec je dostopen le veleturistom. Obče trdijo, da je po svoji izraziti obliki ponos Julijskih planin in najvišja gora za Triglavom. Obdan je z drugimi gorskimi glavami, ki se naslanjajo v prijateljskem krožku rama ob rami, stožec ob stožcu ter se vzpenjajo s sivimi glavami proti nebu. Njih imena so: Mojstrovka, 2367 m, Strug, 2291 m, Visoka Ponca, 2280 m, Veliko Sleme 1910 m. Vse pa prekaša Jalovec, ki steguje svoj vrh 2655 m v značne višave.

Pod gorskimi orjaki je samevala nizka lesena koča, kjer so imeli občinski pastirji svoje zavetišče in kjer je izdeloval najstarejši med njimi sir z namolženega mleka. Ta prostorček je ohranil do današnjih časov ime Tamar, obdan okrog in okrog z zelenim tratami. Kjer se končuje zelenica, poganja iz peska prtilčno ruševje. Na tisoče planinskih cvetic v vseh barvah razveseljuje oko. V omotičnih višavah kroži nad nami s čudnim kri-



Narodna noša v Ratečah

kom planinski orel. Na uho doni zvenketanje zvoncev kodrastih ovac in vmes se sliši pastirsko ukanje, ki odmeva med skalovjem.

Poseben značaj Tamarju pa je Sava-Dolinka, ki ima tukaj svoj izvir. Prihaja iz kamenite razpoke Visoke Ponce in se vali kot šumeč vodopad proti ravnini. Domači ljudje pravijo Savi-Dolinki Nadiža. Pozneje ponikne pesku, pride ob koncu doline zopet na dan ter dela med Ratečami in Podkorenem jezero. Dolgo časa so mislili, da izvira Sava-Dolinka iz omenjenega jezera, toda svoj vir ima v Planici.

S Tonetom in Francetom smo se vrnili po kratkem počitku v Rateče ter doživeli na povratku prizor, ki je vreden, da ga omenimo.

Začuli smo divje kroke in hiteli smo proti oni strani, kjer se je oglašal krik. V ozki soteski, ki ji pravijo »Grló«, sta se trgala dva orla za plen. Tone je nastavil daljnogled in razločil, da imata roparja zajca v krempljih.

»Zopet dokaz, kako močnejša je lakota,« je vpil Tone. »Ona zahteva vseh dvanajst mesecev v letu svoje pravice. Lačnih junakov ljudje ne poznajo. Ampak, če bi imel zdaj puško pri sebi, bi šla moja slava po vsem Kranjskem in še daleč naprej.«

Se za trenutek nisva pustili dvobojevalcev iz oči. Ko je trajal boj že nekaj minut, sta se orla vzdignila v zrak, morebiti zato, ker sta nas opazila. Odnosla sta zajca s seboj in nadaljevala bitko v višavi. Naj se skriva vsaka človeška borba v to veličastno predstavo pod nebom. Plahutanje perutnic, prasketanje krempljev in škripanje močnih kljunov smo slišali iz zraka. Sestradana tekmeča sta se vzpenjala vedno višje in slednjič — glej odločbo za prvenstvo! Plen jim je padel na zemljo. Bleskoma sta bila zopet na tleh in se klala še nekaj trenutkov, potem pa odletela. Zmagovalec je jadril z zasaceno živalco proti Jalovcu in izginil v njegovih stenah, kjer je imel morebiti gnezdo z mladiči. Tovariš pa se je izgubil v nižjem skalovju ter si ogledoval rane, dobljene v dvoboju.

Tone, ki je kazal poprej le malo zanimanja za planinski kras, se je vračal s čisto drugimi nazori domov. Mogočnost gorá ga je tako prevzela.



Pastir v Planici

da se je popolnoma spreobrnil. Rekel je, da ni bil prvič in ne zadnjič tukaj in da bo komaj čakal prilike, ko obišče zopet ta divni kraj naše domovine.

Tako je izgledala Planica pred štiridesetimi leti. In kakšna je danes? Takrat podobna malopoznani kmečki mladenki v narodni noši in devski lepoti je sprejela zdaj novodobno lice in postala znana po daljnem svetu. Kdaj je bila lepša? Ali zdaj s svojimi modernimi napravami ali nekdanj svojo nedotaknjeno krasoto?

Božje stvarstvo ne potrebuje nobenih poprav in nobenih dodatkov. Narava je že sama po sebi tako dovršena, da je ne more izboljšati človeška umetnost. Kakšne posledice pa imajo slavnostni shodi pod milim nebom? Kaj vidimo na izpraznjenih prostorih? Pohojeno travo, zmečkane cvetke, pobite kozarce, prazne steklenice, zavržene olupke, oglodane kosti, umazan papir in vsakovrstne druge odpadke. Končno bo vendar v nekem oziru res, da je razsvetlena tiista zemlja, na katero je stopila človeška noga.



L I S T E K

Slučaj „Mister Hoane“

K. Breslauer — poslovenil Jenko Metod.

Mister Hoane je sedel, ne preveč rožnato razpoložen, v zajtrkovalni sobi hotela Ruhl in listal po jutranjih časopisih.

»Nesmisel, takšen karneval v Nizzu!« je mrmral sam s seboj. »Samo jeziti se moram!«

Mister Hoane si je dal po natakarju prižgati cigareto, se pogledal, da bi prišel na druge misli, v dnevnice, izpuhnil nenadoma močan oblak dima in čital polglasno in mrmraje bečane v pozornost vzbujajočem oglasu:

Izgubljen.

Včeraj je bila izgubljena v Kazinu Municipale ali na poti iz Redute orhidej do hotela Negresco zapestnica z rubini in briljanti. Oddati proti visoki nagradi: Hotel Negresco.

»Hm... hm...« je pohrkaval mister Hoane in pri tem napravil hudo razmišljajoč obraz in hrklil ponovno.

Nato je preudarno vtaknil časopis v žep, zapustil počasi hotel in se javil pri prvem policijskem komisarju.

»S čim vam smem postreči?« je vljudno vprašal policijski komisar.

»Monsieur...« mister Hoane potegne iz žepa časopis, »tukaj piše, da je bila včeraj izgubljena dragocena zapestnica...«

»Držite! pristavi komisar. »Razumeva se!«

»Well — še boljše...«

»Kako menite, gospod?«

»Našel sem to zapestnico in bi jo rad izročil dami osebnole.«

»Prosim, prav ničesar vas ne ovira!« se je smehljaj policijski komisar razumevajoče in z očmi mežikajoče. »Spoznali boste očarujočo mlado Parižanko... stanuje v hotelu Negresco...«

»Vem, sir, to piše v časopisu... Vendar bi vas prosil, da me kak vaš uradnik spremlja...«

»Se li bojite kakšnega presenečenja, gospod?«

»Ne, sir, nikdar se ne ve, čemu je priča dobra!«

»Norec!« strese komisar komaj opazno glavo, »norec, kakor vsi Američani!« In vljudno, kakor si prizadevajo biti vljudni uradniki svetovnega letovišča napram tujcem, je dejal:

»Kakor želite, gospod... detektivski nadzornik Durand vas bo spremljal!«

»Thank you!« je priklimal zadovoljno mister Hoane, stisnil policijskemu komisarju roko in že je stal malo pozneje pred gospodično Yvonne, ki se, presenečena pri jutranji toaleti, koketno odene v tanko jutranjo haljo, in že je zažvrgolela:

»Oh, vi mi prinašate zapestnico, monsieur...«

»Yas, madame,« je dejal mister Hoane, »jaz sem jo našel... To je vendar vaša zapestnica, ali ne?«

»Jasno, da je moja!« je vzkliknila gospodična Yvonne, »vi ne veste, kako me je ta izguba potrla... Drag spomin mi je, gospod — zelo drag spomin...«

»Potem me še bolj radosti, da sem jo našel —«

»Oh, gospod — Yvonne tako ognjevitogo gleda mistra Hoana, da bi zadostoval, da bi se ledena gora raztopila. »Tisočera hvala... res, tiso-

čera hvala... Ne vem, kako bi se izrazila —, toda, glede najdenine —«

»Zaradi tega sem si dovolil privedi s seboj tega gospoda!« je rekel mister Hoane in se nalahno priklonil. »V njegovi navzočnosti se bomo boljše razumeli... Ali ne, gospod Durand?«

»So vaše zahteve tako neskomne, da potrebujete razsodnika?« Gospodična Yvonne je zapeljivo pomelžnila. »Ste res tako neskomni?«

»Prav nasprotno, madame...«

»No — koliko zahtevate?« je vprašala Yvonne koketno. »Pripravljena sem vam vse obljubiti, samo da bi zopet imela svojo zapestnico...«

»Nisem neskomnen, madame...« je odvrnil mister Hoane hladnokrvno. »Ne glede na to, da je ni bilo teko najti...«

»In kje ste našli, gospod?«

»Kje mislite, madame?«

»V Kazinu, kaj ne?« je živahno zaklicala Yvonne. »Tako! sem si mislila, da sem jo tam izgubila... V garderobi je bila strahovita gneča —«

»Vsekakor!« Okrog ust mistra Hoana je zaigral nasmešek.

»...Na karneval v Nizzo pride itak skoraj polovico sveta. In tu ni taka gneča noben žudež... In v tej gneči je smela tudi vaša zapestnica priti v prsi žep mojega smokinga!«

»Kako — kam?« Yvonne je brezumno strmela v mistra Hoana. »Kam, ste rekli?«

»Na žalost vam je pri izvlačenju moje listnice zdrsnila z roke, madame...« Mister Hoane je napravil kratek odmor, nato pa nadaljeval: »Če mi hočete vrniti listnico, sem bogato poplačan... Ves drugo prepuščam gospodu Durandu, uradniku kriminalne policije... Zdjaj morda razumete, zakaj nisem prišel sam?«

Droline novice

Koledar

Sobota, 18. marca: Ciril Jeruzalemski, cerkveni učitelj; Salvator, spoznavalec.
Nedelja, 19. marca: Jožef, ženin Marije Device.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gdč. Anka Celnar, učiteljica. Pogreb blage rajnice bo v nedeljo, dne 19. marca ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Cesta 29, oktobra št. 10, na pokopališče k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljeni naši iskreno sožalje!

† V Solkanu pri Gorici so v četrtek, dne 18. marca pokopali mlado mater, 33-letno gospo Zofijo Kancelerjevo, ki je umrla kot žrtev materinstva. Vsi, ki so blago rajnico poznali, obkokujejo njeno prezgodnjo smrt. Spoštovanemu soprogu g. Juliju zapuščajo mlado hčerko in nekaj dni starega novorojenčka. Bog jih tolaži! Rajnici večni sen v Gospodu!

Osebnosti

— Iz ljubljanske škofije. Na župnijo Tunice je resigniral župnik Anton Krizman. G. dr. Ciril Potočnik, univ. doc., je imenovan za škofijskega voditelja Marijinih družb. — Premeseni so bili kot kaplani: Anton Kovačič iz Cerknice v Mengeš (Trzin), Franc Novak ob Sv. Petru v Ljubljani v Cerknico (Rakek), Martin Starec iz St. Petra pri Novem mestu k Sv. Petru v Ljubljani, Franc Fortuna iz Tržiča v Trebnje, Rafael Fabiani iz Sodražice v Kranj, Ignacij Brglez iz Dobriča v Stopiče, Marko Mihelič iz Vel. Lašče v Stari trg ob Kolpi in Franc Golob iz Hinj v Smarje. Namešeni so bili kot kaplani duhovniki: Ivan Gerčar v Prečni, Franc Gnodovec v St. Petru pri Novem mestu, Ivan Janež v Vel. Laščah, Ivan Javornik v Cerkjah ob Krki, Jožef Močnik v Gorjah pri Bledu, Janez Mohar v St. Jerneju, Henrik Novak v Hinjah, Jožef Piric v Smihelu pri Novem mestu, Jožef Peče v Dobriču, Ivan Siter pri Sv. Trojici v Trzinu, Jožef Snaj v Trzinu, Alojzij Sterle v Sodražici, Alojzij Zun v Trebelnem in p. Klavdij Okorn O. F. M. pri Sv. Cirilu in Metodu v Ljubljani. — Za kateheta-pripravnika na državni ljudski šoli na Viču v Ljubljani je imenovan p. Rafael Tomšič O. F. M. — Upokojena sta bila Jernej Klinec, župni upravitelj v Javorju pod Ljubljano, in Valentin Benedik, kaplan v Selcih.

— Diplomiran je bil na pravni fakulteti v Zagrebu g. Milan Jesenko iz Sevnice. Iskreno čestitamo!

— Izpit za specializirano ošesnih boleznih je napravila dr. Klepec Blaženka. Čestitamo!

Samo enkrat v letu

je god Jožetov in Jožic in prijetno ga proslavite, če naročite prigrizke in pijačo v **deklatinski trgovini V. A. Janež, Ljubljana, Aleksandrova 12, telefon št. 34-53**, kjer se praktično izbero ter okusno opremijo tudi darila za god.

— Razpisane župnije. Škofijski ordinariat v Ljubljani je razpisal naslednje župnije: Rateče v radovljanski dekaniji; Tunice v kamniški dekaniji; Javor v šmarjski dekaniji; Grčarice v ribniški dekaniji; Nova Oselica v loški dekaniji; Poljane pri Toplicah v novomeški dekaniji in Sveta Planina v moravski dekaniji. — Pravilno opremljene prošnje je nasloviti in poslati na škofijski ordinariat v Ljubljani do 20. apr. 1939.

— Učiteljstvo litjskega okraja, ki je včlanjeno pri Slomškovi družbi, doslej še ni imelo svoje podružnice. Kr. banska uprava je sedaj z odobritvijo pravil dovolila ustanovitve litjske podružnice. Zato vabimo vse učitelje, ki mu je mar kršćanska vzgoja naše mladine, na ustanovni občni zbor, ki bo v soboto, dne 27. marca — praznik Marijine Oznanjenja — v Ljubljani na Aleksandrovi cesti 10. dvorišna stavba, I. nadst. Začetek ob 10 popoldne. — Pripravljalni odbor.

Kaj pravite?

Slovenci smo ponosni na to, da nosilec naše kulture ni kakšen plemiški ali gospodski stan, temveč kmetje in delavci ter inteligencija, ki je izšla iz tega ljudstva. Prišli so v Ljubljano ameriški časnikarji in pisatelji, ki so z začudenjem opazili, da preprosto kmečko dekle, takoj ko proda na živilskem trgu blago, odide v bližnjo knjigarno in kupi tam kakšno knjigo. In to največkrat knjigo domačih pisateljev! Uboga služkinja obiskuje diletanse in amaterske predstave naših prosvetnih društev, da v resnici, tudi Narodno gledališče, to je drama in opera v Ljubljani. Narodno gledališče ima pač ime po narodu, s katerim mora čutiti, to je tudi s socialno nizkimi plastmi. Sedanje vodstvo slovenskega Narodnega gledališča v Ljubljani pa očitno ne čuti potrebe po harmoniji z delavci, s kmeti, najmanj pa s služkinjami. Ko smo gledali in poslušali n. pr. predstavo igre »Žene na Niskavuorij«, so bili mnogi — med nami gledalci — ušaljani. Služkinja, ki je varčevala ves mesec, da si je kupila sedež na galeriji, se je jokala, ko je slišala, kako sramotno govore finske dame o svojih služkinjah. Če so finske služkinje takšne, je to njihova stvar. Večina slovenskih služkinj pa je poštenih. Med vsem občinstvom je bilo tudi mnogo ljudi, ki so bili rojeni nezakonski. To ni njihova krivda. Toda, da v slovenskem Narodnem gledališču padajo izrazi na račun nezakonskih otrok, kakor »pankerti«, ali to ne želi celo odraslim ljudem v Ljubljani je gospod v odličnem položaju, ki je bil po svojem rojstvu pankart in ki se prihodnje leto ne bo več abiniral na obisk Narodnega gledališča. Neka ugledna ljubljanska trgovka je glasno protestirala proti izrazu »pankerti« za nezakonske otroke. Grozila je tudi, da bo direktorju drame g. Pavlu Golji pisala ostro pismo.

Res si želimo, da bi bili vsi otroci slovenskega naroda zakonski, toda če so otroci že na svetu, jih ne smemo zanemariti kot manj vredne. Telesno in duševno so prav tako zmogni. Drama »Žene na Niskavuorij« je odlično umetniško delo v naturalistični smeri, toda za slovenske razmere bi moral nekdo omiliti besedilo, da ne bi žalilo ne služkinj in ne ljudi, ki so tudi obiskovalci drame, čeprav so nezakonski!

— Slomškova podružnica za radovljanski okraj zboruje 19. marca ob 2 popoldne v prostorih mešanske šole na Jesenicah. Na dnevnem redu je predavanje gđ. Družinskove: O slovenskem pravopisu. Sestanek je obvezen. Vsi, ki so prešli nabalne pole, naj zbirko zaključijo in nabrano vsoto prinesejo s seboj.

— Po Dolenjskem je velika stiska radi pomanjkanja krme za živino. Masejke krmijo živino s samo slamo. Nekateri že strehe trgajo in strešnico živini krmijo. Kje je še sv. Jurij, ki prinese prvo zelenje? Toda če ne bo izdatnega dežja, tudi takrat se ne bo niti paše. Masejke že vode primanjkuje. Snega ni, dežja ni, mrzlo pa vedno bolj. Danes tako piše od severa, da je nekemu že kozolec podrl.

Glavni pogoji v življenjski borbi.

Lep ne more biti vsak; pri tem je narava, usoda, slučaj. Toda čednega, negovanega obraza pa ne bi smeli imeti samo razvajena gospa in nevesta, ampak vsaka ženska, kateri boj za obstanek ne prizanesa. Prodajalki v trgovini, uradnici v pisarni, na cesti povsod se v prvi vrsti bere stopnja civilizacije na obrazu. Po raznih mozoljih in drugih nečistočah skažen obraz bo vedno v veliko oviro pri vsakem iskanju služb. Mleko je brez dvoma najboljša terapija za kožo na obrazu. Zato je Milkuderm umivanje, Milkuderm mlečno-mastna krema in Milkuderm kožna smetana, katerih sestavine vsebujejo mlečne prvine, najtopleje priporočljivo.

— Izgubil se je Berus Janez, star 27 let. Fant težko hodi, ima pobabljen desno roko in ne more govoriti. Samo smeje se in kaže listek, na katerem so zapisane besede: Prosim kruha! Njegova mati Cecilija Berus, vdova, ki je dinarica in stanuje v Beču pri St. Vidu na Dolenjskem, je v skrbeh, ker ne ve, kam je sin izginil. Ker nima razuma, se lahko pripeti, da ga je kaj zadene smrtna nesreča.

— Dentistične zbornice. Izšla je uredba o ustanovitvi dentističnih zbornic, ki morajo biti v njih včlanjeni vsi dentisti, dentisti-tehniki in zobni zdravniki brez fakultetne izobrazbe. Osrednja zbornica bo v Belgradu in bo imela štiri zbornična poverjenstva, in sicer v Belgradu, v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu. Dentistična zbornica je prisilna ustanova. Kdor ne bo njen član, ne bo smel izvrševati dentistične prakse.

— Požar pri Stopercih. Te dni je pogorelo gospodarsko poslopje Jerneja Lamprta in klet Antona Novaka v Grdini pri Stopercih. Orožniki sumijo, da je zažgal 27-letni Jožef Weiss iz Kostričev v šmarškem okraju. Weiss je bil v Zagrebu in se je po požigu najbrž zopet zatekel na Hrvaško.

— Koliko velja vzdrževanje naših kaznilnic. V Jugoslaviji imamo 11 kaznilnic. Svoj čas jih je bilo 12, pa je bila leta 1930 kaznilnica v Belgradu ukinjena. V Sloveniji imamo dve kaznilnici: moško v Mariboru in žensko v Begunjah na Gorenjskem. V kaznilnicah je uslužbenih okrog 1000 paznikov. Vseh 11 kaznilnic velja državo letno okrog 30 milij. din. Največ velja državo kaznilnica v Zenici. Sremski Mitrovici in Skoplju.

— Vlom pri Velenju. Posestnik Anton Brinovšek je imel te dni neljub obisk. Tat mu je odnesel majhno srebrno žensko uro, dva zlata in dva srebrna poročna prstana, revolver sistema Walter, okrog 200 kosov starega srebrnega denarja: avstrijskega, italijanskega in ruskega ter 1200 din v bankovcih po 100 din. Tatvine sumijo nekega pekoveškega pomočnika, ki pa je pobegnil.

— 2976 industrijskih podjetij je bilo v naši državi konec preteklega leta. Vrednost industrijskih proizvodov teh podjetij je bila cenjena na 14 milijard in pol dinarjev. Lesnih industrijskih podjetij je 596, tekstilnih 306, prehranjevalnih pa 833.

— Deset Putnikovih izletov za velikončne praznike. 1. Od 8. do 2. aprila izlet po Dalmaciji z obiskom Splita in Dubrovnika in Hrv. Primorja ter razgleda Plitviških jezer. 2. Od 4. do 11. aprila izlet v Grčijo. 3. Od 8. do 10. aprila izlet v Trst. 4. Od 9. do 10. aprila izlet v Trst k mednar. motoklističnim dirkam. 5. Od 9. do 10. aprila izlet v Gorico. 6. Od 8. do 10. aprila izlet v Trst in Gorico z razgledom grobišč na Monte Oslaviji in Redipuglia. 7. Od 8. do 10. aprila izlet v Benetke. 8. Od 8. do 10. aprila izlet v Ljubljano. 9. Od 9. do 10. aprila izlet v Ljubljano. 10. Od 7. do 13. aprila izlet v Bolgarijo. Prospekti in informacije se dobe v vseh biljetarnah »Putnik«.

— Jožefovega sejma na Igu dne 20. marca zaradi slinavke in parkljevke ne bo.

— Letaki! Vse ceneje naročnike in bralce »Slovenec« opozarjamo na letake M. Sendaršiča, Belgrad, pooblaščenega prodajalca sreč državne razredne loterije, ki so priloženi današnji izdaji »Slovenec«.

— Združenje jugoslovanskih glasilnih avtorjev (UJMA) bo imelo svojo glavno skupščino v nedeljo, 2. aprila 1939 v Ljubljani ob 10. uri popoldne v Hubadovi dvorani Glasbene Matice, Vegova ulica, z običajnim dnevnim redom. Ako ob 10. uri ne bo prisotno zadostno število članov, se bo vršila skupščina pol ure pozneje.

— Pri zaprtju. moltnaj v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Iz dolgočasja je ponarejeval bankovce. Samski krojaški pomočnik Ignacij Turšič, doma iz Rateč, je tam prvi dni junija peljal iz Ljubljane v Logatec, da tam dobi službo. V vlak se je nekam sumljivo vedel. Postali so nanj pozorni tudi varnostni organi in so ga aretirali Preiskali so njegov kovček, v katerem so našli sicer zelo nerodno primitivno izdelan 500 dinarski bankovec in razno risalo orodje. Bil je aretiran in po dolgi preiskavi je bil naposled Turšič obtožen zločinstva poskusa ponarejanja bankovcev. Dalj časa je bil na opazovalnem oddelku in zdravnik — psihijater dr. Zvokelj je podal izvedenško mnenje, da je osumljenec Ignacij Turšič duševno omejen in v smislu kaz. zakona neodgovoren za svoje dejanje. Pred malim kazenskim senatom se je Turšič včeraj zagovarjal, da je risal bankovce samo iz dolgočasje. Ze v šoli je pokazal velik talent za risanje, ko ni za druge predmete imel nikakega zanimanja. Mali senat je Turšiča opustil od obtožbe ponarejanja denarja, ker ni kazensko odgovoren.

— Splošna državna bolnišnica v Ljubljani sporoča, da bo letos na ortopedskem odseku šest-

tedenski maserski tečaj, ki se prične 1. aprila letos. Prijave je poslati neposredno ekonomatu bolnišnice, kjer se dobe tudi ustna navodila in potrebni podatki. — Uprava bolnišnice.

— Uro iz ameriškega zlata hrani okrajno sodišče v Ljubljani. Na pokrovu je napis »Kamden Watch Co«, številke pa ima rimske. Ura je bila vzeta nekemu Mihaelu Škerjancu, oziroma njegovim svojem. Če se lastnik po enem letu ne bo javil, bo ura prodana na javni dražbi. Na istem sodišču hranijo tudi dolgo zlato verižico z majhnimi členki in okrasom v obliki srca ter dvema kolenčkoma, ki je bila odvzeta 17-letni ciganki Cveti Rajnhard, obsojeni svoj čas zaradi tatvine.

Po državi

• Jubilej zemunskih frančiškanov. Zemunski frančiškani slave letos dvojni jubilej in sicer 650 letnico svojega prihoda in dela v Zemunu in okoličeh ter 200 letnico samostana in cerkve. Leta 1739 so namreč Turki požgali frančiškanski samostan in cerkev v Belgradu, frančiškane pa so z ostalimi kristjani zvezane gnali do saveškega brega in nato prepeljali v Zemun. Tam se je na bregu razvila procesija s takratnim gvardijanom o. Paškom Kenigom na čelu. Pred procesijo so nosili križ, ki ga še danes hranijo v frančiškanski cerkvi v Zemunu kot zgodovinski spomin. Oba jubileja bodo frančiškani slovesno obhajali 26. in 27. marca.

• Na Hrvaškem in v Dalmaciji imajo sneg. Preteklo sredo popoldne se je vreme na Primorju hitro spremenilo in zavladal je mraz. Zvečer je začelo snežiti. Sneg je prišel od morske strani in pobelil otoke Brač, Šolta, Hvar in Vis. Nekateri parniki, ki so bili v spitiški luk, so bili pokriti s snegom, kar je zelo redek prizor. V Zagorju je vso noč divjal nenavadno hud enečni metel. Na morju je burja dosegla hitrost 80 km na uro. Zaradi tega so imeli mnogi parniki velike zamude. V Šibeniku je v sredo zvečer po treh letih prvič padal sneg, ki pa se je obdržal samo na nekaterih mestih. V tem času v Šibeniku ne pomnijo snega že od leta 1929. Precej snega je zapadlo v šibeniški okoličih, posebno pa na Promini in na Dinarskih planinah. Tudi v Dubrovniku je snežilo in je pritišnil hud mraz. Po Hrvaškem je tudi snežilo. Ponekod je padlo do 30 cm snega. Sneg je suh, zemlja pa zmrznila. Povsod brlje mrzel veter. V Sisku je do četrtke zapadlo 20 cm snega in ljudje že zopet uporabljajo sani.

• Dimnikarski vajence se vrge pod vlak. Pri dimnikarskem moštru v Podravski Slatini se je že dve leti učil 17-letni Jvan Smajgl iz Zagreba. Te dni je na železniščah končal svoje življenje. Okrog 6 zjutraj je šel na železniško progo in tam čakal na tovrni vlak iz Osjeka. Ko se je vlak bližal, je položil glavo na tračnico in koleso se mu je čisto odrezala. Smajgl je dobil od zdravnika okrognežnega urada zaradi poškodbe na prstu bolezenski dopust za nekaj dni, mošter je pa kljub temu zahteval, da mora delati in ga je pretepel. Uvedena je preiskava, da se dožene, če so navedbe pokojnega Smajglja resnične.

• Roparski umor pri Zagrebu. V četrtek so našli na cesti med Zagrebom in Odro ubitega neznanega kmeta, ki je ležal na svojem vozu. Orožniki so tako začeli preiskovati. Pri ubitem kmetu niso našli nobenega denarja in nobenih dokumentov. Sodna komisija je ugotovila, da je bil kmet zaboden z nožem za levim ušesom. Udarec, s katerim je bila zadana smrt nesrečnemu človeku, je moral biti silno močan. Nekateri sodijo, da je ubiti kmet neki Tomo iz Krateškega pri Sisku. Tomo je peljal v sredo v Zagreb seno, katero je prodal na sejmu. Ko se je vračal proti domu, so ga napadli neznan razbojnik, ga ubili in oropali.

• 200 letnica kuge v Požegi. Letos bo preteklo 200 let od grozne nesreče, ki je leta 1739 zadela Požego, ko je bila iz Bosne zanešana kuga. Zgodilo se je to nedolgo po osvoboditvi Požege izpod turške jarma. Kuga je divjala v Požegi šest mesecev in je v tem času umrlo 1309 ljudi. Takrat je nastalo pokopališče sv. Ilije. Deset let po kugi so v Požegi postavili na Glavnem trgu kip presvete Trojice, kakršnih je malo v naših krajih. Kip je izdelal za 300 forintov in 2000 jajc italijanski kipar Gabriel Granizzini, ki mu je mesto dalo tudi brezplačno hrano in stanovanje.

• Velik požar v Zlatar-Bistrici je izbruhnil 16. marca ob 1 zjutraj. Ogenj je nastal v zgradbi električne centrale trgovca Stefana Jakopeca in se je silno hitro razširil. Ker je začelo goreti ponoči, ognja niso takoj opazili. Na pomoč je prihitelo več gasilskih čet, ki so se trudile, da bi omejile požar. Zgorelo je več velikih skladišč, velika pekarna, električna centrala in še nekaj drugih zgradb. Ostali so goli zidovi. Uničenega je 50 hektolitrov žganja, 20 hektolitrov vina. Zgorelo je nad 30 praznih sodov, razno gospodarsko orodje in stroji, trije veliki hlevi in svinjak, v katerem je bilo več prešičev. Zgorelo je tudi mnogo perutnine in živinske krme. Škodo cenijo na 700.000 dinarjev. Ogenj je nastal zaradi kratkega stika.

• Nad 60.000 dinarjev poverjenih. Te dni so v spletki davčni upravi odkrili veliko poverjenj. Ko so pregledali knjige, so ugotovili, da je bilo poverjenih okrog 60.000 dinarjev. Sum je padel na bivšega časnega eksekutorja Simna Veršiča, ki je sedaj davčni pripravnik v Blatu na Korčuli. Orožniki so Veršiča takoj pripeljali v Split, kjer je bil zaslišan. Priznal je, vendar pa je obremenil tudi časnega eksekutorja Sirotkoviča, ki pa odločno taji. Veršič pripoveduje, da je Sirotkovič izročal inkaso in dal n. pr. namesto 1000 dinarjev davčni blaginji samo 100 dinarjev, v davčno knjigo pa je vknjižil vseh 1000 dinarjev. Ni izključeno, da se bo poverjenja vsota zvišala na 100.000 dinarjev. Veršič in Sirotkovič sta izročena sodišču.

• Nesrečno skočila iz tramvaja in se ubila. Smrtno se je ponesrečila v Osijeku 27. letna Rozalija Kraljevič, žena delavca in mati dveh otrok. Zvečer je v gornjem mestu stopila v tramvaj, da bi se odpeljala domov v Cvetkovo ulico. V tej ulici se tramvaj ustavi samo v primeru, če želi kakšen potnik tukaj izstopiti. Sprevednik je vprašal Rozalijo, kje želi izstopiti. Odgovorila je, da na drugi postaji. Sprevednik je mislil, da bi rada izstopila na drugi postaji števč od Jelačičevega trga in zato tramvaj v Cvetkovi ulici ni ustavil. Rozalija pa bi rada tukaj izstopila in je zato, ker tramvaj ni ustavil, skočila z vozečega tramvaja. Padla pa je tako nesrečno, da je udarila z glavo v kandelaber. Počila ji je lobanja in je bila takoj mrtva.

• Vlak povozil 10letno deklico. Iz Sarajeva poročajo, da je med železniškima postajama Bistrica in Dvorišče železniški čuvaj našel razmesarjeno truplo neznanke, okrog deset let stare deklice. Kako se je zgodila nesreča in kako se piše deklica, še niso mogli ugotoviti.

• Novi most čez Savo pri Slavonskem Brodu. Te dni je posebna komisija, v kateri so bili zastopniki gradbenega in prometnega ministrstva, pregledovala teren, kje naj bi se gradil novi most

Ljubljana, 18. marca

Gledališče

Drama: Sobota, 18. marca: »Prevara«. Gostovanje Eme Starčeve, članice mariborskega gledališča. Izven. Znižane cene. — Nedelja, 19. marca ob 20: »Hilapic«. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 20. marca: Zaprt.

Opera: Sobota, 18. marca: »Werther«. Premiera. Premierski abonma. Gostovanje Jošipa Gostiča. — Nedelja, 19. marca ob 15: »Ančka«. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Traviata«. Gostovanje Zlate Gjungenac in Josipa Gostiča. Izven. — Ponedeljek, 20. marca: Zaprt.

Radio Ljubljana

Sobota, 18. marca: 12 Kar brez napovedi plošče hitijo, z njih pa napavi vezeli donjio — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Operne speve poje Zlata Gjungenac s spremljevanjem Rad. orkestra — 14 Napovedi — 17 Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi. — Povest v nadaljevanjih; b) Striček Matiček govori in prepeva — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust, igra Radijski orkester — 18.30 Prenos slavnostnega obnega zbora društva »Pravnik« — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Giuseppe Baranti-Brodano, dobrovoljec v srbsko-turški vojni 1876 (M. Ristič) — 19.50 Beseda k prazniku (G. F. S. Finžgar) — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Prenos iz Maribora: Jožefovanje v Mariboru: 1. Splošni del: Zgodovina cerkve in romanja pri sv. Jožefu v Studenih. Reportaža iz cerkve sv. Jožefa, orgle, petje; 2. Narodno-socialni in kulturni del; 3. Zabavni del: Jožefovanje, pesmi nagajivke in napitnice. Izvajajo: ravnatelj France Hrastelj (zgodov. del), mag. uradnik Franc Kramberger (reportaža), pevski zbor Slov. pev. društva »Maribor«, dirigira: Janez Ev. Gašparič — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec, igra Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 18. marca: Belgrad: 20 Narodne pesmi — 20.30 Orkestralni koncert — 21 Prenos — 22.15 Plesna glasba — Zagreb: 20 Opera — Praga: 19.25 Jazz — 20.10 Vesel spored — Sofija: 20.55 Skladbe Rimskega Korzakova — Varšava: 20.15 Poljska glasba — Budimpešta: 20 Vesel večer — Tri-Milan: Opera »Il Franco cacciatore« — Rim-Bari: 21 Igra — 22.15 Plesna glasba — Dunaj: 20.10 Opereta »Clivna« — Berlin: 20.10 Opereta »Ptičar« — Strassbourg: 20.15 Opera.

Prireditve in zabave

I. glasbeni in recitacijski večer priredi frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani na svojem 45. rednem prosvetnem večeru v torek 21. marca ob 8 v frančiškanski dvorani z izbranim umetniškim sporedom. Predprodaja vstopnic od 4 do 10 din v pisarni Pax et bonum v franč. prehodu.

Male Klarice igrajo v frančiškanski dvorani v nedeljo 19. marca 1939 ob petih popoldne: Rdeči povrtnik. Vstopnice se dobijo v predprodaji Pax et bonum v frančiškanski ulici.

Šiskarji! Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita v nedeljo 19. marca ob 20 v samostanski dvorani akademijo z izbranim in pestrim sporedom.

»Na smrt obsojenic je igra, ki jo je spisal Ks. Meško iz koroškega življenja in jo uprizori Prosvetno društvo Ljubljana-mesto drevi ob 8 v frančiškanski dvorani.

France Marolt dirigent Akademkega pevskega zbora, bo v ponedeljek 3. aprila ob 20 v Unioni s svojim zborom izvajal najlepše pesmi Vilharja, Medveda, Hajdriha, Jenka Fleišmana in drugih komponistov. Brez dvoma bo ta za naše koncertno poslušalstvo in sploh za prijatelje lepega petja eden med najlepšimi koncerti našega najboljšega moškega zbora. Zato opozarjamo vse, da ne zamudijo tega večera in naj si tudi pravočasno nabavijo vstopnice, ki so v predprodaji pri vratarju na univerzi in sicer sedeži: 40, 50, 20, 15, 10; stojišča 5, 7.

Naše dijaštvo

Duhovne vaje za akademčarke bodo v uršulinskem samostanu v Ljubljani v dneih od 24. do 27. marca. Vodil jih bo vseuč. prof. g. dr. Ignacij Lenček. Začetni govor bo 24. t. m. ob 5 popoldne, 25. in 26. marca bo ob 8 sv. maša, govori pa ob 9 in 11 dopoldne in ob 5 popoldne; 27. marca ob 8 zjutraj sklep. K obilni udeležbi vljudno vabi Zveza katoliških dijakov.

Cerkvena glasba

Cerkev sv. Jožefa. Jutri na praznik sv. Jožefa bo ob 8 slovesna sv. maša. Izjava se: Missa in hon. St. Joseph z orkestrom, zl. St. Premr. Graduale Domine praevenisti, zl. A. Foerster. Po ofertoriju: Sancte Josephi protector noster, zl. dr. A. Chlondowski. Po maši: O sveti Jožef, v tvojo čast, zl. St. Premr.

Kino

Zvočni kino Viš predvaja drevi ob pol 9 vefilim vojnih grozot in junaške borbe v svetovni vojni »Parada smrti«. Za dodatek zvočni tehnik.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote ob 8 zvečer do ponedeljka ob 8 zjutraj mestna zdravnica dr. Jožica Žitko-va, stanujoča v Pietersnikovi ulici št. 13, telefon št. 47-64.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Uetar, Selenburgova ul. 7.

čez Savo pri Slavonskem Brodu. Komisija je pregledala oba brega Save in sklepila, da se most gradil v smeri od živalskega sejnišča v Slavonskem Brodu proti občinski klavni v Bosanskem Brodu. Most bo stal izven središča Slavonskega Brodu ter na periferiji Bosanskega Brodu. Ta prostor so izbrali zaradi gradnje mednarodne avtomobilne ceste, ki bo tam prišla do Save. Za avtomobilski promet bo tega novega mostu zelo prikladna, za pešce pa neprimerna, ker bodo imeli še enkrat delj iz enega mesta v drugo.

Anekdoti

Irski ni posebno mirna dežela. Ko je Karel Capek potoval po Angleškem in obiskal tudi Bernarda Shawa, je temu rekel, da bi rad potoval na Irsko, samo ne ve, kam. Bernard Shaw je dejal, da bi mu svetloval na Irskem samo en kraj, mali otok na jugu. Tam so menda ljudje prav ljubeznivi in mirni. »Zač.« je še pripomnil Shaw, »je čisto nemogoče na tem otoku pristati.«

DAME IN GOSPODJE!

ELEGANTNO MODO ZA POMLAD IN POLETJE
1939 VAM BO POKAZALA
VELIKOMESTNA

MODNA REVIIJA

V PONEDELJEK 20. t. m. OB 1/9 URI ZVEČER IN V TOREK OB 1/5 URI POP. IN
9. URI ZVEČER V VELIKI DVORANI KAZINE

NAJNOVEJŠI MODELI DAMSKE IN MOŠKE MODE. VEČERNE OBLEKE, PLAŠČI
JERSEY, PROMENADNE, KOPALNE OBLEKE ITD.
MODELE PREDVAJAJO INOZEMSKI MANEKINI

SODELUJEJO TVRDKJE:
I. STEGNAR IN V. SEUNIG

SOUVAN-Co

SALON MODE ZA DAMO IN GOSPODA

RADI VELIKEGA ZANIMANJA SI PRESKRIBITE VSTOPNICE V PONEDELJEK V
TRGOVINI SOUVAN NA MESTNEM TRGU. — SEDEŽI OD DIN 6.— DO DIN 25.—

Ljubljana

K 50 letnici društva „Pravnik“

Strnjena armada marljivih slovenskih pravnikov bo jutri slavila 50-letnico svojega društva »Pravnik«, ki je postalo pravo ognjišče vsem pravnikom, tako znanstvenikom, kakor tudi praktikom. Bilo je pred 50 leti, ko so naši pravniki ustanovili svoje društvo, da v njem goje pravilno narodno-pravno kulturo in literaturo. Postali so pravniki tolmači prava in branitelji naših pravic. Društvo se je začelo kljub velikim zaprekam lepo razvijati in je takoj stopilo na dan s svojim strokovno-znanstvenim glasilom »Pravnik«. Glasilo je prvo leto urejeval dr. Razlag in po 50 letih se je ta pravna revija razvila na prav razveselivo visoko stopnjo.

Po vseh ljubljanskih knjigarnah in založbah so prirejene skromne razstave, ki nam kažejo vsa dela in vse letnike »Pravnika« in so ponekod v izložbah izobešene tudi slike društvenih predsednikov. Prvi društveni predsednik je bil ljubljanski odvetnik in deželni poslanec dr. Fran Papež od 1889 do 1892. Sledil mu je kot drugi predsednik državni poslanec dr. Ferjančič Andrej od 1893 do 1906. Kot tretji predsednik je vodstvo društva prevzel od 1907 do 1931 borilec za slovensko univerzo, bivši deželni poslanec in odvetnik dr. Majaron Danilo. Njemu pa je sledil kot IV. in sedanjí predsednik »Pravnika« dr. iur. in dr. hon. e. Metod Dolenc.

Prav lepo, a tudi burno zgodovino ima »Pravnik« za seboj v dobi 50 let. Kdo se ne spominja ostrih borb za pravice slovenskega jezika na sodiščih in pri drugih oblasteh? A društvo se je poleg borb posvetilo tudi mirnemu, pravnoznanstvenemu delu ter je gojilo v prvi vrsti pravilno slovensko pravosodje in izrazoslovje. Na tem polju ima »Pravnik« neveljavne zasluge. Čast slovenskim pravnikom in njih društvu, da so narodu priborili dostojno mesto v javnosti. Kaj pomeni za človeka, da se more svobodno braniti pri sodiščih v materinem jeziku, to ve ceni samo tisti, ki je okusil grenkobo tujega jezika, ko mu tolmač njegove domače izraze lahko napačno tolmači! To je že marsikdo občutil na svoji koži tako pred kazenskimi kakor civilnimi tujimi sodniki!

Ko takole človek pregleduje letnike »Pravnika«, mu je milo, da spozna, koliko truda in naporov so včasih imeli uredniki in člankarji, da so objavljali jedrnatne klene in krepke pravne razprave iz vsah področij sodne in javne uprave.

Društvo »Pravnik« je in bo 50-letnico svojega življenja obstoja proslavilo na skromen, a dostojen način v vzpodbudo mlademu naraščanju. Društvo je za 50-letnico izdalo prvo lepo spominjsko knjigo, ki jo je uredil doc. dr. Rudolf Savjovic in katere izdajanje je zelo omogočilo društvu vedno naklonjeni g. ban dr. Marko Natlačen, ki je nakazal za tisk spominice podporo 10.000 dinarjev. G. ban pa je društvu še pred tem omogočil z znatno podporo izdajo mnenj k načrtu

enotnega občnega državlanskega zakonika, ki so bila podana in nato zbrana na diskusijskih sestankih društva »Pravnik«.

Že pred vojno je društvo izdajalo razne zakonike, tej nalogi pa se je »Pravnik« z vso vno močjo posvetil po vojni v zedinjeni Jugoslaviji. Zakonike izdaja v čisti, pravilni slovenščini in ga vodi načelo, da morajo biti zakoniki, ki jih izda društvo, vsaj že 3 leta uporabljeni v praksi. »Pravnik« je pred leti izdal kazenski postopnik (delo univ. prof. dr. Dolenca in Maklečeva), izdan je dalje civilnopravni postopnik (doc. dr. Rudolf Savjovic). Za tekoče leto pa namerava društvo izdati epohalno, a v vsakem pogledu praktično izdajo celokupnega delovnega in pokojninskega prava v dveh knjigah, obsegajočih do 900 strani. To delo bo obsegalo vse pravne viire, ki urejajo in določajo posamezna službena razmerja med delodajalcem in delojemalcem, tako delavsko zaščito in delavsko zavarovanje. Obsežni bodo vsi v poštev prihajajoči zakoni, vse različne uredbe, tako uredba o gospodinjstvih pomočnicah, novinarska uredba, uredba o minimalnih mezdah itd. Delo bo obsegalo tudi druge uredbe, ki se nanašajo na higijenske in tehnične ukrepe, na delovni čas, o zaposlitvi inozemskih delavcev, probleme nameštenskega zavarovanja in pravilnik o bratovskih skladnicah. To veliko izdajo zakonov in uredb uredita doc. dr. Stanko Bajič in dr. Janko Köstl, namestnik ravnatelja Pokojninskega zavoda.

Društvo »Pravnik« se je zadnja leta s svojim sistematičnim in vztrajnim delom zelo razgibalo in razmahnilo tako, da šteje sedaj že nad 900 pravih in za društvo živih članov. Društvo pa je nekaj teži in tišči! S svojimi skromnimi sredstvi, ki jih večji del žrtvuje glavnim, idealnim smotrom, ne more vzdrževati takega večjega društvenega lokala, kjer bi se člani mirno sestajali. Svojo obširno knjižnico hraní d. pr. v 4 velikih »mizah« v lobah okrajnega sodišča ljubljanskega. Odborove seje pa so v gremijalni dvorani ljubljanskega apelacijskega sodišča, ki jo je iz ljubiznosti dal na razpolago predsednik dr. Adolf Golia.

Pomembna okolnost je dalje, da so prav ob 50-letniški proslavi 3 društveni člani na visokih položajih, tako je dr. Jakob Konda predsednik stola sedmorice v Zagrebu, dr. Stefan Sagadin predsednik državnega sodišča v Beogradu in dr. Rado Kušec je rektor ljubljanske univerze.

K današnji slavnostni seji, ki bo ob 6 v magistratni dvorani, se je priglasilo do 150 odličnih predstavnikov, zastopnikov visokih oblasti in raznih korporacij. Osebo se bo udeležil slavnosti tudi pravosodni minister g. dr. Ružič. Slavnostni govor bo imel ljubljanski podžupan dr. Vladimir Ravnihar. Potek seje bo oddajala ljubljanska radio postaja.

Akademikom Aleksandrove univerze!

Težak svotovno politični položaj, v katerem se je že noč znešel ves svet, posebno mali narodi, nas je združil v enoten akademski narodni blok, da s tem dokazemo svojo neomajno narodno in državno zavest.

Združeni akademiki Aleksandrove univerze stojimo na stališču, da je edino močna, na podlagi enakosti narodnih pravic Slovencev, Hrvatov in Srbov urejena Jugoslavija izključni okvir, v katerem moremo in hočemo živeti svoje narodno in državno življenje.

V tem trenutku združena slovenska akademika mladina Aleksandrove univerze slovesno izjavlja, da se v interesu narodne solidarnosti odrekva vsem medsebojnim trenjem.

V Ljubljani, 16. marca 1939.

SKAD Danica — DSKA Savica
JNAK Edinstvo — Slovenski klub
JNAD Jugoslavija — AK Straža
AKD Klavido — SKAD Zarja

ODLOŽILI BOSTE

rimsko sukno. Potrebovali boste nov površnik in seveda novo obleko. Blogo, ki vam bo ustrezalo po kakovosti, barvi in ceni dobite pri

BRATA VLAJ, Wolfova 5.

1. Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

1. Odbor Fantovskega odseka Sv. Peter ponovno poziva vse člane, da se udeležijo v nedeljo, na praznik sv. Jožefa, skupne sv. maše in skupnega ev. obhajila, ki bo od sedmih zjutraj v farni cerkvi.

1. Opozorjamo na razstavo osnutkov za stenske slike za bansko palačo v Jakopičevem pavi-

Stanovanjska akcija nameštencev MP

Maribor, 17. marca.

Že lansko leto smo v »Slovenec« obširno poročali o ustanovitvi zadruge za gradnjo stanovanjskih hiš, ki so jo osnovali nameštenci Mestnih podjetij ter mestnega poglavarstva. O zadruzi bo zopet razpravljali mestni svet na svoji prihodnji seji v četrtek dne 23. t. m. V javnosti je znatno zanimanje za akcijo občinskih nameštencev, pa je zaradi tega umestno, da nekoliko podrobneje poročamo, kako daleč je stvar že napredovala.

Zadruga je takoj po odobritvi pravil začela z iskanjem cenjenih sredstev ter se je obrnila na razne denarne zavode, med drugim tudi na Pokojninski zavod, pri katerem je večina nameštencev MP zavarovana. Vendar pa dosedanje ponudbe glede posojil niso ugodne ter interesi zaradi visoke obrestne mere, ki znaša 7—8%, ne bi mogli mesečnih obrokov. Zadruga se je potem obrnila na Javno borzo dela v Beogradu, da bi ta dala gotovo vsoto kot brezobrestno posojilo; to bi bilo največjega pomena, ker bi zadruga na ta način dosegla primerno znižanje obrestne mere pri celotnem, za zgradbo potrebnem kapitalu. Borza dela je po svoji ljubljanski poslovalnici odgovorila, da v letošnjem proračunu ni nobenih kreditov za taka brezobrestna posojila. Nato se je zadruga potom slovenskih poslancev zanimala za eventualne kredite pri Borzi dela, ki bi jih vseboval proračun za leto 1939-40. Dobila je sporočilo, da je v tem proračunu predvidenih več milijonov dinarjev za taka posojila. Zato se je zadruga še nadalje potegovala pri ministrstvu za socialno-politiko preko Javne borze dela, da se ji podeli zaproseno posojilo. Izgledi za tako posojilo so ugodni.

Lansko leto je zadruga dobila od mestnega sveta izjavo, da prevzame občina jamstvo za posojilo zadruge v višini 3 milijonov dinarjev. Zadruga je zaprosila tudi mestno občino, da ji rezervira na bivšem Rosenbergovem posestvu v Magdalenskem predmestju kompleks 30 parcel v izmeri po 600 kv. metrov, na katerih bi zadruga zgradila prvim svojim interesentom strnjeno 30 enostanovanjskih hišic. Parcele na tem zemljišču pa se zelo hitro zazidavajo in gradbeni urad okleva, da bi čakal predlogo z rezerviranim kompleksom ter zahteva od zadruge začetek gradnje, k čemur pa ta zaradi zgoraj navedenih razlogov zaenkrat ne more takoj pristopiti. Sedaj se je zadruga obrnila z novo vlogo na mestno občino ter jo prosi, da ji proda teh 30 rezerviranih parcel na obročno odplačevanje in dovoli izjemen rok za zazidavo, ki bi se izvršila v treh etapah najdalje v štirih letih.

V zadruzi so, kot že rečeno, sami uslužbeni mestne občine ter je upati, da bo ta pokazala tudi zdaj svojo uvidenost ter ne bo ovirala te velike akcije. Saj opazamo tudi drugod, da mestne občine z vsemi silami podpirajo podobna stremjenja. Tako na Jesenjakih, kjer je tamonje mesto zelo podprlo stavbno zadrugo svojih nameštencev, dalje v Zagrebu in posebnost v Subotici, kjer je mestna občina kupila sama obsežna zemljišča ob Palickem jezeru ter jih je dala zastoj svojim uslužbenecem na razpolago kot stavbišča.

mp. Kralj, Ojdp. v mariborskem gledališču. V sredo zvečer so dijaki mariborske klasične gimnazije na odru mariborskega narodnega gledališča uprizorili Sofoklejevega »Kralja Ojdipa«. Dijakom so za požrtvovalno delo s svojim obiskom izrekli priznanje prevzvišeni g. škof dr. Ivan Tomažič, mestni poveljnik general Stanojčič, ravnatelj in profesorji srednjih šol in številno občinstvo, ki je gledališče napolnilo do zadnjega sedeža. Uprizoritev je vzorno uspešla ter bomo o njej objavili še strokovno poročilo.

m. Umrl je v cvetu let bivši uradnik okrajnega cestnega odbora in rezervni podčastnik g. Engelbert Križan, star 26 let. Pokopali ga bodo jutri, v nedeljo ob 16 na pokopališču na Pobrežju. Naj počiva v miru, svojem naši iskreno sožalje!

m. Seja mariborskega občinskega sveta bo v četrtek, dne 23. marca ob 18 v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je 136 točk.

m. Spremembe naziva mestnega knjigovodstva. »Mestno knjigovodstvo« izpremeni naziv v »mestno finančno upravo«. O tem bo razpravljala mestni svet na svoji prihodnji seji. Razpisani sta tudi dve uradniški mesti, ki sta bili z novim letom izpraznjeni, ker sta dva uradnika mestnega knjigovodstva odšla v pokoj. Eno mesto bo zasledeno z juristom, drugo pa z uradnikom z maturo.

m. Novo podjetje v Mariboru. Industrijsko podjetje »Pontos-central«, ki izdeluje mostičke za avtomatične tehnične, je kupilo na Meljski cesti Wudlerjevo tovarno ter je obrat popolnoma prenovilo in povečalo. Nova tovarna bo poleg omenjenih mostičkov izdelovala tudi avtomatične tehnične znamke »Pontos« ter razne kovinske predmete. Družabnik nove tvrdke je tudi izumitelj tehnične »Pontos« g. Dokl, ki je rojen Mariborčan. V Jugoslaviji je okrog 35.000 avtomatičnih tehničnih znamke »Bertel« in »Citor«, pa bo novo podjetje že samo s popravili imelo dovolj dela. Podjetje je že pričelo z obratom.

m. D. K. W. motorna koleša in dvokolesa dobite pri Ovatzi, Maribor, Čafova ulica 1.

m. 10 din mu je dal, ko ga je povozil. Na križišču Aleksandrove in Cvetlične ulice je nepoznan osební avto zadel v delavca Ivana Lavrenčiča, ki se je peljal s kolesom pravilno po desni strani ceste, ter ga podrl na tla. Lavrenčič je dobil precejšnje poškodbe. Avto se je takoj ustavil, iz njega pa je stopil gospod, ki je stisnil Lavrenčiču nekaj v roko ter se potem takoj odpeljal naprej. Ko je Lavrenčič pogledal, kaj ima v roki, je videl, da mu je avtomobilist dal 10 din. Lastnik avtomobila pa se je zmotil, ko je mislil, da ga bo zadelava veljala samo kovača. Ljudje, ki so opazovali prizor, so si zapomnili številko avtomobila ter so jo prijavili policistu.

m. 60 smrekovih drogov ukradenih. Dolgi tatinski prsti se lotijo vsega, kar jim pride pod roko. V Kuriniški ulici so ukradli 60 smrekovih visokih drogov, ki so bili tam pripravljeni za postavljanje odrov pri zidavi nove hiše. Drogove so morali odpeljati na več vozovih.

trg slabo ali srednje založen z morskimi ribami, ki so postale sedaj v postu mnogo dražje ko o božiču. Včerajšnji dovoz morskih rib je dosegel okoli 250 kg, ko je drugače znašal tudi nad 600 in celo 1000 kg. Cene morskim ribam: sardelice 20 do 24 din (družice 8 do 14 din), grlice 18, eplji 24, šarge 30, palamide 26 do 30, osliči 32 din kg. Na trgu je bilo tudi nekaj morskih pajkov, ki so bili po 20 do 25 din komad. Srednje je bil trg založen s sladkovodnimi ribami. Cene: domače postrvi 40, dunavske 24, ščuke 16 din kg.

Maribor

m. Bolan se je ustrčil v postelji. V delavski koloniji na Tezenu, v Maistrovi ulici 13, se je ustrčil v noči na petek okrog 2 67 letni Jernej Ačko. Ležal je v postelji bolan, pa si je pogнал kroglo iz samokresa v glavo ter je bil pri priči mrtev. Ačko je bil zaposlen do nedavnega pri Splošni stavbni družbi, pred štirimi meseci pa je zbolel. Te dni ga je bolnišnica blagajna držala iz svojega seznama ter mu ukinila podporo. Ačko je že večkrat govoril, da se bo ustrčil, ko pa mu je nekoč hotela žena skriti samokres, ji je v jozi zagnal lonce v glavo.

m. Zvočni kino Pobrežje 18. in 19. marca prekrasni film »Zlati kodrčič« v Shirley Temple.

m. Hude kazni za strahovalce stanovanj. Včeraj dopoldne so se zagovarjali pred malim senatom mariborskega okrajnega sodišča štirje specialisti za vlome v stanovanja, ki so lansko jesen zagrešili celo vrsto tatvin in vlomov v mestu in bližnji okolici. So to 23 letni pekovski pomočnik Jakob Fišer iz Rogatec, 37 letni zidar Ivan Okorn iz Studencev, 21 letni delavec Zmago Majer iz Loške ulice ter 38 letni trgovski pomočnik Viktor Cizej iz Langusove ulice v Mariboru. Obtožnica jim očitá osem vlomov v mestu in bližnji okolici. Zajeli so jih na ta način, da je presenetil eden od oškodovancev, kateremu so odnesli vlomilci vso obleko in zimski plašč, Ivana Okorna, ko je ravno prodajal v neki mariborski starinarnici ukradeni plašč. Na ta način so zajeli potem vso tolpo, obenem pa so rešili tudi precej ukradenega blaga. Sodbe so bile hude: Jakob Fišer je dobil 2 leti in 6 mesecev ječe in 3 leta izgube častnih pravic; Ivan Okorn 3 leta ječe in 3 leta izgube častnih pravic; Zmago Majer 1 leto in 2 meseca ječe; Viktor Cizej 10 mesecev strogega zapora.

Gledališče

Sobota, 18. mrtca. ob 20: »Prodana nevesta«. Red B. — Nedelja, 19. marca. ob 15: »Partija šahov«. Znižane cene. Zadrž. Ob 20: »Vse za šalo«. Znižane cene.

Celje

c. Ne pozabite si še danes kupiti v prosvetnem tajništvu v Cankarjevi ulici vstopnice za I. orodno tekme ZFO, ki bodo v nedeljo dopoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice, in za popoldansko akademijo.

c. Protituberkulozna liga v Celju ni sprejela osnutka ponudbe Higijenskega zavoda. Včeraj smo na kratko poročali o seji upravnega odbora Protituberkulozne lige v Celju, na kateri se je posebno mnogo razpravljalo o osnutku ponudbe Higijenskega zavoda Protituberkulozne lige, da bi prispevala k vzdrževanju Protituberkuloznega dispanserja v Celju, ki ga upravlja Higijenski zavod. Upravni odbor je osnutek ponudbe odklonil, ker PL v Celju itak prispeva za vzdrževanje dispanserja, daje tudi vsako leto večje vsote za zdravlja in zdravljenje svojih podpirancev. Upravni odbor je na stališču, da PL v Celju, ki dobiva podpore od občin, podpira potrebne v svojem področju. V osnutku ponudbe Higijenskega zavoda je točka, po kateri naj bi PL dala ves denar na razpolago Higijenskem zavodu. Upravni odbor je mnenja, da denar, ki bi ga dala HZ, ne bi služil izključno dispanserju v Celju, temveč bi bili tega deležni tudi drugi dispanserji. Na seji je bilo odobrenih 13 podpor po 100 din za dobo treh mesecev. Nato je bil izvoljen ožji odbor za prireditve Protituberkulozne tedna v Celju.

c. Ljudsko vseučilišče priredi v ponedeljek v risalnici državne meštanske šole v Celju predavanje o temi »Biološki pogledi na židovsko vprašanje«.

c. SK Jugoslavija sporoča vsem, da bo odpeljal avtobus iz Celja v Trbovlje v nedeljo točno ob 1 izpred kolodvora. Par mest je še prostih.

c. Z obrezovanjem hmelja so že pričeli. Po toplem vremenu zadnjih dni je hmelj že pričel lepo poganjati in nekateri so že celo pričeli z obrezovanjem.

c. Naši kmetje se preveč tožarijo. Pred celjskim okrajnim sodiščem se je zagovarjal 45 letni posestnik iz daljne celjske okolice M. L. Obtožen je bil, da je oklevetal svojega soseda, češ, da je ta na sodišču zoper njega krivo pričal. Na razpravi pa je posestnik preklcal svojo kleveto in vse obžaloval, ko je videl, da ga pravde uničujejo, saj je dal zanje okrog 30.000 din, ter da ga bodo spravile na boben. Sodišče ga je zaradi tega obsodilo po § 302, pritegnilo pa § 305 k. z. in ga obsodilo na 420 din denarne kazni.

c. Trgovec Davorin bo najbrž oproščen. Včeraj je bila do 2 popoldne že tretja razprava proti celjskemu trgovcu Davorinu Golobu. L. 1936. je bil okraden, kmalu pa so ga obdolžili, da je v lom fingiral in tako prišel do zavarovalnine. Prišel je pred sodišče, ki pa ga je zaradi pomanjkanja dokazov takrat oprostil. Proti Golobu so dvignili prah nekateri, ki so pričali v njegovo škodo, tako, da je bil ponovno aretiran in izročen sodišču. Včeraj je bila že tretja razprava. Številne priče so govorile olajševalno za Davorina Goloba; precej obremenjevalno pa je pričal upokojeni orožnik g. Zagradišnik. Golobov zagovornik je v enournem govoru utemeljeval Golobovo nedolžnost, navajal njegovo neoporečnost, izjave številnih prič ter predlagal sodnikom, da se komisijsko ugotovi po fakturah, če je imel g. Golob res kako množino blaga. Sodišče je predlog sprejelo in bo vso zadevo ponovno dobil preiskovalni sodnik. G. Goloba so izpustili. Vse kaže, da bo g. Golob najbrže oproščen.

Škofja Loka

Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita v nedeljo na praznik sv. Jožefa zvečer ob 8 v Društvenem domu akademijo.

Jesenice

Kino Krekovega prosvetnega društva predvaja v soboto, 18. marca, ob 8 zvečer, v nedeljo ob 3 popoldne in ob 8 zvečer dva filma: »Gospodari valov in viharja«, »Ljubzen maharadžec«. Izredna predstava: Matineja, v soboto 18. marca ob pol štirih. Spored isti, cene znižane.

Kranj

Predstojništvo mestne policije v Kranju poziva vse prebivalce občine Strazišče, da se v smislu uredbe o prijavljanju prebivalstva z dne 15. januarja 1930 (Uradni list 32/141 od 19. februarja 1930) prijavijo za bivanje najkasneje do 1. aprila 1939 pri tukajšnjem predstojništvu na policijski stražnici, kjer dobijo tudi potrebne tiskovine.

Na prav lep način bo proslavilo tukajšnje delavstvo praznik svojega zaščitnika sv. Jožefa. Ob 8 bo skupna sv. maša članov ZSD, po sv. maši bo ob 9 veliko delavsko zborovanje v dvorani Ljudskega doma. Zvečer bo istotam delavska akademija s prav pestrim in novo zamišljenim sporedom.

K slovesnemu ustoličenju vojvod na Gosposvetskem polju

Dne 18. marca 1414 se je ustoličenje zadnjič izvršilo v starodavni obliki in v celoti. Ernest Zelezni. Še 1597 je poznejši nemški cesar Ferdinand II. zasedel knežji kamen in dajal odgovore v slovenskem jeziku. A že 1651 je vojvodski kmet nastopil in zadnjič ustoličeval, čeprav le vojvodovega zastopnika. Še 1728 se je ustoličenje vršilo v — deželnem dvorcu v Celovcu. Tam je sedaj knežji kamen. Šele 1800 je bilo prodano posestvo vojvodskega kmeta. Leta 1823 je umrl v Celovcu zadnji član njegove rodbine. A spomin na njeno zgodovinsko vlogo je bil še tako močan, da so ga na zadnji poti spremile velike množice



Rajko Slapernik: Osnutek »ustoličenja«, ki krasil dvorano Narod. skupščine v Belgradu.



Gojmir Anton Koe: Osnutek »ustoličenja«, ki bo krasil reprezentančne prostore banovinske palače.

1414 — 1939



Gosposvetski vojvodski prestol.

Mladinski listi in Vrtec

Med našo mladino so se v zadnjem času zelo razširili mladinski listi. To je prav hvalevredno in kaže tudi zanimanje staršev za vzgojo otrok. Najstarejši med temi listi je »Vrtec«, ki izhaja že 69. leto in ima za seboj prav lepo zgodovino. Saj so se v njem vadili naši najboljši književniki in priobčevali že tu bisere, ki se danes bleste v naši književnosti. Omenjamo samo Levstika, Zupančiča, Finžgarja, Ketteja, Murna, Bevka... Pozneje se je »Vrtec« pridružil še »Zvončeku«.

Kmalu po prevratu je začel izhajati v Ljubljani »Naš rod«, ki ga izdaja učiteljska organizacija in je nekak naslednik bivšega tržaškega »Novoga roda«. Po zaslugi učiteljskega se je list zelo razširil in ima že 20 tisoč naročnikov. Medtem pa za »Vrtec« ni bilo nobene organizirane skupine, ki bi se zanj zavzela in bi mu pridobila primerno število naročnikov ter ustvarila materialno podlago za neoviran razvoj. Pri nizkem številu naročnikov pa tudi skrbni in zmožni uredniki niso mogli delati čudežev.

V tekočem letu je prevzel »Vrtec« Slomškova družba in mu s požrtvovalnostjo učitelstva in duhovščine pridobila zavidljivo število naročnikov. Zato se je list tudi oblikovno in vsebinsko dvignil, kar mu velj priznavajo.

V jubilejni številki revije »Misel in delo« pa je napisal urednik »Našega roda« članek, kjer se zaveda ob »Vrtec«, češ da se nekateri

ekstremno usmerjeni krogi poslužujejo pri agitaciji za »Vrtec« toliko sredstev, da »že rode reakcije, kar ne more kulturnega boja ublažiti.« — Kdaj, kje in kako se je to delalo, ne izvem nikjer, čeprav objavlja »Učiteljski tovariš« vsako zadevščino glede »Našega roda«. Pač pa vemo to, da so nekateri ekstremno usmerjeni učitelji in upravitelji popolnoma ignorirali »Vrtec«. Vračali so vse izvide ali pa so list dolgo zadrževali, ne da bi ga vsaj pokazali učiteljsstvu in učencem. Na nekaterih šolah tudi niso hoteli določiti poverjenikov med učiteljsvom kot jih imajo drugi mladinski listi. Tam so morali to delo končno prevzeti katehetje. Kako je tako ravnanje v skladu z nepristransostjo, vzgojo in jezikovnim poukom, to je drugo vprašanje.

Uprava ima na razpolago že več dokazov nepravilnega postopanja nekaterih res ekstremno usmerjenih krogov in bo to po potrebi še pojasnila širši javnosti.

Vse pa kaže, da si hočejo nekateri po vsej sili kar prilastiti monopol naše mladinske književnosti in vidijo le svoje interese.

»Vrtec« v novi obliki in založbi najtopleje priporočamo. Čim več bo naročnikov, tem lažje bo tekmoval z drugimi slovenskimi mladinskimi listi, in bo svojemu starostnemu prvenstvu mogel dati tudi kvaliteto. To pa je želja vseh, ki ljubijo »Vrtec«.

»Vesti Sloveštva« in iz drugih mojstrskih del. Ker hoče podjetje dati filmu dostojno glasbeno-umetniško podobo, je prosilo za sodelovanje Toscaninija, ki je ponudbo sprejel. Film bo torej v vsakem oziru dovršeno in odlično delo.

Največja ameriška knjižna nagrada je Pulitzerjeva. Pulitzer je bil ustanovitelj časopisnega koncerna »New York World« in ustanovitelj omenjene književne nagrade, katero je dobil tudi angleški pisatelj Slovenec Adamit pred leti. Življenje mecenata Pulitzerja pa tvorilo vsebino velikega filma, ki ga pripravljajo v Ameriki. Naslovno vlogo bo igral spet Paul Muni.

Preorientacija revije: »Mercure de France«. Nič novega ni, da se kaka francoska revija prav pri osnovah preusmeri. Tako se je zgodilo pred 50. leti z »Revue de deux Mondes«, ko je prevzel uredništvo glavni Brunetiere. Isto, se zdi, se dogaja sedaj z »Mercure de France«, odkar ji je vtičnil pečat svojega genija Georges Duhamel, velik prijatelj ubogih in iskajočih. Claudel je z enako mislečimi napisal knjigo: »Duhamel et nous, Cahiers de la Nouvelle Journée 1938«, v kateri odkriva duha, ki ga lahko kristjani črpamo iz Duhamelovih knjig.

»Mercure de France« je bil prej naklonjen historizmu in gnosticismu, sedaj pa je dal prostor tudi verskim vprašanjem in verni, a vendar ostro kritični hagiografiji. Dvignilo se je zanimanje za verske ideje in estetom, kritikom, gospodarstvenikom, politikom se je začel kazati nov človek, človek, ki ga žejja po spiritualnem, da celo po mističnem človečanstvu. Hrepenenje po krščanstvu razodevajo tudi priznavajoči članki o Bloju, preroku in mučeniku; o Claudelu, o Cardonnellu, ki je edini izmed simbolistov, združil simbolizem z mistiko in duhom sv. Franciška Asiškega in ki je v vsej jasnosti razodel to, kar je bilo Baudelaireju in Melarméju še bolesto iskanje. Tudi značaj romanov in novel se je spremenil. Pogled je postal v znamenju novo nastopajočega metafizičnega realizma ostriši, iskajoč, vprašujoč.

Po vsem tem si pa ne smemo predstavljati, da bi bila popolnoma racionalističnim delom vrata zaprta. Razodeva se pa skrb za zapadno-krščansko, humanistično-spiritualno kulturno.

Prst s svete gore Rip poslali na svetovno razstavo v New York. — Te dni se je na podnožju črke legendarne gore Rip v Polabju, ki leži sedaj na sami meji, zbrala velika množica ljudi z načelnikom Narodnega sveta min. prosv. Kaprasem na čelu, da izkopljejo grudo prsti in jo pošljejo na českoslovaško razstavo v New York. Ob tej priliki je imel minister dr. Kapras lep in pomemben govor, v katerem se je spominjal daru ameriških Čehov ob izdavi Narodnega gledališča, namreč zlatega kamna, zdaj pa jim Čehi vračajo grudo prsti s svete gore Rip, ki je vsekakor Čehu draga in polna spominov na junaški narod, ki tudi v katastrofah ne pada, ter daje vero v novo zmagovalje. Poudariti hočejo tako Čehi, da jim je ljubezen do rodne zemlje nad vse draga, da jo hočejo predati bodočim rodovom prav tako živo in da tudi izseljence v Ameriki spominjajo na narod pod to goro, ki dela, živi in ljubi to njihovo zemljo. Tako bodo Čehi na simboličen način podčrtali svojo veliko ljubezen do rodne zemlje in poklonili svojim ameriškim rojakom najdražje, kar imajo in ki odtehta zlato: zemljo, česko zemljo, z vso slavno



Jedinstvo (Belgrad) : Ljubljana

V nedeljo ob 15.30 na igrišču SK Ljubljane. Predtekma za prvenstvo LNP Hermes : Jadran ob 13.45.

SK Ljubljana obvešča ugledno občinstvo, da v smislu svoječasne sklepa in v zvezi s slabim gmočnim stanjem kluba znaša vstopnina v liginim tekmu: Stojšče: člani 10 din, nečlani 15 din, tribuna: člani 15 din, nečlani 25 din. Damske: članice 5 din, nečlanice 10 din. Ob tej priliki ponovno opozarjamo, da se sprejemajo priglasitve v članstvo na igrišču in v klubovem tajnistvu, Beethovnova ulica 9. Uradne ure v tajnistvu dnevno, razen nedelj in praznikov, od 17 do 19. Članstvo uživa popust le, če se izkaže pri blagajni s člansko izkaznico. Brez te nima nihče pravice do znižane vstopnine, na kar prav posebno opozarjamo cenj. članstvo.

SK Ljubljana ponovno prosi kakega dobrotnika, da bi sprejel na hrano brezposelnega aktivnega igralca. Blagohotna sporočila naj se odposljujejo na klubovo tajništvo, Beethovnova ulica 9, I. nadstr.

Športne zanimivosti

Krasen uspeh naših ping-pong igralcev v Kairu

Na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu so se naši igralci odlično držali. Že zadnjič smo poročali o uspehih naše reprezentance. Sedaj pa poročajo iz Kaira, da je med posamezniki dosegel Zarko Dolinar tretje mesto, skupaj z lanskim prvakom, ki je krčevito branil svoj naslov. Zadnji štirje igralci za prvenstvo posameznikov so bili: Poljak Ehrlich, Jugoslovčan Zarko Dolinar, Anglež (bivši Avstrijec) Bergmann in Čehoslovak Vanja. V prvi borbi za finale je premagal Ehrlich Dolinara z 21:12, 21:7, 21:15. V drugi borbi je uspešno Bergmannu, da je premagal lanskega prvaka Vanjo po gorčeni borbi z rezultatom: 21:13, 22:20, 15:21, 15:21, 21:19. V finalu je Bergmann precej lahko premagal Ehrlicha z 21:7, 21:15 in 21:18, s čemer si je Bergmann (Anglija) osvojil svetovno prvenstvo v namiznem tenisu za leto 1939. Na drugem mestu je Ehrlich (Poljska) in na tretjem Vanja (Čeha) ter Zarko Dolinar (Jugoslovija). V finalni borbi žensk je Čehinja Depretisova premagala Nemko Pritzovo z rezultatom 21:19, 17:21, 16:21, 21:19, 2:18 in je s tem postala tudi ona svetovna prvakinja.

Razgovor zagrebških in ljubljanskih nogometašev

Na iniciativo zagrebških nogometnih krogov se bo vršil prihodnjo nedeljo v Ljubljani sestanek zagrebških in ljubljanskih nogometašev, da se pogovore o raznih aktualnih zadevah, ki se tičejo jugoslovanskega nogometnega športa. Zlasti se bo razpravljalo o znanem zagrebškem predlogu, o katerem so slovenski zastopniki povedali svojačasno le toliko, da hočejo počakati in da bi pomenil ta predlog, odnosno reorganizacija jugoslovanskega športa v smislu tega predloga finančni udarec za slovenske klube. Zato prideta v nedeljo v Ljubljano zagrebška zastopnika dr. Kraljevič in Kovač, da se pojasnijo nasprotja in nejasnosti.

Naši tenis igralci se v Bordigeri odlično drže

Na tenis turnirju je premagal Punčec Mititja z rezultatom 6:1 in 6:4 in se je plasiral za finale, v katerem nastopi proti Nemcu Henkelu, Florijanov pa se je po zmagi nad Madžarko Somodgi (2:6, 6:4 in 6:2) plasiral za finale, v katerem nastopi proti Angležinji Silerjevi. Pred tem je premagal Nemec Henkel Čeha Casko z rezultatom 9:7, 7:9 in 7:5. V doblu je premagal Punčec Mititja Bilobelo 6:2, 6:4. Punčec-Florijan proti Rore-Rorer 6:1, 6:3. V drugem kolu pa so bili tihi rezultati: Punčec-Florijan proti Bido-Dololi 6:2, 6:3, Mititja-Enropen proti Vodička-Graus 6:2, 6:3.

Von Kramm preide med profesionalce?

Francoski tisk se mnogo bavi z znanim nemškim igralcem tenisa von Krammom in pravi, da bo šel med profesionalce. Sedaj prinaša celo neko njegovo izjavo in francoski tisk pravi, da veruje v prehod Kramma med profesionalce in to takoj po turnirju v Kairu.

26. redni letni občni zbor motokluba Ilirije

Te dni so se zbrali naši motociklisti-Ilirijani na svojem rednem letnem občnem zboru. Predsednik MK Ilirije g. Borštnar je pozdravil navzoče zborovalce kakor tudi zastopnike Zveze za tujski promet, Jugoslovanskega Turing kluba, predstavnika tiska, in otvoril občni zbor. V glavnih obrisih je opisal delovanje kluba v preteklem letu ter med drugim konstatiral veliko priznanje, ki ga je Ilirija prejela s strani vrhovnega evropskega motociklističnega foruma FICMa. Ljubelj 1939 je določen in vnešen v Evropski športni koledar kot svetovna prireditel. S tem je »Ilirija« za svoje uspešno delo na Ljubelju tekom 8 let prejela najlepše priznanje.

Iz izbrpnega tajniškega poročila posnemamo, da je bilo delo MK Ilirije v preteklem letu zares veliko; klub je tudi letos osredotočil vse svoje delo za izvedbo 25 letnega jubileja, a nadalje ga je vodila misel, da je treba dati tokrat tradicionalni ljubeljski prireditvi čim večjega poudarka. Vse svoje naloge je klub odlično izvršil. Uspeh letošnje ljubeljske prireditve je dal upravnemu odboru legitimacijo, da je zahteval za naslednjo ljubeljsko dirko termin od FICMa, kar je v polni meri uspešno. Dalje je iz tajniškega poročila razvidno, da je MKI v najboljših odnosih z vsemi Slov. motoklubi, katerim gre za resno delo na polju jugoslovanske motoristike. — Posebno zadovoljstvo je med članstvom vzbudila vest o pristopu nekaterih znanih motociklistov v klub.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je bilo klubsko gospodarstvo vzorno ter je odstopil odbor prejel pohvalo.

Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor z malimi izjemami, in sicer s predsednikom g. Borštnarjem na čelu.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ 7. marca 1939.

Rateče-Planica 879 m: —10, sončno, osonje 15 cm snega, sren. prisojno kopno.
Planica-Slatina 920 m: —10, sončno, 25 cm snega, sren. Planica-Tamar 1168 m: —9, sončno, 40 cm snega, pršič.
Peč-Petelin 1440 m: —10, sončno, osonje 40 cm snega, pršič, prisojno kopno.
Pokljuka 1440 m: —7, sončno, 60 cm snega, sren.
Dom na Komni 1520 m: —14, sončno, 145 snega, pršič.
Dom na Voglu 1540 m: —12, sončno, 1' cm snega, pršič.
Triglav jezera 1683 m: —13, sončno, 210 cm snega, pršič.
Dom na Kofcih 1500 m: —10, sončno, 60 cm snega, pršič, po robovih spihani.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Subskripcijska doba za drugo in tretjo knjigo prof. Janka Mikarja izbranih planinskih spisov traja le do 15. marca t. l.; v tem času znašajo cene v prednaročbi za brošuro izvod din 45, za v polno vezan izvod 50 din, za vplavno vezan izvod 55 din in za v polno vezan izvod 65. Naročniki prve knjige naj pohitijo s pravčasnimi prijavi, ker bodo po 15. marca t. l. knjige v knjigotritvu dražje. Prijave sprejema izdava SPD v Ljubljani, Aleksandrova c. 41 in vse podružnice SPD.

STK Moste. Pozivajo se vsi aktivni igralci, brez ozira, kateri skupini pripadajo, da se brezpogojno javijo v nedeljo ob 8.30 z vso opremo na igrišču Ilirije.

ZFO

Jutri orodne tekme za prvenstvo ZFO v Celju

Jutri dopoldne ob devetih se prično v dvorani Ljudske posojilnice v Celju prve orodne tekme za prvenstvo posameznikov Zveze fantovskih odsekov. Nastopijo najboljši orodni telovadci ZFO, ki bodo dopoldne absolvirali najprej obvezne vaje, nato pa bo takoj (še dopoldne) absolvirala ona polovica, ki dobi manj točk, poljubne vaje. Popoldne ob tretji uri se pa prične akademija, pri kateri nastopajo z lepimi prostimi vajami celjski telovadci in telovadkinje, vmes pa tekmujejo finalisti v poljubnih orodnih in prostih vajah. Poleg njih nastopijo na orodju tudi oni, ki so že dopoldne absolvirali vse tekme, tako da bo imelo občinstvo priliko videti vse naše najboljšje telovadce.

Akademija FO in DK na Ježici jutri zvečer

Fantovski odsek in Dekliški krožek na Ježici priredita jutri ob osmih zvečer v Cerkevskem domu zelo zanimivo akademijo, ki obsega osemnajst točk. Vse prijatelje naše mladine in lepe telovadbe ter lepega petja vabimo, da v velikem številu obiščejo to prireditev. Cene običajne.

Francozi snujejo železniško zvezo po Sahari

ki bi bogastva in vojaško moč francoske Afrike približala Sredozemskemu morju

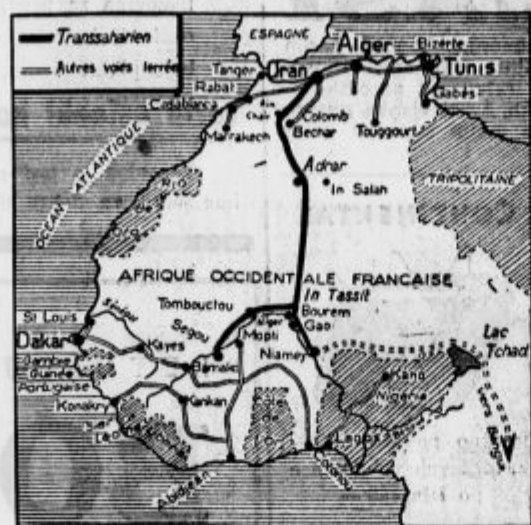
Ze dolgo Francija dela na tem, da bi kolonialno ozemlje močnejše povezala s pravo Francijo in da bi tudi kolonije same združila med seboj v gospodarsko celoto. Tej misli naj bi služil tudi načrt, ki sicer ni nov, pa je v zadnjem času postal popolnoma resen in je treba v doglednem času računati z njegovo uresničitvijo, namreč: železniška zveza med francoskimi pristanišči; v severni Afriki in kolonijami v ekvatorialni Afriki. Načrt je prišel že tako daleč, da ga že proučuje ministrstvo za javna dela, zagovarjajo in utemeljujejo pa ga najmerodajnejši činitelji.

Zadevo ima v rokah poseben odbor, »Comité du Transsaharien«, kateremu predseduje M. Lamoureux. Tekom marca je bil odbor sprejet pri predsedniku vlade Daladieru, pri finančnem ministru in pri ministru za javna dela. Član tega odbora je tudi senator M. Roux-Frèsine iz Orana, ki je v parlamentu v posebnem odboru zagovarjal ta načrt, njegovim izvajanjem se je pridružil maršal Franchet d'Espèrey in jih podprl s svojo vplivno besedo. V vojaškem odboru parlamenta pa je načrt zagovarjal poslanec Morinand.

Predloženih je že veliko podrobnih načrtov, ki veak po svoje rešujejo to pomembno nalogo. Najvažnejši med temi načrti so: načrt Godefroy, ki začenja svojo progo pri današnji končni postaji Touggourt in jo pelje 2360 km ekvizi Saharo proti mestom ob Nigru; načrt Souleyre, ki predlaga 150 km krajšo progo; načrt Berthelot začenja novo progo pri danes končni postaji Colomb-Bechar, 2240 km dolga; načrt Sabatier predvideva 2350 km progo in začenja v Oranu; načrt Tanzevroult pa predvideva samo 1830 km nove proge, začenši pri Colomb-Bechar. Doslej tako različna mnenja pa se čimdalje bolj zbirajo ob načrtu Oran-Colomb-Bechar-Niger-Niaméy in Segou, kjer se »transsaharska« priključi na že obstoječe proge.

Sicer je proti temu načrtu tudi še dosti ugovorov, ki pa bodo sprilo pomena, ki bi ga nova železnica za obrambo in izrabljanje francoske ko-

Najtežje je »seveda finančno vprašanje, ker proga bi stala blizu 5 milijard frankov. Toda za govornikom ni težko dokazati, da bi se ta žrtev državne blaginje kmalu bogato izplačala v gospodarskem, zlasti pa v vojaškem oziru, ker bi bilo s tem vse neizčrpno ozadje afriških kolonij priteg-



Zemljevid transsaharske železnice (projektirana proga zaznamovana z močno črno črto, dosedanje proge v tem delu Afrike z dvema tenkima črtama)

njeno k Sredozemskemu morju, kjer se pripravlja tako važna doba. Z njo bi rodovitne pokrajine ob Nigru stopile v krogotok francoskega in evropskega gospodarstva.

Niger je velikaneska reka, za pokrajine nekaj podobnega kot Nil za Egipt. Tudi poplave, ki pokrajini dajejo rodovitnost, so nekako ob istem času. Francozi so navdušeni nad veliko mislijo, da bi se ustvaril francoski Egipt ob vodah Nigra, kjer ne manjka ne zemlje, ne vode, ne ljudi. Sudan sam ima kakih 7-8 milijonov prebivalcev, ki bi vse lahko pritegnili k uresničitvi te zamisli. Pokrajine so tako bogate na oljnatih rastlinah, bombažu, rižu, rudninah, živalstvu, da bi vse to bogastvo bilo treba premakniti v severno Afriko, kjer živi 25.000 Evropejcev in okrog 15 milijonov črncev — kar vse so najboljši pogoji, da bi se nova železnica tudi gospodarsko izplačala. Poleg tega ima Francija na tem ozemlju tako močno mobilizacijsko rezervo, ki bi jo železnica z milijoni vojakov približala pristaniščem ob Sredozemskem morju, da ta načrt naibz ne bo več dolgo samo v pripravljalnih razgovorih, ampak se bo polagoma, pa vztrajno, bližal uresničitvi — kljub precejšnjim denarnim zahtevam.

Krotka armada

Papež odklanja strojne puške.

Vatikanška država ima armado, ki je razdeljena v štiri »armije«: švicarska garda, garda plemenitnikov, varnostne straže v palačah in orožnikov (karabinierji). Švicarska garda je bila ustanovljena v 15. stol., ustanovil jo je papež Sikst IV., papež Julij II. jo je povečal na 400 mož. V nio stopajo fantje in moške iz katoliških švicarskih družin. Ob vstopu v gardo podpišejo obljubo, da bodo služili tri leta. Večinoma prihajajo vedno iz istih družin, ki že stoletja dajejo novince »švicarski gardi«. Vidimo jih pri vratih Vatikana. Nj-



Kamela in Arabci — dolga stoletja neomejeni gospodarji vsega prometa po puščavi

lonijalne posesti v Afriki imela, najbrž polagoma drug za drugim eplahneli. Tako ugovarjajo, da v Sahari ni vode, brez vode pa si železnice ni mogoče misliti, da bi bila avtobusna in tovorno-avtobusna proga cenejša, itd. Zagovorniki načrta pa pravijo, da je z novimi »dieselskimi« motorji vprašanje vode rešeno, ker ne vozijo več s parnimi kotli, da je avtobus za temeljito in hitro zvezo s Sredozemskim morjem prešibko prevozno sredstvo in da potrebe nujno narekujejo — železnica. Inženjerji dokazujejo, da ta železnica tehnično ne bi bila nič težja naloga kot dosedanje železnice po Maroku. Kako se premagajo največja ovira, puščavski pesek, pa kažejo izkušnje ob transkaspiskih železnici, ki teče 150 km po podobni puščavi kakor je saharska, zlasti pa avstralske železnice. Inženjerji tudi pravijo, da svet v Sahari omogoča zelo ravne proge, na katerih bi železnica mogla razviti velikansko hitrost. Dosedanja motorna vozila, če bi se izpopolnila za rabo v puščavi, bi razdaljo Oran-Segou mogla premagati v kakih 7 dneh (po 500-600km na dan), železnica pa v 50 urah! Vlaki bi bili pozimi zakurjeni, poleti v najhujših mesecih pa bi potnikom olajševale dolgo vožnjo hladilne naprave.



»Oh... oh... je čisto brez pomena, mislim,« je mrmral sodnik, mesto da bi odgovoril. »Prepričan sem...«

»Ni gotovo!« je mrmral Neighbour. »Čisto nasprotno. Vedno manj sem prepričan, toda... koliko časa bo trajal mlinski pregled?«

»Najmanj eno uro,« je rekel Monar. Steklina krsta se je odprla.

»Ali je treba izveči truplo?« je vprašal neki delavec.

Zdravnika sta pristopila.

»Trenutek,« je rekel živo nadzornik. »Vem, da je tu ena izmed teorij Mr. Neighboura, tu navzočega...«

»Ne brigajte se za moje misli, Monar,« ga je prekinil časniki. »Končajte naj!«

Nadzornik se je približal marmornati mizi.

Toda, ko se je njegova roka doteknila mrtvaškega prta, so nenadoma vse električne luči ugasnile.

»Gromska strela!« je zakričal Monar, »kaj to pomeni?«

»To pomeni,« je dejal Neighbour, »da ste dobro pripravljeni!«

»Neighbour!«

»Zbogom, Monar. Prepričani smo, sedaj! Ti-«

»Zaradi svetlobe! Vstavite ga! Prepričite mu begle,« je kričal Monar policajem, ki so čuvali vrata.

Toda bilo je prepozno. Deset minut kasneje se je nadzorniku posrečilo dobiti kresilo v žepu in ga prižgati. Spoznal je, da ni samo časniki zapustili sobe, ampak tudi šef policije in sodnik. Zunaj... ropot avtomobila...

Uro pozneje je Monar z grozo določil, da je neki mož podkuril glavnega čuvaja mrtvašnice, da trideset minut po prihodu teh dospelov prekine električni tok. Obiljubni mu je sto dolarjev.

Groza, čuvaj ne more povedati nič kaj natančnega o tem neznancu. Predlagal mu je to stvar po telefonu in naslednje popoldne je dobil denar.



Vsem ki uporabljajo Trilysina

Kako pravilno operem lase? Ali je tipično možko izpadanje las? Kako se zavre premočno izločevanje maščobe kože na glavi? Kako se prepreči škodljivi vpliv raznih, glivicam podobnih organizmov na lase?

Na ta in mnoga druga važna vprašanja boste dobili odgovor v novi Trilysin-brošuri. Ona vsebuje znanstveno ugotovljene podatke o vsem, kar bi bilo treba vedeti v pogledu ohranitve in nege las. Radi Vam bomo brezplačno in neobvezno dostavili to brošuro. Izvolite nam poslati čitljivo izpolnjen odrezek.

MR. JOSIP HOFFMANN, ZAGREB, MOŠINSKOGA 5.
Prosim, da mi pošljete brezplačno novo Trilysin brošuro!
Točen naslov:

NOVA UČINKOVITA SNOV VARUJE VAŠE LASE!

Boji in uspehi ZZZ

Ljubljana, 16. marca 1939.

Naša katoliška delavska organizacija ZZZ se pridno giblje. Tako ima ZZZ mezdno gibanje v Mislinji, tako je imela poravnalne razprave s podjetjem Mergenthaler v Ljubljani, odpoved kolektivne pogodbe vseh čevljarških podjetij v Zireh, borbo zaradi izvajanja kolektivne pogodbe v podjetju Šiflar v Murski Soboti itd.

Zveza združenih delavcev v zastopstvu delavskih koristi skrbno varuje delavske interese in se pazi, da v nobenem pogledu ne začenja akcij, ki bi mu mogle škodovati. Le tako tudi more korakati od uspeha do uspeha. V pretečenih dneh je zato Zveza združenih delavcev dosegla za delavstvo v izboljšanje njihovega gnetnega položaja lepe uspehe v podjetju Remec & Co. na Duplici, je sklenila sporazum v podjetju pletarne Lorber Anton v Reki, novo kolektivno pogodbo je napravila v podjetju Maček v Logatcu in se sporazumela glede izvajanja stare kolektivne pogodbe ter obenem dosegla še povišanje plač v podjetju Šiflar v Murski Soboti.

Zveza združenih delavcev, o kateri so nasprotniki kritični, da je izdajalka delavskih interesov in orodje brezsrčnih kapitalistov, tako iz dneva v dan dokazuje s svojim stvarnim delom za ugled delavstva in tudi s svojimi uspehi, da je resnično prava predstavnik našega delavskega stanu in se je zato delavstvu tudi čim dalje bolj z zaupanjem oklepa.



Škotski artisti v dežju.

Skrivnost amerikkanskega jezera

»Ah,« je začel Monar, »vedno me vznemirjate! Česa je še treba, da boste prepričani? Vedno me sprašujete, iz kakšne snovi je tretja krsta: iz stekla je, ker sem slutil, da boste zahtevali pregled trupla.«

»Priznajte vendar, da niste bili pripravljeni na mlinski pregled. Ali si predstavljate, da bom tu videl brezimsko truplo?«

»Brez imena? Ah, toda...«

»Poglejte naše prijatelje, Monar, vsi so pripravljeni, da vam dajo prav!«

Sodnik, Marsh in vrhovni načelnik so se dvignili s stolov. Pomikali so se nazaj, da bi bili čim bolj proč od marmornate mize.

»Če kdo ni na to vajen,« je pripomnil Monar, »je to zelo mučno, ali ne, mister Bruce?«

Končno je bil pokrov druge krste čisto odeljen in delavci so ga položili na tla poleg marmornate mize.

»To je tretja krsta Devila Patha,« je rekel Monar. »Poglejte jo, Neighbour!...«

Delavci so potegnili iz kovinskega ovoja velik steklen zaboj. V krsti je bil neke vrste mrtvaški prt.

Glavni nadzornik je dal delavcem znamenje: »No, le končajte!... Odprite...«

Steklarji so se po vrsti približali.

»Ne, ne... to je prestrašno!« je vzkliknil bankir Marsh.

Skočil je proti vratom.

»Sreča, da smo mi manj občutljivi!« je porogljivo dejal Monar. »Ali ne, Mr. Bruce?«

Možček se je vedno bolj potiskal proti vratom. Videlo se mu je, da je bolan.

»Ne umikajte se vendar,« je povzel Monar. »Prosim vas, počakajte mlinskega pregleda!«

VI.

Aleksander Marsh je prebil strašno noč.

Kako strašne sanje! Toda ali... so bile to res sanje? Ali ni bilo vse to res? Ali ne sedi še vedno na tem stolu, dva metra od krste Devila Patha? Skripanje, pokaanje... Resnično pokaanje krste? Ali ni bilo to le nasprotovanje in stokanje Devila Patha?

Oh! oh! oh! Ubogi bankir ni več vedel, Devil Path... Steklina krsta... velika bela oblika... Ali ni bil on mrlič? Ali ni prav on ono truplo, zaprt v krsti? On, Aleksander Marsh!

»Nehajte! Nehajte! Saj nisem mrtev! Saj živim... živim... Ži... vim! Da, da...«

Ni mogel o tem niti malo dvomiti: Bil je on, Marsh, zaprt v trojno krsto. Toda njegove klice je nekdo slišal. Odprli so krsto. Zivi kriki in lesu, električne puhalice so odelile krsto... Sedaj so se približali steklarji...

Ze se je bankir pripravljati, da bo skočil iz steklene krste... Toda nadzornik Monar se mu je približal in sedaj ga davi na dnu zaboja in kriči:

»Ti si Devil Path, ti si mrtev, ti si mrtev... ropar!... Hočem, da si mrtev, slišiš? Nočem več, da živiš! Ha!«

»Na pomoč! na pomoč! je klical ubogi bankir.

»Gospod me je poklical!«

Aleksander Marsh je odprl oči, pogledal okoli sebe in začel pogled v svojega sobarja, ki je pravkar prižgal električno luč.

»Ali sem te klical, Steve?«

»Da, gospod... To se pravi... ališal sem... gospod je kričal. Kolikor najhitreje sem mogel, sem prišel.«

Sobar je bil v spalni obleki. Ni imel časa, da bi se oblekel.

»Ne, ne... ne vem... nič več ne vem...«

Ubogi Marsh je skakal kakor otrok. Njegova postelja je bila v popolnem neredu.

»Gospod, ali mi dovolite, da vam popravim posteljo?«

»Ne, ne! Pojdi, pojdi... pusti me! Moralo se mi je sanjati...«

»Dobro, gospod!«

Sobar je odšel iz sobe in bankir je poskušal zaspati, mrmraje.

»Imeniten je ta Monar! In vsi, vsi: sodnik, šef policije in Neighbour... Vsi so imenitni vzorci... Vsi trdovratneži, ki vznemirjajo Aleksandra Marsha. Če bi to kaj pomagalo! Toda ne, to nima pomena... Nikakega pomena!«

Okrog petih zjutraj je bankir trdo zaspal. Nič več se mu ni sanjalo. Bil je utrujen.

Dobri mož ni vedel, da ne strašijo v Chicagu le njega hude sanje. Ni slutil... Sodnik in celo Farrington se nista mogla hvaliti, da sta mirno prebila to noč.

In Neighbour? Ali je vsaj on mirno zatienil oči? Kaj še! Neighbour se sploh ni vlegel. Vendar Neighbour ni bil občutljiv!

Vso noč je prečul, žvečil ugaste čike, pil whisky in premišljal.

»Navelical sem se tega opravila!« je godrnjal okrog šeste zjutraj, ko se je vlegel.

Zagnal je svojo cigaro ob steno. Bil je zelo elabe volje.

Časnikar je odšel od doma šele ob enajstih dopoldne.

Ni bil posebno zadovoljen. Šel je na ravnateljstvo Chicago Daily Tribune in govoril s svojim ravnateljem o članku o sinočnjih dejanjih; užaljen je končal in odšel mrmraje najbolj neresnične stvari o ljudeh, ki mislijo, da morajo kritizirati dela svojih podložnikov.

Brez določene cilja je krenil po Randolph streetu proti Michiganskemu jezeru, toda nenadoma je obstal, ko je nekaj korakov pred seboj opazil svojo zaročenko. Ogniti se je? Misli ji je ubežati, toda zmajal je z rameni. Čemu? Videla ga je. Gre proti njemu in se tako ljubko smehlja...

»Halote!« ji je rekel, ko je bila pri njem... Vi... se sprehajate?«

Otroški kotiček.

Prevzetni pumi

Začutila sta, da sta lačna. Samica se je hotela odpraviti, da si poišče kakšno žival in si z njo uteši glad. Toda samec ji zastavi pot in reče:

»Ali ne veš, da opice ne jedo mesa, da se hranijo le s sadeži. Tudi midva morava jesti to, kar jedo one.«



Pričela sta torej trgati sadje z dreves, ki so rasla v bližini. Naletela sta na grm, na katerem so viseli lepi, živordeči grozdi.

»Ta sad mora biti gotovo zelo okusen,« pravi puma-samec in odtrga najbližji grozd. Družica je tudi odtrgala grozd in ga vtaknila v usta. Toda takoj ga je zopet izpljunila ter odločno izjavila, da raje pogine od lakote, kot pa da bi še kdaj pokusila kaj takega.

Vabilo

na XLIII. redno letno skupščino

Ljudske posojilnice v Ljubljani, r. z. z. n. z.,

ki se bo vršila v ponedeljek 27. marca 1939 ob 16 v posvetovalnici lastnega doma s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega odbora.
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Sklepanje o potrditvi bilance.
4. Sklepanje o porabi dobička.
5. Dopolnilna volitev upravnega odbora.
6. Dopolnilna volitev nadzornega odbora.
7. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 17. marca 1939.

Upravni odbor.

Konkurs

za sprejem 3 (treh) risarjev strojne stroke.

Tehnični odsek Uprave vojni-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejme od 14. marca do 15. aprila t. l. tri risarje z dovršeno srednjetehtnično šolo strojne stroke.

Dnevna s posebnim dodatkom 80 din.

Točnejša obvestila se lahko dobe v vseh borzah dela. Združenju srednjih tehnikov v Beogradu in pri Upravi vojni-tehničnega zavoda v Kragujevcu.

Pisarna šefa tehničnega odseka Uprave vojni-tehničnega zavoda T. št. 1430, 9. marca 1939, Kragujevac.

Radio-prodaja!

Renomirana tovarna išče sposobne tvrdke v Jugoslaviji za prodajo radio aparatov. Najvišji popustil Interesenti, ki žele, da jih zaupnik tovarne v svrhu stika obišče, naj se obrnejo najkasneje do 30. t. m. pod šifro »Radio« na Reklam Rozman, reklamno podjetje, Ljubljana, Pražakova 8.

Mestno poglavarstvo v Mariboru, št. 802/39.

Maribor, 16. III. 1939.

Razpis oddaje Grajske kleti.

Razpis

Mestna občina mariborska razpisuje oddajo restavracijskih prostorov v gradu, tkzv. »Grajsko klet«, s 1. aprilom 1939.

Vse informacije in pogoji za prevzem so na razpolago interesentom v pisarni Premoženske uprave MP, Franciškanska ulica 8/II.

Mestno poglavarstvo v Mariboru.

POHIŠTVO!

E. ZELENKA

tovarna pohištva, tapetnistvo in vse stanovanjske opreme
MARIBOR, ulica 10. okt. 5

Ob modernizaciji našega podjetja Vam nudimo po izredno nizkih cenah najnovejše modele spalnic, jedilnic, kaučev, madracov, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričajte se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Gospodična

z znanjem nemščine išče mesta pri otrocih. — Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod značko »Perfektna« 509/4028. (a)

Kontoristinja

z znanjem slovenskega in nemškega jezika — išče službo, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. — Ponudbe poslati v upravo »Slov.« pod »Dobra pisarniška moč«. (a)

Službodobe

Trgovski pomočnik

železninar, dobi službo. Fr. Stupica, Ljubljana - Gosposvetska cesta 1. (b)

Gradbenega delovodjo

s prakso takoj sprejemo. Obširne ponudbe na Persen, Ljubljana, Poštni predal 307. (b)

Krojači

izurjeni v šivanju damske in moške konfekcije, se sprejmejo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Krojači« 4132. (b)

Sotrudnika

inteligentnega, za posredovalnico posestev v Mariboru ali Ljubljani protideltvi zaslužka in s pristopnino 5000 din sprejme Posredovalnica, Maribor, Aleksandrova 33. (b)

Vajenci

Mesarski vajenec

priden, pošten, iz dobre hiše, se sprejme. Tyrševa ulica 6, Maribor. (v)

Zaslužek

Vsaki osebi, družini

nudimo stalni zaslužek doma. Pišite: Anos, Maribor. (r)

1000 barvic za pirhe

za 200 din franko pošilja Lindič, Ljubljana 245/c. Ne vprašujte, temveč naročite, dokler ni prepozno! (z)

Ženitbe

Kuharica

37 let stara, zmožna hišnega slivanja želi znanja s starejšim upokojenecem ali vdovcem ali kaj podobnega. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Skromen domek« 4116. 2

Pouk

Nemščino, italijanščino

in esperanto se naučite lahko doma pismenim potom. Učena zelo nizka. Zahtevajte prospekt in priložite znamko za odgovor! Jezikovna dopisna šola, Ljubljana, Knafeljeva ulica 9/II. (prej na Jesenicah). (u)

Kam pa kam?

Na Kurešček

vozi avtobus v nedeljo ob 8 zjutraj izpred Mestnega doma. Prijave telefon 36-98.

Za god Jožicam

in Jožetom velika izbira sladkih daril. Se priporoča staroznana slaščičarna Novotny. (l)

Kam pa danes?

Na Muljavo pri Stični? K otvoritvi nove preurejene gostilne pri »Obrščaku«. Preskrbljeno bo za dobro jedajo in pijačo. Vabljeni so vsi, posebno pa Jožeti in Jožice. Se priporočata Elica in Jože Miglič.

Prodamo

Avbe in narodne rute

proda »Umetnost«, Cankarjevo nabiranje 35. (l)

Za vsako družino

oblačila — najboljša in najcenejša — Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana

Tiskane kretone

delene in krepe v lepih modernih vzorcih, najameno stalne barve od 6.80 din, za domače obleke, belo in barvasto blago za perilo od 5 din naprej dobite v novo otvorenji trgovini za Ljubljano pri Zmajskem mostu — Sv. Petra nasip 29. Istočasno vel. izbira ostankov.

»Presto« koleša

večletna tovarniška garancija. — Na ugodne obroke. — Na zalogi tudi koleša drugih znamk. Rabljena koleša vzamemo v račun.

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36 (Nasproti Gospodarske zveze).

CONTINENTAL



mesечно po Din 200.—; za državne uslužbenke po Din 100.—

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Naznanilo!

Prva velika pošiljka koles je prispela. Oglejte si brez obvezno pri »Tehnik« BANJAI, Ljubljana, Miklošičeva 20. (l)

104 din

1 m² zaganih, zdravih in suhih bukovih drv, franko hiša; trboveljski premog najceneje. RUDOLF VELEPIČ, Ljubljana VII, Jernejeva cesta. Telefon 27-08. (l)

Travno seme
banaško lucerno
grahorico
oves Zlati dez
jari ječmen
koruzo za zeleno
krmno in ensilazo
sladko lupino
posiladkorno
peso in čebulček

nudi

Sever & Komp.
Ljubljana

Posedstva

Hiše

trgovske in stanovanjske ter stavbne parcele ozir. posestva — nudi v ugoden nakup Pristavec Franjo, realitetna pisarna v Ljubljani, Erjavčeva c. 4a

Stavbna parcela

v izmeri 5000 m², ob drž. in banovinski cesti, v bližini kolodvora Vižmarje, pod ugodnimi pogoji naprodaj. Pojasnila: Vižmarje 59. (p)

Posestvo

(16 orolov, lep sadni vrt, arondirano), zamenjam za večjeja na Gorenjskem in doplačam. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Med Kranjem in Radovljico« 3809. (p)

Halo! Gospodinje, pozor!

Nova trgovina s cenejšim oblačilnim blagom in ostanki je otvorena v Ljubljani, Sv. Petra nasip 29 v bližini Zmajskega mostu, na levi strani za Ljubljano

Cene so v glavnem sledeče, na primer:

Tiskani kretoni, deleni in krepi garantirano stalne barve, najnovejši vzorci za domače obleke 6.80 din, 7.80 din, 8.80 din, 9.80 din; tiskovina za predpasnike 5.50 din, 6.80 din, 7.50 din, 9 din; oksfordi in cefirji za perilo 5 din, 7.50 din, 9 din; belo platno 5 din, 6 din, 7.50 din, najboljša 8.80 din ter

razni ostanki kontenine in kretenov od 3 din narej.

Trgovina je last znane ljubljanske tvrdke F. I. Goričar ter že njeno ime jamči za dobro blago in nizke cene!

LETOŠNJE NOVO

BOK PIVO

Delniške družbe pivovarne
UNION, Ljubljana
je že v prometu

Je izbornega okusa in pravi užitek za vsakega

Velika hiša

dvonadstropna, v sredini mesta Celja, z 2 trgovskima lokaloma in z velikimi skladišči — ugodno naprodaj. Ponudbe podr. »Slovenca« v Celju pod »Kapital« 4090. (p)

KUPUJTE PRI NAŠIH
INSERENTIH!

Auto-motor

Reševalni avto

ali 12 sedežni avtobus in Chevrolet sasijo ugodno proda Oton Paar, Jesenice. (l)

Stanovanja

Enosobno stanovanje

oddam. Poizve se Poljanska cesta 44. (č)

Poizvedbe

Izgubila sem

zlat prstan s svetlo modrim kamenčkom. Najditelja prosim, naj ga odda proti nagradi v upravi »Slovenca« pod št. 4117.

Kupimo

Elektromotor

dobro ohranjen, 1—2 ks, 380 voltov, in mesarsko Blitz-Quetschmaschine — kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 4087.

Železno blagajno

dobro ohranjeno — kupi Lesna zadruga »Ljubljanski vrh«, Verd, pošta Vrhnika. (k)

Čitajte »Slovenca«!

Pohištvo

Pohištvo vse lastnega izdelka, kupite najceneje pri Andrej Kregar, št. Vid n. Ljubljano, poleg kolodvora.

MODROČE

otomane, kauče itd. dobite poceni in solidno pri

Ivan Hablič-u

tapetnik
Kopitarjeva ulica 1
nasproti »Ničmanac«

Že za 5200 din

vam zdaj prodam vezane, politirane krasne spalnice z dolgoletno garancijo. — Malenšek, Celovška c. 268



V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nam je zavrtna morilka iztrgala iz objema našega preljubega sina, brata in svaka, gospoda

Engelberta Križana

rezervnega pešadijskega podporočnika

dne 17. marca ob 9 dopoldne v 26. letu starosti. Pogreb predraga pokojnika bo v nedeljo, 19. marca ob 15.15 iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Sv. maši zadušnici se bosta brali v ponedeljek, 20. marca ob pol 7 zjutraj v magdalenski cerkvi in v cerkvi sv. Reš. Telesa v Mariboru.

Maribor, dne 17. marca 1939.

Zalujoči rodbini Križan in Lipavic.

ZAHVALA

Povodom težke izgube, ki nas je zadela ob smrti našega predobrega soproga, očeta, tasta, strica in svaka, gospoda

FRANCA KOLENCA

veleposestnika, lesnega industrijaleca, gostilničarja

smo prejeli nešteto izrazov sožalja in se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebna zahvala zdravniku g. dr. Lesniku za lajšanje bolečin v zadnjih trenutkih življenja našega draga pokojnika. Prav posebno zahvala številnim darovateljem krasnih vencev in cvetja, č. gg. duhovnikom, pevskemu zboru, Gostilničarskemu združenju, gasilcem in vsem prijateljem in znancem za mnogoštevilno spremstvo na njegovi zadnji poti. Vsem najtoplejša zahvala!

Rečica ob Savinji, dne 15. marca 1939.

Zalujoče rodbine: Kolenc, Štiglic, Kreft.



Z žalostnim srcem sporočamo, da nas je za vedno zapustila naša ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Anka Celnar

učiteljica

dne 17. marca, po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb blage pokojnice bo v nedeljo, 19. marca ob treh popoldne iz hiše žalosti Cesta 29. oktobra št. 10 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Klagenfurt, dne 17. marca 1939.

Zalujoči:

Franjo, brat; Jana por. Zupan, sestra; Bogdan Zupan, svak; Nadica in Bogdan, nečakinja in nečak, in vse ostalo sorodstvo